

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΡΙΤΙΚΑΙ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΙ
ΕΙΣ ANNAN KOMNHNHN

ΥΠΟ ΧΑΡΙΤΩΝΟΣ ΧΑΡΙΤΩΝΙΔΟΥ

Μετὰ τὴν δίτομον ἔκδοσιν τῆς Ἄννης τῆς Κομνηνῆς ἐν ἔτει 1884^ο ὑπὸ τοῦ Aug. Reifferscheid, ὅστις ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν Φλωρεντῖνον κυρίως κώδικα μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἐξήτασε τὸ κείμενον, ἐπακολουθεῖ σήμερον ἐν τῇ Ἐταιρείᾳ τῆς ἐκδόσεως φιλολογικῶν ἔργων τοῦ οἴκου G. Budé ἢ ὑπὸ τοῦ Bernard Leib ἔκδοσις ἐν τρισὶ τόμοις, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἐξεδόθη ἐν ἔτει 1937^ο, ὁ δεύτερος ἐν ἔτει 1943^ο, καὶ ὁ τρίτος ἐν ἔτει 1945^ο. Ὁ ἔγκριτος φιλόλογος οὐ μόνον μετέφρασε γαλλιστὶ τὸ κείμενον, ἀλλὰ καὶ μακρὰ προλεγόμενα προέταξεν, ἐν οἷς ἐξετάζει τὴν συγγραφέα, τὸν οἶκον τῶν Κομνηνῶν, τὴν τότε κατάστασιν τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους κατὰ πᾶσαν σχέσιν, στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν, τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἀλεξίου, τὰ τῶν σταυροφοριῶν, τὴν ἰδιωτικὴν τῶν Βυζαντινῶν ζωὴν, τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ θρησκευτικὴν τοῦ Βυζαντίου κατάστασιν, τὸ τότε ἐπικρατοῦν πνεῦμα, τὴν γλῶσσαν, ἔτι δὲ τὰ χειρόγραφα, τὰς γενομένας ἐκδόσεις καὶ μεταφράσεις τῆς Ἀλεξιάδος. Ὑπὸ δὲ τὸ κείμενον ἔχει τὸ κριτικὸν ὑπόμνημα, καὶ σημειώσεις, ὡς καὶ ἐν τέλει ἐκάστου τόμου, πρὸς διαλεύκανσιν διαφορῶν ζητημάτων συντελούντων εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ἱστορίας τῶν χρόνων ἐκείνων.

Εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ κειμένου συνεβάλοντο ἄνδρες περὶδοξοί, ὡς ὁ Hoeschel, ὁ P. Roussines, ὁ E. Miller καὶ κατ' ἔξοχὴν ὁ J. Schopen, καὶ ὁ A. Reifferscheid, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Bernard Leib, ὅστις οὐ μόνον πολλὰ ἐφυλοκρίνησεν εἰς ἱστορίας λόγον, ἀλλὰ καὶ ἱκανὰ ἀποκατέστησε διὰ τῆς νέας ἀντιβολῆς τῶν κωδίκων «αἱ γὰρ ἀναγνώσεις ποιούσιν ἐπανορθώσεις».

Ἦδη ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς «καλαμησόμενοι ῥᾶγας ὀπίσω τῶν τρυγητῶν», ὡς λέγει τις τῶν πατέρων τῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ πάντως «κεφαλὴν οὐκ ἐπιθήσομεν, ἤξει καὶ ἕτερος ἐπικαλαμησόμενος ἢ ἐπιρραλογήσων».

Προοιμ. Α', 1 «ἀλλ' ὃ γε λόγος ὁ τῆς ἱστορίας—τὰ ἐν αὐτῷ γινόμενα πάντα—ξυνέχει καὶ περισφίγγει καὶ οὐκ ἐᾷ διολισθαίνειν εἰς λήθης βυθούς». Τῇ δῆσει λήθης βυθῶ καὶ εἰς λήθης βυθούς φιληδοῦσιν οἱ Βυζαντινοί, οἷον Μιχ. Ἀτταλαεάτ. σελ. 8,15 Bonn. «ἵνα μὴ λήθης βυθοῖς διὰ τῆς χρόνου παραρροῆς τὰ λόγου ἄξια συγχωσθεῖεν».

Ψελλ. Μεσ. Βιβλ. Σάθ. τ. Ε', σελ. 118, 5 «καὶ λήθης, ὃ φασί, κρυφθῆναι βυθοῖς». Νικηφ. Γρηγ. Ἐπιστ. σελ. 165, 16 Budé «εἰς τις ἐς λήθης βυθοὺς παραπέμπει». Εὐστ. Μικρ. Ἔργ. σελ. 79, 4 Taf. «τὰ πολλὰ δὲ καὶ καταχωννύναι βυθῶ λήθης». Γεώργ. Ἀκροπολ. τ. Α', σ. 4, 21 Teubn. «ἱστορίας χάριν καὶ τοῦ μὴ λήθης βυθῶ, ἣν ὁ χρόνος οἶδε γεννᾶν, παραδοθῆναι τὰ ὑπὸ τινων γεγενημένα». Θεόδωρ. Πρόδρο. τ. κατὰ Ῥοδ. καὶ Δοσικλ. Β', 245 «λήθης δὲ βυθῶ καὶ φθορᾷ συμποντίσαι». Μιχ. Ἀκομιν. τ. Α', σελ. 78, 14 Λ «ὁ καθ' ἡμᾶς ἄρτι ῥέων χρόνος ἔμελλε κατακλύσειν καὶ λήθης εἴτ' οὖν ἀγνοίας κατακρύψειν βυθοῖς» καὶ σελ. 234, 15 «τίς αἰὼν ἢ πόσος χρόνος εἰς λήθης βυθὸν παρασύρων ἀμαυρώσει τοῦτό ποτε» καὶ τ. Β' σελ. 397, 6 «αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἀοίδιμον πόλιν τὴν δυσαρτίθμου καὶ μακροαἰωνος χρόνου λήθης βυθοῖς κρύψαντος». Γρηγ. Παλαμ. Ὅμιλ. σ. 217 Σοφ. «τὸ δὲ γενεαλογεῖν ἀρξαμένη μετὰ μικρὸν ἀπολείπει λήθης ἀφιεῖσα βυθοῖς». Κασσιαν. Βάσσο. Γεωργ. σελ. 2, 1 Teubn. «φιλοσοφίαν τε καὶ ῥητορικὴν — πρὸς ἀχανῆ βυθὸν τῆς λήθης καταδεδουκίας». Τρικλίν. Σχολ. Ἀριστοφ. σ. XXXI, β, 1 Did. «ἐγὼ δὲ καὶ ἀδικεῖν ἂν φαίην τοὺς συνετοὺς ὃς ἂν ἐπινοήσας σοφόν τι τοῦτο λήθης βυθοῖς κατακρύψεις». Font. Trapez. σελ. 55, 4 Κερ. «λήθης βυθοῖς τὴν ἐμὴν παρέδωκας ἀποκάλυψιν» καὶ σελ. 65, 4 «τὴν ἡμέραν τούτου τῶν γενεθλίων ἀποκρυβεῖσαν, ὡς λήθης βυθοῖς παραδοθεῖσαν». Πρβ. καὶ σελ. 59, 17 «ἔκτοτε λήθης ἔργον βυθῶν ἢ μνήμη τῶν γενεθλίων ἐγένετο». Catal. Codd. Astr. Gr. Δ', 82 «τῶν παλαιῶν δέ τις, οὗ τὸ ὄνομα λήθης βυθοῖς ὁ χρόνος παρέδωκεν». Ἐλέχθη καὶ «τέθνηκε δ' ἀρετὴ καὶ λήθης τάφω φιλία καλύπτεται» (Φώτ. Ἐπιστ. σελ. 528 Βαλ.) καὶ Πατρ. Γερμ. Β', σελ. 300, 8 Λαγ. «τὴν μὲν σιγὴν λήθης καταχώσωμεν τάφω» καὶ Νικηφ. Γρηγ. Ἐπιστ. σελ. 167, 12 Budé «ἀλλὰ ταῦτα λήθης, οἶμαι, βέλτιον ἐροῦσθαι πυθμέσιν» καὶ Ἰγνατ. Β'. Νικηφ. σελ. 205, 27 Teubn. «οὐ χρεῶν βυθῶ διαρροῦναι σιγῆς».

αὐτ. 3, 2 «καὶ δὲ καὶ κατὰ τῶν Σύρων ἕξ Οορημένω καὶ πάλιν ἐπὶ νόμω ἔχοντι τὴν Ἀντιόχου πόλιν». Γρ. καὶ δὴ καὶ κατὰ τῶν Σύρων ἐξορημένω», ἃ τυπογραφικαὶ ἀβλεψαί ὑπάρχουσιν. Ἀλλὰ τὸ ἐπὶ νόμω ἐρμηνευόμενον sous son autorité δὲν ἐννοῶ. Μυριόλεκτον εἶναι τὸ νόμω πολέμου ἢ πολέμου νόμω.

αὐτ. «συνέγραφε μὲν καὶ ἄλλα τὰ συγγράμματα μνήμης καὶ λόγου ἄξια» καὶ Ἀλεξ. Α', 16, 2 «καὶ ἀλλάττα φρούρια ὑποποιησάμενος» καὶ 11, 4 «τὰ Γάβαλα καὶ ἀλλάττα μέχρις αὐτῶν συνόρων». Ὅρθως Ε', 2, 2: ὀλίγ' ἄττα καὶ Η', 9, 5: πολλὰ ἄττα καὶ ΙΕ', 11, 9: ξύλ' ἄττα. Ὁ Florentinus κῶδιξ συνήθως ἔχει τὴν γραφὴν ἄλλα τα, ἀνθ' ἧς ὁ Reif. γράφει ἄλλα τινά, γράφει δὲ ἄλλ' ἄττα, ὅπου οἱ κώδικες ἔχουσι τὸ ἄττα σαφῶς. Δὲν ἦτο δυνατόν ἢ ἀττικίζουσα, ὡς συνήθως λέγουσιν, ἢ κάλλιον ἀρχαῖζουσα κατὰ τὸν ἑαυτῆς τρόπον Κομνηνόπαις νὰ μείνη ἄγευστος τοῦ ἀττικοῦ τούτου ἡδύσματος. Ἐπειτα δὲ πεντεκαίδεκά που ἢ οὐ πλείω γε τῶν εἰκοσιν ἀττικά ὀνόματα ἐκλέξας ποθὲν καὶ ταῦτα ἀκριβῶς ἐκμελετήσας πρόχειρα ἐπ' ἄκρας τῆς γλώττης ἔχε, τὸ ἄττα καὶ κᾶτα καὶ μῶν καὶ ἀμηγέτη καὶ λῶστε καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐν ἅπαντι λόγῳ καθάπερ ἡδυσμα ἐπίπαττε αὐτῶν» (Λουκ. Ρητ. Διδ. § 16. Πρβ. § 18. 20. Λεξιφ. § 21. Ἀνθολ. Παλατ. ΙΑ', 142, 144).

αὐτ. «εἰ μὴ τις ἐγκωμίου λόγον καὶ τὰ παιδικὰ αὐτῷ *θήσαιτο*», ἀνθ' οὗ ἄλλοι γράφουσι *θήσαιτο*, πρὸς οὓς καὶ ἡμεῖς συμφωνοῦμεν. Συχνότατα ἐν ἐξηρημέναις προτάσεσιν, ἔνθα τις προσεδόκα ἀόριστον, ἢ ἡμετέρα συγγραφεὺς ἔχει μέλλοντα, οἷον ὄπηνίκα ἄπεργάσαιτο ἔπὰν θεάσαιτο, ἔπὰν δράξοιτο ἔει ἐπιδραξοίμην ἔπιδὰν δράξοιτο καὶ λάβοιτο, ἔει ἐπιδραξοίμην, ὅπως μετ' ἐπιστήμης *δημαγωγήσαιεν* καὶ *στρατεύσοιεντο*, καὶ ἀλλαγῶν πολλαχῶ. Ὁμοίως καὶ ἐν ΙΑ', 12, 6 προτιμῶ νὰ γραφῆ «εἰ—*δοίμην*, ἀντὶ τοῦ *δοίμην*».

Δ', 1. «ὃ οἷον ἢ Ῥωμαίων ἀπόλωλε βούλευμα». Οὕτως εἶναι ἐκδεδομένον ὑπὸ τοῦ Schopen καὶ τοῦ Reifferscheid. Ἄλλ' ὁ νοῦς ἀπαιτεῖ ἀπολώλεκε ἢτοι ἔχει ἀπολέσει, οὐχὶ ἔχει ἀπολεσθῆ. Πανταχοῦ ἢ συγγραφεὺς διακρίνει τὸ ἀπολώλεκα τοῦ ἀπόλωλα. Ἐν δὲ τῷ ἢ Ῥωμαίων προσυπακουστέον τὸ ἀρχὴ ἢ βασιλεία ἢ τι ὅμοιον, οἷον Ἀλεξ. Α', 1, 1 «τῆ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆ» καὶ αὐτ. 2 «τῆ βασιλεία Ῥωμαίων» καὶ 16, 2 «ἐχθρὸν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας».

αὐτ. 2 «καὶ με προκατελάμβανεν ὁ καπνὸς τοῦ καμινιαίου τούτου πυρὸς καὶ ὁ καύσων ἐκεῖνος τῆς ἀρρητοῦ ταύτης φλογώσεως καὶ τὰ καθ' ἡμέραν *πυρσὰ* τῆς ἀφάτου πυρκαϊᾶς. Ὡ πυρὸς ἀνευ ὕλης ἀποτεφεροῦντος, πυρὸς ἐν ἀπορρήτοις δαδουχομένου κτέ». Διὰ τί οὐχὶ *πυρά*; Τῷ πληθυντικῷ τοῦ *πυρσὸς* ἐνετύχομεν ἐν βιβλίῳ Ι' 4, 10 «ἐφ' ἐκάστη σκηνῇ πεντεκαίδεκα καὶ πλείους ἀνάσαι *πυρσούς*».

Ἀλεξ. Α', 2, 7 «ἦν δέ τι καὶ νεωτερισθεῖη, αὐτοὶ μὲν πάλιν ἑαυτοὺς τοῦ δράματος ἐξάγωσι, τὸν δὲ βασιλέως θυμὸν καθ' ὕμῶν ἐξάψωσιν». Ἐμμελέστερον θὰ ἔχη ὁ λόγος, ἐὰν γράψωμεν *ἐξαγάγωσι* καὶ *ἐξάψωσιν*. Κεῖνται δὲ αἱ ὑποτακτικαὶ ἀντὶ μέλλοντος ἢτοι ἀντὶ τοῦ *ἐξάξουσι* καὶ *ἐξάψουσιν*. Πρβ. Δ', 1, 3 «τὸν Μιχαὴλ θεασάμενοι γνωρίσομεν, προσκυνήσομέν τε εὐθύς αὐτὸν καὶ τὴν πόλιν *παραδῶμεν*» καὶ Β', 4, 9 «εἰ εἰς τὸν βασιλείου θρόνον αὐτὸν ἀγάγοι θεός, ἐκεῖνον εἰς τὴν τοῦ δομεστίκου ἀξίαν ἀναγάγη» καὶ Ι', 5, 7 «ἦν δὲ ἄρα τοῦτο τὸ σύμβολον—ὡς ἢ ἔφοδος τοῦ τοσοῦτου Κελτικοῦ στρατεύματος τῶν μὲν Χριστιανικῶν πραγμάτων ἀπόσχηται, δεινῶς δ' ἐπιβρίσειε κτέ» καὶ ΙΑ', 4, 4 «λιμοῦ ὅσον ἤδη *γενόμεθα* παρανάλωμα, εἰ μὴ τι βέλτιον περὶ τῆς σφῶν σωτηρίας σκεψόμεθα» καὶ ΙΑ', 11, 6 «ἄτερο χρημάτων ἴσθι ὡς οὐδὲ φρούριον κατασχεῖν *δνηθῆς*» καὶ ΙΓ', 12, 13 «ἀλλὰ τότε γε *ἐξομῶσονται* μὲν ἐμὲ καὶ πάντα τρόπον ἀποπροσποιήσονται, *μεταθῶνται* δὲ πρὸς τὸ ἡμέτερον κράτος καὶ χεῖρα καὶ γνώμην». Ὅθεν κάλλιστα ἠδύνατο νὰ τηρηθῆ ἐν Ι', 4, 1 ἢ παραδεδομένη ὑπὸ τῶν κωδίκων γραφῆ «ἔγωγε τοίνυν ἀπελθὼν καὶ εἰς ἐν τῶν πολιχνίων εἰσαγαγὼν αὐτὸν *κατάσχω*» ἀντὶ τοῦ *κατασχῆσω*, ὅπερ προέτεινε ὁ Reifferscheid. Ὁρθῶς ἐν βιβλίῳ Β', 12, 2 ἐτήρησε τὴν γραφὴν τοῦ Φλωρεντίνου κώδικος «*κἀγὼ οὐκ ἀφέλωμαί* τι ὧν ἐκάστω τῶν συστρατενομένων σοι πεφιλοτίμησαι κτέ.» καὶ δὲν κατεχώρισε, ὡς ὁ Reiff. τὴν γραφὴν *ἀφελῶμαι*, ὅστις μέλλον ἀπὸ τοῦ Πολυβίου συνηθέστατος ὑπάρχει. Ἀλλ' ἐν βιβλίῳ ΙΓ', 12, 1 ἐξέδωκε «*νῦν δὲ—* καὶ τῆς κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἥττης καὶ τῶν πολέμων ἀναμνησθεῖς εἰς ἑτέραν συμφωνίαν μετὰ τοῦ κράτους σου *τροπῶμαι* ταυτηνὶ» ἀντὶ τοῦ

τῶν κωδίκων *τράπωμαι* ἀκολουθῶν τῷ Reifferscheid, ὅστις γράφει ἐν τῷ Α' τόμῳ σελ. XXII «*τράπωμαι*: non potest facilius indicativi quae requiritur forma restitui quam ita, ut ex penu Homerico, ex quo sua depromere amat porphyrogenita, verbum τρωπᾶσθαι petatur». Οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι συχνότατα ἢ Πορφυρογέννητος σιτεῖται ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν δείπνων, ἀλλ' οὐδεμία πειθανάγκη ὑπάρχει νὰ μεταβάλωμεν τὸ *τράπωμαι*, ὅπερ ἔχουσιν οἱ κώδικες εἰς *τρωπῶμαι*. Κάλλιστα τὸ *τράπωμαι* κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ *τρέγωμαι* (Ἴδε τὰ ὑφ' ἡμῶν γεγραμμένα ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τῶν Βυζαντ. Σπουδῶν τ. Ζ', σελ. 95 κέ. καὶ τ. Η', σελ. 231 κέ. καὶ Λόγ. εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας σελ. 55). Φέρεται καὶ παρὰ τῷ Καλλινίκῳ ἐν Βίῳ Ὑπατίου σελ. 82, 24 Teubn. «οὐ γὰρ ἐπιλάθΟμαι τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας τὴν ὀφέλειαν, ἀλλὰ μνημονεύσω» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ ἐπιλάθωμαι». Πρβ. Σουίδ. «λήσομαι: ἐπιλάθωμαι. Εὐστάθ. σελ. 983, 43 «ἔτι δὲ καὶ ἡ σημασία τοῦ ἐνέγκω μέλλοντός ἐστιν» καὶ σελ. 1874, 1 «τὸ δὲ ἔξω ἀντὶ τοῦ κατὰσχω τὸ πρᾶγμα, σιγήσω». Παρασημειωτέον δ' ὅτι ὀρθῶς ὁ Leib ἔγραψεν ἐν Β', 4, 8 «καὶ ἕνα τῶν διαπριόντων τὸ κύμινον εἰπὼν ἂν τις οὐ διαμάρτη», ὡς ἔχουσιν οἱ κώδικες FA καὶ δὲν ἠκολούθησε τῷ Reiff. Καὶ ἡ ὑποτακτικὴ μετὰ τοῦ δυνητικοῦ ἀπαντᾷ παρὰ τῇ Ἄννῃ, οἷον Γ', 2, 2. Ε', 4, 3, 7. ς', 5, 8 (Ἴδε Ποικίλ. Φιλολ. τόμ. Α', σελ. 460-70). Παρατηρητέα καὶ ἡ ἀνώμαλος θέσις τοῦ δυνητικοῦ ἂν «εἰπὼν ἂν τις οὐ διαμάρτη» ἀντὶ τοῦ οὐκ ἂν διαμάρτη. Πρβ. ς', 11, 3 «καὶ ἂν εἰς τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν τὴν βασιλείαν ἀνενεώσατο, εἰ μὴ γε κτέ.» Πρβ. Πausan. Η' 16, 5 «τὸν δὲ ἄλλον χρόνον ἀνοῖξαι πειρώμενος ἀνοῖξαι μὲν οὐκ ἂν». Παχυμέρ. Μελέτ. Ζ' (σελ. 132 Boiss.) «ἂν μυριάκις διαβάλλης, ἴσθι, ἂν διασραγεῖς μαχόμενος». Χριστοφ. Μυτιλ. 9, 2 «πτωθῆ μὲν οὐκ ἂν». Πρβ. Σχολ. Θουκυδ. Γ', 40, 6 «ἕως ἀπολέσωσιν ἂν».

Α', 3, 2 «εἶχεν ὡς ἐν ζωγράφῳ τὸν Λέοντα». Ὁρθότερον τὸ ζωγράφῳ. Ὁμοίως ἐν Ε', 2, 4 καὶ ς', 3, 5 κάλλιον νὰ γραφῆ *Χαλκοπρατεῖοις* ἀντὶ τοῦ *Χαλκοπρατίοις*.

Α', 5, 3, «πρὸς τὸ Σκυθικὸν ἅπαν ἔχειν τὸν νοῦν καὶ τὰς διεκδρομὰς αὐτῶν ἀπαλλάττειν παρεκελεύσατο». Οὕτως ἔγραψεν ὁ L. ἀντὶ τοῦ ἀπελάττειν, ὅπερ ἔχει ὁ F. κῶδιξ, ὁ δὲ R. *φνλάττειν*, τοῦ κώδικος A. Ἴσως γρ. ἀπελαύνειν.

Α', 6, 6, «Ἄτερος δὲ τούτων τοῦ ἰδίου ἵππου καταπηδήσας καθάπερ τις πάρδαλις ἤλλατο ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ Βουεννίου ἐναρμόσας ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς ὀσφύος». Οὕτως ἔγραψεν ὁ L. ἀντὶ τοῦ ἤλλατο, ὅπερ παρέχει ὁ F. κῶδιξ καὶ ὁ Βατικανός. Ἄλλ' εὐαρμοστότερος εἶναι ὁ ἀόριστος ἤλατο, ὃν προτιμήσει καὶ ὁ R. Πρβ. ΙΑ', 3, 4 «ἐκεῖνος δὲ καιρίως πληγεῖς, νῶτα τοῖς ἐχθροῖς ὑποσχών, εἰς τὸ μέσον τῆς παρατάξεως ἤλατο κ.τ.ε.», ἔνθα ὁ Reiff ἀντὶ τοῦ τῶν κωδίκων ἤλλατο ἔγραψεν ὀρθῶς ἤλατο.

Α', 7, 3 «τὰ τε Βεροῖα καὶ τὰ Θεσσαλονίκη προσήκοντα». Ὁρθῶς ὁ F κῶδιξ ἐν Ε', 5, 1 ἔχει τὴν δι' ἑνὸς P γραφὴν «διὰ τῶν Σερβίων ἀπῆλθεν εἰς Βέροια», ἣν κυροῦσιν αἱ ἐπιγραφαὶ καὶ τὰ νομίσματα, ἐφ' ὧν εἶναι κεχαραγμένον *Βεροιαίων*. Σημειωτέον ὅτι ὁ κάτοικος τῆς Βεροῖας καὶ *Βεροειὺς* λέγεται, ὡς παρὰ Πολυβίῳ βιβλ. KZ', 8.

Α', 8, 7 «μόνον δὲ κατὰ τὸν φθόγγον τοῦ *ῥῶ* ὡς ὑπολίσθαινε τε μετρίως καὶ ἀσυμφανῶς διώκλα ἢ γλῶττα, καίτοι κατὰ τὰλλα στοιχεῖα τὸν ῥοῦν ἀκάθεκτον ἔχουσα». Ἐὰν ἀκολουθήσωμεν τῇ Πορφυρογεννήτῳ, ἣτις πανταχοῦ ἔχει τοὺς ἐκ τῶν κινήματων τοῦ *ὀκλάζω* τύπους: *ὀκλαζούσης, ὀκλάσαι, ὠκλαζε μετώκλαζον* (Ε', 6, 1. Ζ', 11, 4. ΙΒ', 3, 4. ΙΔ', 4, 7), κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ γράψωμεν *διώκλαζε*, ὡς ἔγραψεν ὁ Dindorf. Τῷ *ὀκλάζειν* ἐπὶ γλώττης ἐνεύχομεν παρὰ τῷ Λιβανίῳ Λόγ. ΑΖ', 6 «ἢ γλῶττα δ' οὐκ ἂν ὠκλαζε». Ἔπειτα τὸ ὡς μεταξὺ τοῦ *ῥῶ* καὶ *ὑπολίσθαινε* τί ζητεῖ; Ὁβελιστέον, ὡς ἔπραξεν ὁ Reifferscheid.

Α', 8, 4 τὸ γὰρ ξίφος αὐτοῦ τριχθὰ τε καὶ τετραχθὰ διατρυφθὲν ἐξέπεσε τῆς χειρός». Παρ' Ὀμήρῳ Γ. 363 φέρεται *διατρυφέν*. Τοῦ *θρύπτομαι* ὁ ἀόριστος παρ' Ὀμήρῳ εἶναι *ἐτρύφην, ἐθρύφθην* δὲ καὶ *ὑπεθρύφθην* ἢ *ἐθρύβην - συνεθρύβην* παρ' ἄλλοις, ὁ δὲ Σοφὸς Μανασσῆς «τριχθὰ *θρυφθὲν* καὶ τετραχθὰ» (Θ', 19).

Α', 9, 6 «Ἄν (=εἰ) γάρ τις Ἐρυμάνθιον κάπρον τὸν Βασιλάκιον τοῦτον καλέσειεν, Ἡρακλέα δὲ τινα καθ' ἡμᾶς γενναιότατον τὸν ἐμὸν πατέρα Ἀλέξιον, οὐκ ἂν ἀμάρτιο τῆς ἀληθείας». Οὕτως ἐξέδωκεν ὁ Leib, ὡς ἔχει ὁ Φλωρεντῖνος κῶδιξ, ὁ δὲ Reifferscheid ἀκολουθήσας τῷ Schopen ἔγραψεν «οὐκ ἂν ἀμάρτιο τὸ τῆς ἀληθείας». Καὶ παρ' Ἡροδότῳ Ζ', 139 φέρεται κατὰ τὴν παράδοσιν «νῦν δὲ Ἀθηναίους ἂν τις λέγων σωτήρας γενέσθαι τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἂν ἀμαρτάνοι τὸ ἀληθές» ἢ *τάληθές*, ἣν γραφὴν ἐτήρησεν ὁ ὁ Kallenberg, ὁ Baehr καὶ ὁ Stein, ὁ δὲ Dindorf, Herwerden καὶ Hude καὶ ἄλλοι κατεχώρισαν εἰς τὸ κείμενον τὴν διόρθωσιν τοῦ Schaefer *τάληθέος*, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ σύνταξις τοῦ ἀμαρτάνειν. Μὴ ἢ συγγραφεὺς ἔχουσα πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ Ἡροδότειον χωρίον ἔγραψεν, ὡς ἔχει ἡ παράδοσις, «οὐκ ἂν ἀμάρτιο τὸ τῆς ἀληθείας (=τὸ ἀληθές), ὁ δ' ἀντιγραφεὺς ἐνώσας τὰ διεστῶτα ἔγραψεν ὑφὲν «οὐκ ἂν ἀμάρτιο (ἀμάρτιο τὸ) τῆς ἀληθείας; Πρὸς ἐρμηνεῖαν τοῦ χωρίου τοῦ Ἡροδότου οἱ μὴ δεχόμενοι τὴν διόρθωσιν τοῦ Schaefer ὑπονοοῦσιν ἐκ τῶν ἡγουμένων τὴν μετοχὴν *λέγων* «οὐκ ἂν ἀμαρτάνοι λέγων τὸ ἀληθές».

Α', 12, 8 καὶ Δ' 5, 5. Ἀμφοτέρω οἱ ἐκδῶται ἐξέδωκαν «ὁ τῆς βασιλείας *ἐξεωθεις*» καὶ «τῆς βασιλείας *ἐξεωθειῖσα*». Ἀλλαχοῦ ἢ συγγραφεὺς ἔγραψεν *ἀπωσθειῶν* (Α', 15, 3) *ἐξωσθέντα* (Δ' 1, 3) καὶ *ἀπόσθη* (Θ', 7, 1. 3). Ἀναγκαῖον, νομίζομεν, νὰ γραφῇ καὶ παρὰ τῇ Πορφυρογεννήτῳ *ἐξεωσθεις* καὶ *ἐξεωσθειῖσα*, ὁμοίως δ' ἠϋξημένα φέρονται τὸ *ἐξεῶσαι* (Γ, 9, 4), τὸ *κατεάξαντες* (Β, 6, 1), *κατεᾶξαι*, οὐχὶ *κατεάξαι* (ς', 9, 5. ΙΒ, 6, 2), *ἀνερωχθῆναι* (Δ', 4, 7, *ἀνεῶξαι* (ΙΓ' 3, 3). Ἡδύνατο ἢ συγγραφεὺς νὰ γράψῃ καὶ *ἐξεωθηθεις*, *ἐξεωθηθειῖσα* ἢ *ἐξεωθηθεις*, *ἐξεωθηθειῖσα*, ἀλλὰ κατ' οὐδένα τρόπον *ᾠθεις*, *ᾠθειῖσα* ἢ *ἐξεωθεις ἐξεωθειῖσα* (Ἴδε Κόντον ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τόμ. ΚΕ', σελ. 129).

Α', 13, 5. «Μήποτε οὖν ἢ τοιαύτη πρὸς τοὺς πρέσβεας ὕβρις ἀνεφέρετο πρὸς τὸν πεπομφότα *ἰούσα*, οὐ μόνον ὅτι τοῦτον ἐκόλασεν, ἀλλ' ὅτι καὶ καινὴν τινα τὴν εἰς αὐτοὺς γενομένην ὕβριν αὐτὸς πρῶτος ἐξεύρατο». Ὑποσημειοῦται δ' ὁ ἐκδότης «*ἰούσα* Reif: *οὔσα F (corruptum)». Καθ' ἡμᾶς εἶναι ἀκατανόητος ἢ σύνταξις «ἀνεφέρετο πρὸς τὸν

πεπομόφατα ἰούσα», ἡμεῖς ζητοῦμεν τὸ ἀντικείμενον τοῦ *πεπομόφατα*, ὅπερ λανθάνει ἐν τῷ *ουσα, ἥτοι *φάμουσα*, οὗ ἐξήγησιν παρέχει ἡ συγγραφεὺς ἐν βιβλίῳ ΙΓ, 1, 6 «οἱ μαιφόμενοι ἐκεῖνοι τὸν ἀνύστακτον τοῦ αὐτοκράτορος φύλακα, τὴν βασιλίδα φημί, ἔτι ἐμβροδύνουσαν ὀρῶντες, ἐκκακήσαντες *φάμουσά τινα* γράφοντες κατὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἔρριπτον σκηνὴν (οἱ δὲ ταῦτα ὀρίπτοντες ἐκδηλοὶ τέως οὐκ ἦσαν· *δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὰ φάμουσα λοιδορήματά τινα ἔγγραφα*) τῷ αὐτοκράτορι τὴν πρόσω πορείαν ξυμβουλευόντα, τῇ δὲ γε Αὐγούστη τὴν πρὸς τὸ Βυζάντιον». Γράφει καὶ ὁ Τζέτζης ἐν Ἱστορ. Χιλ. ΙΓ, 487 «*Φάμουσα* δέ μοι λέγεσθαι τοῖς νομογράφοις νόει *Τὰ ἔγγραφα ληρήματα* κατὰ τῶν ὑπερόχων, Ἐπερ λαθραίως καὶ κρυφῇ ταῖς ἀγοραῖς ὀριπτοῦνται, Εἴτε καὶ μέσοις τοῖς ναοῖς, εἴτ' οὖν ἐτέροις τόποις. Οἱ νόμοι τιμωροῦνται δὲ τοὺς ταῦτα γεγραφότας». Πρβ. καὶ Ἄλληγ. εἰς τὴν Ἰλιάδα Κ. 49. Τὰ *φάμουσα* εἶναι ὅτι ὁ Ἀρμενόπουλος λέγει *φλυαρία* σελ. 764, 5. 6 καὶ σελ. 594, 15 Heim.

Α', 15, 3 «καὶ δικαιολογίας ἤπτετο πρὸς τοῦτον τοιαύτης τῶν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους πολέμων *ἀπαγούσης*». Ὁρθῶς ὁ Leib τό τε τοῦ Schopen εἴκασμα *ἀπαδοῦσης* καὶ τὸ τοῦ Reifferscheid *ἀπαγορευούσης* παρεῖδε. Τὸ παραδεδομένον κρότῳ ὑγιέστερον ὑπάρχει. Φέρεται καὶ παρὰ τῷ Ψελλῷ Χρονογρ. τ. Α', σελ. 123, 17 Budé «οὐχ ὡς εὖνους συμβιβάζων θεῶ, ἀλλ' ὡς δύνους *ἀπάγων* τοῦ ὑπονοουμένου σκοποῦ» καὶ σελ. 124, 2 «ἀλλ' ἀφαρπάζει νόσος ἀθρόον καὶ τῶν ἐλπίδων *ἀπάγει*» καὶ σελ. 107, 3 «ὁ μέντοι γε αὐτοκράτωρ οὐ παντάπασι ταύτην τῆς προτέρας *ἀπῆγεν* αἰδοῦς», ἐν ᾧ χωρίῳ ὁ Συκουτρῆς ἄνευ ἀνάγκης μετέβαλε τὸ παραδεδομένον *ἀπῆγεν* εἰς τὸ *ἀπείργεν*. Εἶπε καὶ ὁ Χρυσόστομος τ. 62, σελ. 113 Mi. «*ἀπάγων* ἡμᾶς τῆς πονηρίας». Παρατηρήσεως ἄξιον εἶναι ὅτι ὁ Leib ἐν μὲν βιβλίῳ Θ', 7, 6 ἐξέδωκε «κἂν αὐτὸς νεύματι τε καὶ χειρὶ καὶ συχοῖς ἐμβροιμήμασιν *ἀπείργε* τῆς ἐγχειρήσεως», ἐν δὲ βιβλίῳ Ε', 6, 4 «ὁ δὲ αὐτοκράτωρ *ἀπῆγε* τούτους τοῦ *ἐγχειρήματος*», ἔνθα ὁ Florentinus κῶδιξ ἔχει τὴν γραφὴν *ἀπείργε*, ἣν ἐτήρησεν ὁ Reif. Πρβ. Γ', 9, 4 «ἔγνω *ἀπείρξαι* τοῦ *ἐγχειρήματος*» καὶ Ι', 11, 9 «ἵνα — *ἀπείργη* τοῦ *ἐγχειρήματος*». Οὐκ ἀγνοητέον δὲ ὅτι ἐν βιβλίῳ ΙΓ', 8, 1 τὸ παραδεδομένον «*ἀπῆγγε* μὲν τοὺς προσχωρήσαι τῷ Βαῖμούντῳ ὠδίνοντας, ὡσεὶ νικητοὺς δὲ πρὸς τοὺς τὰς κλεισούρας τηροῦντας ἐξέπεμπε» οὐδαμῶς ἐκίνησεν, ἔνθα ὁ νοῦς ἀπαιτεῖ ἢ τὸ *ἀπείργε* ὡς ὁ Roussine ἤκασε, παρέλαβε δὲ ὁ Reif., ἢ τὸ *ἀπῆγε*.

Α, 16, 3 «ἀπαντα τά τε τοῦ βασιλέως ῥήματα τά τε τῶν Σκυθῶν πρὸς τὸν Μονομαχᾶτον ἀπελθὼν *ἐξηγεῖται*». Διὰ τί δὲν προετίμησεν ὁ ἐκδότης τὴν τοῦ Φλωρεντίνου κώδικος γραφὴν, *ἐξορχεῖται*, ᾧ *ἐξορχεῖσθαι*, φιληδεῖ ἡ Πορφυρογέννητος, οἷον Πρὸλ. Α', 11, 5. Β', 2, 2. 7, 4. Ζ', 9, 4. ΙΕ', 8, 7 καὶ ἀλλαχοῦ.

Α', 16, 2 «συρράψαντες ὅποσα γε *βεβούλουντο* τοσοῦτον ἀνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμόν, ὡς ἐπιστραφέντα κτέ.». Τοιαύτη εὐκτικῇ παρακειμένου οὐδαμοῦ ἐνέτυχον, πλὴν τοῦ *μεμνήμην*, *κεκλήμην*, *βεβλήμην*, ἅτινα οὐχὶ ὅμοια τῷ *βεβουλόμην* ὑπάρχουσιν. Ἀλλὰ καὶ ἕάν τις ἀντίτην ὅτι τὰ ἀδύνατα παρ' Ἀθηναίοις δυνατὰ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, πάλιν ὁ νοῦς ἐναντιούμενος ἀπαιτεῖ οὐχὶ τὸ *βούλομαι* ἀλλὰ τὸ *βου-*

λεύομαι. Ὅθεν ἡμεῖς γράφομεν «ὅποσα γε βεβούλευντο», ὡς καὶ μικρὸν ἔμπροσθεν εἶπεν «οὐ μέντοι οὐδὲ τὸν υἱὸν Ῥογέρην κατόπιν ἀπέλιπε, καθάπερ βεβούλευτο πρότερον» ἀντὶ τοῦ ἐκδεδομένου βεβούλητο. Ὁμοίως καὶ ἐν Η', 9, 3 ἀκολουθοῦντες τῷ Schopen γράφομεν «ἐὰν πονηρόν τι βουλεύηται» ἀντὶ τοῦ βούληται. Πρβ. ΙΑ', 4, 3 «βουλὴν βουλεύεται πονηράν».

B, 1, 6 «προσεῖχον δὲ καθάπερ οἱ θαλάττιοι μὴ τὸ θήραμα προσοβήσωσιν». Ἐρμηνεύεται δὲ τὸ θαλάττιοι γαλατιστὶ διὰ τοῦ rescateurs. Ἄλλ' οὐδαμοῦ ἐνέτυχον τῷ θαλάττιος ἀπολύτως ἀντὶ τοῦ ἀλιεύς. Παρὰ τῷ Γαληνῷ τόμ. Δ', σελ. 497 εἶναι συνημμένον τῷ ζωργεῖς «διὰ ποίαν αἰτίαν θαλάττιοι ζωργεῖς νάρκης ἀψάμενοι ναρκῶσι». Κανονικῶς θὰ εἶχεν ἢ ῥῆσις, ἂν ἦτο συνημμένον τὸ θαλάττιοι τῷ ζωργεῖς ἢ ἂν ἦτο γεγραμμένον θαλασσεῖς ἐσχηματισμένον ἐκ τοῦ θάλασσα, ὡς ἐσχηματίσθη τὸ ἀλιεύς ἐκ τοῦ ἄλς ἄλος. Πρβ. καλαμεύς, πορφυρεύς, γριπεύς. Τὸ θαλασσεύς σφῆζει ὁ Ἡσύχιος «θαλασσεύς: ἀλιεύς». Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ προσοβεῖν ἀπαντᾷ καὶ ἐν Ζ', 9, 4 «ἵνα μὴ προσοβήσῃ τὴν θήραν», ἣτις φράσις φέρεται καὶ παρὰ τῷ Συνεσίῳ σελ. 3β.

B, 2, 3. Ἐξέδωκεν ὁ Leib, ὡς ὁ Florentinus κῶδιξ ἔχει «τὸ ἀπόρρητον ἦδη συνήεσαν δῆξις τε ὄντες καὶ ἀγγίνοι» εἰσας ἄθικτον τὸ γραφικὸν πταιῖσμα. Ὁρθῶς ἐν βιβλίῳ ΙΕ', 11, 2 ἐξέδωκε «πολλοὶ τῶν ἰατρῶν οὐδὲ συνίεσαν ὄλως τὴν ἐπεροχομένην ἡμῖν ἀπειλήν» ἀντὶ τοῦ συνήεσαν ἀκολουθήσας τῷ Reif.

B', 5, 8 «πᾶσαν ἀφροντισίαν αὐτῇ διδοῦς» καὶ Γ', 2, 2 «ὅπως ἀφροντισίαν τῷ κοινῷ τοῦ λοιποῦ περιποιήσεται». Ἄλλὰ Ε', 4, 8 «ἀνελπιστίας βρόχοις ἀλισκόμενος» καὶ Θ', 2, 2 «μετὰ τινος δυσελπιστίας». Πρβ. εὐελπιστία, ἀλογιστία, φιλοριστία, ἀκομιστία (η), κτλ. (Ἴδε Ποικ. Φιλολ. τ. Α', σελ. 184 κ.ε.). Παρὰ τῷ Θεμιστίῳ σελ. 230,2 ἐξέδωκεν ὁ Dindorf ἐκ κώδικος ἀφροντισία ἀντὶ τοῦ ἀφροντισία. Τοῦ ἀφροντισία ἔχομεν μαρτύριον ἐκ τῶν Μεσαιωνικῶν ποιημάτων τοῦ Wagner σελ. 297,720. Ἐλέχθη καὶ ἀκορεσία, ἀλλὰ καὶ ἀκορεσία ἐν Act. et Dipl. Δ', 323.

B, 5, 8 «πάντα τὰ ταμεῖα τηρεῖσθαι ἀμειαγώγητα». Ἄλλὰ πανταχοῦ ἀλλαχοῦ φέρεται ὁ τύπος ταμεῖον -α, οἷον Γ', 9, 1. E, 1, 4. ς', 3, 5 καὶ ς'. 5, 10 καὶ 7, 4. 9, 3.

B, 7, 5 «ἐντεῖναι καὶ κατευοδοῦ». Ἠκιστα εὐλογος φαίνεται ἢ διὰ τῆς ΑΙ διφθόγγου ἐκφορὰ ἐντεῖναι (Ἴδε Κόντιον ἐν τῇ Ἀθηνῶν τόμ. ΙΘ', σελ. 78).

B', 9, 2. Ὁρθῶς ἐξέδωκεν «τὸ τῶν στρατιωτῶν παλίμβολον ὑποτοπάζων», ἔνθα ὁ Florentinus ἔχει παλίμβουλον, καὶ Α', 16, 7 «τὰ τοιαῦτα ἦθη τῶν ἀνθρώπων παλίμβολα καὶ πολλὰ χρώματα μεταλαμβάνοντα». Ἄλλ' ἐν Ι' 11, 6 «τὸ φύσει παλίμβουλον τῶν Λατίνων γινώσκων» καὶ «τὸ δὲ παλίμβουλον ὡς φυσικόν τι παρακολούθημα τῶν Λατίνων παρεῖπετο καὶ αὐτῷ». Ὁ αὐτὸς σάλος ἀπικρατεῖ παρὰ τῷ Εὐσταθίῳ Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 231, 18 «τὸ τοῦ ὄχλου παλίμβολον» καὶ σελ. 1359, 20 «παλιμβόλον ἦθους» ἀλλὰ σελ. 375, 1 «ποικίλος καὶ παλίμβουλος» καὶ σελ. 783, 18 «παλιμβουλίαν καταγινώσκων αὐτοῦ» καὶ σελ. 1046, 57 «τὸ κατ' ἀνθρώπους εὐμετάβολον καὶ παλίμβουλον». Ἄλλὰ ὁ Εὐστάθιος φαίνεται ὅτι ἔγραφε παλίμβολος καὶ παλιμβολία, ὡς δηλοῦσι τὰ ἐν σελ. 1405, 7

«τῆς βολῆς ἔργον καὶ ὁ παλίμβολος, οὐ μόνον ὁ κοινότερον οὕτω λεγόμενος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπὶ δούλου ἐν τῷ παλίμβολος τρίπρατος καὶ πολλάκις ἀπημπολημένος». Τῷ παλιμβουλία ἐνετύχουεν καὶ παρὰ Θεοδώρῳ τῷ Στουδίτῃ Μεγ. Κατηχ. σελ. 554, 17 καὶ σελ. 586, 11. Ἄλλ' ὁ Θεολόγος τόμ. 37, σελ. 457 πάντως ἔγραψε παλίμβουλος «οὐδὲ παλιμβούλοισιν, ὁ καὶ θνητοῖσιν ὄνειδος», ἅτε τοῦ μέτρου ἀπαγορεύοντος πᾶσαν μεταβολὴν» (Ἴδε τὰ ὑφ' ἡμῶν γεγραμμένα ἐν Κριτικοῖς καὶ Γραμματικοῖς σελ. 78). Ἡμεῖς προτιμῶμεν παρὰ τῇ Πορφυρογεννήτῳ ἀντὶ τοῦ σάλου τὴν ὁμαλότητα γράφοντες πανταχοῦ παλίμβολος, οὐχὶ παλίμβουλος.

B, 12, 3 «τί βουλόμενος ἦλθες συμπένθερε»; Ὁ δὲ «τελέσω μὲν, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν τὰς δὲ αὐτὰς ταῖς πρόφην καὶ αὐθις ἦκω τοῖς Κομνηνοῖς κομίσων παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀγγελίας». Ὁ Reif. ἐξέδωκε *τελέσων*, ὡς ἔχει ὁ F κῶδιξ.

Ἐν τῷ πρώτῳ μέρει καλῶς ποιήσας ἐξέδωκεν ὁ Leib «τελέσω μὲν, ὡς ἔοικεν, οὐδὲν» ἀλλ' ἐν τῷ δευτέρῳ ἐγκρίνας μετὰ τοῦ Reif. τὸν μέλλοντα κομίσων, ἀνθ' οὗ πάλαι ὁ Schopen ἦκασε τὸν ἐνεστῶτα κομίζων, οὐχὶ ὀρθῶς, νομίζομεν, ἔπραξε. Μυριόλεκτον εἶναι τὸ ἦκω φέρων ἢ ἄγων, ἔρχομαι φέρων ἢ ἄγων, ἀφικνοῦμαι φέρων, ἔτι δὲ τὸ πέμπω ἢ ἀποστέλλω τινὰ φέροντα, κτλ. καὶ ἀποστέλλομαι θυσίαν ἢ θεωρίαν ἀπάγων καὶ ἀπέσταλμαι ἀπάγων, κτλ. καὶ ἦκεν ἀγγέλλον, κτλ. Ἐν τῷ Κρίτῳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 43 c φέρεται «Σωκρ. Ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸ ἀφῖξαι; Κρίτ. Ἀγγελίαν, ὃ Σώκρατες, φέρων χαλεπὴν» ἦτοι ἀφῖγμα φέρων ἀγγελίαν χαλεπὴν», ὅπερ ὁ Αἰσχύλος ἐν ταῖς Χοηφόροις στ. 659 ἐξήνεγκε κατὰ παράταξιν «πρὸς οὐσπερ ἦκω καὶ φέρω καινοὺς λόγους». Καὶ ἐν τῷ προκειμένῳ τῆς Ἀλεξιάδος χωρίῳ λέγει ὁ Νικηφόρος Παλαιολόγος «ἦκω φέρων παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τοῖς Κομνηνοῖς τὰς αὐτὰς ταῖς πρόφην ἀγγελίας», ὃ ὅμοια φέρονται καὶ ἄλλα παρὰ τῇ Πορφυρογεννήτῳ, οἷον «ἦκεν οὖν τὴν ἀγγελίαν ταύτην κομίζων ὁ στρατιώτης (B', 9, 5) καὶ «γράμματα μόνον κομίζων ἦκεν αὐτῷ προφάσεις δηλοῦντα» (Γ', 9, 4) καὶ «γράμμα δέ τις τηνικαῦτα ἦκε κομίζων τοῦ Κεφαλαῖ Λέοντος» (E', 5, 4). Διάφορον εἶναι τὸ ἐν B', 10, 1 ἀπαντῶν «καὶ ὁ Μάγνης εὐθύς μετεκαλεῖτο κομίσων αὐτὸν» καὶ ἐν E', 2, 3 «ἠρώτων ὅτου χάριν παρεγένετο. Ὁ δὲ Λέξων ἦκω τι πρὸς ὑμᾶς χρήσιμον—καὶ σωστικὸν τοῦ στρατοῦ». Ὅλως διάφορον εἶναι τὸ ἐν τῷ Αἴαντι τοῦ Σοφοκλέους ἀπαντῶν στ. 781 «πέμπει με σοὶ φέροντα τάσδ' ἐπιστολάς» τοῦ φερομένου ἐν τῷ Οἰδίποδι ἐπὶ Κολωνῶ στ. 784 «ἦκεις ἔμ' ἄξων, οὐχ ἴν' εἰς δόμους ἄγης, ἀλλ' ὡς πάραυλον οἰκίσης».

Γ, 2, 1. «Οἱ δὲ Δοῦκαι οὐδὲν μὲν τι τοιοῦτον ἐνόουν (οὐ γὰρ συνεφέροντο ταῖς τυχούσαις ἐννοίαις), ἀλλὰ κτέ».

Συμφωνοῦμεν τῷ Reif. ἀκολουθήσαντι τῷ F κώδικι, ἐν ᾧ οὐχὶ ἐνόουν φέρεται ἀλλὰ ἐγενόουν, ὅπερ ἀνακαλεῖ ἡ συνέπεια.

αὐτ. «ὁ δὲ ἐμβρομησάμενος κάτωθεν αὐτοῖς φησιν ὅτι δι' ὑμᾶς τὸν τοσοῦτον ἀγῶνα ἀνεδυσάμην αὐτός, ἀλλὰ δι' ἡν φατε Εἰρήνην».

Ὁ τε Reif. καὶ ὁ Leib ἐν τῷ προκειμένῳ μὲν χωρίῳ κατεχώρισαν εἰς τὸ κείμενον

τὴν ἡμαρτημένην τοῦ F κώδικος γραφὴν *ἀνεδυσάμην*, παριδόντες τὴν ὀρθὴν τοῦ ἐτέρου κώδικος γραφὴν *ἀνεδησάμην*, ἐν δὲ βιβλίῳ E', 3, 4 καὶ ς', 5, 4 ἀπεδέξαντο τὴν ὀρθὴν τοῦ F κώδικος γραφὴν «τὴν πρὸς τὸν Ἰαλαμανίας ἀναδησάμενος μάχην» καὶ «τὸν μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἀναδήσασθαι πόλεμον» ἀποπτύσαντες, ὡς ὄφειλον, τὴν ἐσφαλμένην τοῦ ἐτέρου κώδικος γραφὴν *ἀναδυσάμενος* καὶ *ἀναδύσασθαι*. Ἰκανὰ δὲ τεκμήρια συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς γραφῆς τὸν *ἀγῶνα ἀνεδησάμην*, οἷον Z', 8, 9 καὶ I', 10, 7: *μάχην ἀναδήσασθαι* καὶ ς', 14, 3: *ἀναδήσασθαι πόλεμον* καὶ A', 5, 6. 12, 1. Γ', 8, 2: *κράτος ἀναδήσασθαι* καὶ αὐτ. 12, 1: *τὴν τῆς βασιλείας ἀναδησάμενος ἀρχὴν* καὶ Z', 2, 6: *ἀναδήσασθαι τὰς βασιλικὰς ἡνίας*. Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ὁ Schopen ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Βόννης τόμ. A', σελ. 133, 4 ἔγραψε τὸ ὀρθόν: *ἀγῶνα ἀνεδησάμην*.

Γ, 6, 4 «οὐδὲν ἰσοστάσιον μητρὸς συμπαθοῦς καὶ φιλόπαιδος οὔτε ταύτης ἰσχυρότερον φυλακτήριον».

Γρ. «οὐδὲ ταύτης ἰσχυρότερον φυλακτήριον».

αὐτ. «δέσποινα τὰ πάντα μοι γεγονυῖα καὶ τροφὸς καὶ ἀναγωγός». Πολλάκις ἐνετύχουεν τῷ *ἀνάγω* ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ *ἀνατρέφω*, *παιδεύω*, καὶ τῷ *ἀναγωγή* ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ *ἀνατροφή*, *παιδεία*, οἷον παρὰ τῷ Βλεμμύδῃ σελ. 23, 19. 23. 94, 3. 11.95, 11. ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῷ *ἀναγωγός*, ὅπερ διάφορον τοῦ *ἀνάγωγος* ὑπάρχει. Ὁ Εὐστάθιος σελ. 1074, 1 ὑπομνηματίζων τὸ ἐν Ἰλιάδος Π. 515 «δύνασαι δὲ σὺ (Λύκει' Ἀπολλων) πάντοσ' ἀκούειν ἀνέρι κηδομένῳ» γράφει «Τὸ δὲ πάντοσ' ἀκούειν ἡδέως ἂν ἄρτι ἀκούσοι παίδων ἀναγωγέως ὁ τοιοῦτοις λίνιοις νεαλεῖς ἀγρεύων ψυχάς».

Γ, 7, 5 «τὰς δὲ φωναῖς ἐπεσφράγιζε, καὶ ὡς, οὕτω γε φάναι, ὄργανον ἦν αὐτῇ βασιλείας».

Μεταβληθῆτω ἢ στίξις «καί, ὡς οὕτω γε φάναι, κτέ». Οὕτω παρελκόντως συνήφθη τὸ ὡς τῷ οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ, οἷον προλ. Δ, 1. Ἰαλεξ. A', 12, 3 καὶ 13, 9 καὶ ΙΓ', 2, 2: ὡς οὕτως εἰπεῖν καὶ A', 14, 2 καὶ ΙΔ', 8, 7: ὡς οὕτω γε φάναι». Πρβ. E', 9, 5 «ὡς ἴνα τάχα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποίηση», περὶ ὧν ἀλλαχοῦ θὰ γράψωμεν.

Γ, 8, 6 «ἄθροον ἐπαναστάντες πρὸς τὴν ἡμεδαπὴν γῆν μετακίσθησαν. Αἰτία δὲ τῆς τούτων μετοικίσεως ἢ τῶν Γετῶν κατ' αὐτῶν ἄσπονδος ἔχθρα».

Γράφε μετοικίσεως (Ἰδε Cobet *Mnemos.* 1877, σελ. 107. 384).

Γ, 9, 4 «εἶτα δεῖν ἔγνω καὶ τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον, ὡς ἐνόν, προκατασφάλλισασθαι καὶ τοὺς προσρομένους ἐκείνῳ ἀρχηγούς τε καὶ κόμητας ἀπειρῆσαι τοῦ ἐγχειρήματος» καὶ ΙΒ', 6, 1 «ὁ καιρὸς παρερρέτο».

Οὐδαμῶς ἀγνοοῦμεν ὅτι ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ ἐσηματίσθη ἐκ τοῦ ἠσθόμην - αἰσθῶμαι νέος ἐνεστώσ ἀἰσθῶμαι - συναισθῶμαι (Κλήμ. Ἰαλεξ. Ὠριγέν. Πορφύρ. Εὐσέβ. Θεμιστ. Ἰαλεξάνδρ. Ἀφροδ. Εὐστάθ. κ.ἄ., ἐσφαλμ. Πλάτ. Πολιτ. 608 A. Ἰσοκρ. Νικοκλ. §5) καὶ ἐκ τοῦ ἀπηχθόμην - ἀπέχθῶμαι ὁ ἐνεστώσ ἀπέχθῶμαι (Θεόκρ. Λυκόφρ. Κόιντ. Σμυρν. Ἄνθ. Παλατ. E', 177. Διονύσ. Ἀλικ. Πλούτ. Φιλόστρ. Φίλ. Ἰουδ. Μᾶρκ. Ἀντωνῖν. Διόδ. Δί. Κάσσ. Εὐστ. κ.ἄ.) καὶ ἐκ τοῦ ἠγρόμην - ἔγρωμαι ὁ ἐνεστώσ ἔγρωμαι

(Ὀπλιαν. Κόϊντ. Σμυρν. Νόνν. Παῦλ. Σιλεντ. Παχυμέρ) καὶ ἐκ τοῦ *ὑπεσχόμεν* - *ὑπόσχωμαι* ὁ ἐνεστῶς; *ὑπόσχωμαι* (Μιχ. Δούκ. Φραντζ. Act. et Diplom. πλειστάκις), ἐκ τοῦ *ἐσπόμην* τὸ *ἐσπομαι* (Γρηγ. Ναζ. 37, 1240. 1245. 1282), γινώσκωμεν δ' ἔτι ὅτι ἐκ τοῦ ἀορίστου *ἐπεφρον* - *πέφνω* ἐπλάσθη νέος ἐνεστῶς *πέφνω* (Ὀπλιαν. Εὐστ. Σχολ. Ἰλ.) καὶ ἐκ τοῦ *ᾠφλον* - *ᾠφλω* νέος ἐνεστῶς *ᾠφλω* (Δί. Χρυσόστ. Ἀππιαν. Γεώργ. Ἀκροπολ. Εὐστ. Act. et Diplom.) καὶ ἐκ τοῦ *ἐθιγον* - *θίγω* νέος ἐνεστῶς *θίγω*, ὅστις καὶ σήμερον ἔτι κυκλεῖται (Χριστ. Πάσχ. Γρηγ. Παλαμ. Ψελλ. Θεόδ. Πρόδρο. κ.ἀ.), καὶ ἐκ τοῦ *ᾠργον* - *ᾠρύγω* νέος ἐνεστῶς ὁ *ᾠρύγω*, οὗ ἔχομεν μαρτύρια ἐκ τοῦ Ἀναστασίου Σιναΐτου Πατρ. 89, 588 Mi. καὶ ἐκ τοῦ Καλλινίκου Βί. Ὑπατ. σελ. 115, 7 Teubn. Κατὰ ταῦτα κληρονομικῶς δικαίῳ ἐπλάσαν καὶ οἱ νέοι Ἕλληνες ἐνεστῶτα *δράμω*, ὡς ὁ Ἀλέξανδρος Ῥαγκαβῆς γράφας «ἄλλοι *δράμουν* ἢ πηδῶσιν, ἔρπουσ' ἢ πετῶσιν» καὶ «ἔρχομαι *δράμων* (=τρέχων) καὶ ἔφθασα» καὶ «ἔπειτα καὶ εἰς ἄλλα σᾶς *συνδράμει*». Λέγεται ἐν Κύμη *δρέμω* καὶ ἐν Κρήτη *συνδρέμω* κατὰ συνεκδρομὴν πρὸς τὸ *τρέχω*, περὶ ὧν ἔγραψεν ὁ Χατζιδάκις ἐν Ἐπειρηίδι τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν 1915 - 1916, σελ. 22. Πολυομίλητον εἶναι καὶ τὸ *κατάσχω* μετὰ τῆς εὐώδους ἀκολουθίας αὐτοῦ. Ἦκουσα δέ τινος μετὰ τινος Ἀριστοτελικοῦ κύρους λέγοντος πολλάκις «αὐτὸ ἐγὼ τὸ *ἐξαγάγω* ἐκ τοῦ *ἐξῆξ*» ἀντὶ τοῦ *ἐξάγω* ἢ κάλλιον *συνάγω*. Πρόδρομοι ὑπῆρξαν ὁ ἐκ τοῦ Ὀμηρικοῦ *ἐκλυον* - *κλυθι* - *κέκλυθι* ἐνεστῶς *κλύω* ἀπαντῶν παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ τῷ Ἡσιόδῳ Ἔργ. στ. 726, καὶ ὁ ἐνεστῶς *κίω* ἐκ τοῦ *ἐκιον* - *κίω* κατὰ τὸ *κίω* φερόμενος ἐν ταῖς Χοηφόροις τοῦ Αἰσχύλου στ. 676, περὶ οὗ ὁ Cobet ἐν *Var. Lect.* σελ. 129 γράφει «non est melioris notae quam ᾠφλω».

Ταῦτα μὲν οὐδαμῶς ἀγνοοῦμεν, ἀλλ' ἢ Πορφυρογέννητος, ἣτις ποιεῖται χρῆσιν τοῦ *ῥέω* καὶ *ῥέομαι* ἄπλοῦ τε καὶ συνθέτου (*περιεργεῖτο*, *ἐκρεῦσαν ἀπερρῶη*, *εἰσρρηναί τε* καὶ *ἀπορρηναί*, *ἐπισρρηνέντων*, κτλ.) κατὰ πάντας τοὺς χρόνους καὶ τὰ κινήματα, ἔτι δὲ μεταχειρίζεται τὸ δῆμα *ῥύομαι* (=φυλάττω, σφίζω) ἄπλοῦν τε καὶ σύνθετον, σφόδρ' ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἔγραψε *παρερρῦετο* καὶ *προσρρυμένους*, ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν εἶπεν «ὁ καιρὸς *παρερρῦετο*» καὶ «τοὺς *προσρρ(ῦσκ)ομένους ἐκείνω ἀρχηγούς*», οὓς θαμιστικούς τύπους μεταχειρίζεται ἀλλαχοῦ αὐτὴ ἢ συγγραφεὺς ἐν τῇ Ἀλεξιάδι, οἷον ΙΓ', 12, 28 «δευτέρας ἐπινεμήσεως ἔτους ἤδη *διαρρῦσκομένου*» καὶ ΙΔ', 5, 3, «ἀπὸ τινος ὄρους Ἰβιδος καλουμένου, ἀφ' οὗ πολλοὶ καὶ ἄλλοι *ἀπορρῦσκοται* ποταμοί». Σημειωτέον δ' ὅτι ἡ συγγραφεὺς κανονικῶς ἀλλαχοῦ ἔγραψεν οὐχὶ «ὁ καιρὸς *παρερρῦετο*» ἀλλὰ «καιροῦ δὲ *παρερρρηκότος*» (Γ', 9, 4) καὶ καιροῦ δὲ ὀλίγου *παρερρρηκότος*» (Σ', 5, 9) καὶ «καιροῦ δὲ *παρερρρηκότος* ἱκανοῦ» (Σ', 7, 5) καὶ «μήτε τὸν καιρὸν *παρερρρόντα* εὐλαβούμενοι» (ΙΔ', 4, 5) καὶ «θεασάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν κατὰ μικρὸν *ἐκρέοντας* καὶ εἰσερχομένους διὰ τοῦ στομίου» (Ε', 7, 2). Τῶν ἐκ τῆς ὀξίξης *ρρ* θαμιστικῶν τύπων ἐποίησατο χρῆσιν οὐ μόνον ἡ βασιλειῶσα Κομνηνόπαις ἀλλὰ καὶ ἄλλοι σύγχρονοι αὐτῆς καὶ προγενέστεροι συγγραφεῖς. Ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου Βρουεννίου, τοῦ Καίσαρος τῆς Ἀννης, σελ. 28, 11 Bonn. «*προσρῦσκομένων αὐτῶ*» καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου ἐν τοῖς

Μικροῖς Ἔργοις σελ. 5, 40 «ὁ προσρυσκόμενος ἐχθρῶ» καὶ σελ. 33, 75 «ὡσεὶ τὸ ὕδωρ ἐχεῖτο καταρρυσκόμενος» καὶ σελ. 128, 91 «τὸ ἐκεῖθεν ἀγαθὸν μεταρρυσκεται εἰς ἡμᾶς» καὶ σελ. 142, 85 «ἐκεῖθεν μεταρρυσκεσθαι τὸ σεμνὸν καὶ ἐπὶ τὸν ἱερέα» καὶ σελ. 170, 23 «φλέβας τινὰς ὑπανοίγων, ἐξ ὧν καὶ αὐτῶν ἔστιν ἀναρρυσκεσθαι τὸ τοῦ μύρου καλὸν» καὶ ἐν ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1074, 3 «δοτέον δὴ καὶ τοῦτο τῇ μακρῇ χύσει καὶ τῷ αὐτοσχεδίῳ τῆς ποιήσεως, καθ' ἣν ἀνάγκη καὶ τοιαῦτά τινα τῇ φράσει παραρρυσκεσθαι» καὶ ὑπὸ τοῦ Φωτίου ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ σελ. 399, 23 «ὑπορρυσκόμενος τῆς περὶ αὐτὸν διαθέσεως». Εὗρηται καὶ τὸ ἀπλοῦν ῥυσκομαι, ὡς μανθάνομεν ἐκ τοῦ ΘΣ παρὰ τῷ Ἡλιοδώρῳ Αἰθ. Β', 19 «ῥυσκεσθαι χαλεπῶς ἐκ τοῦ γάλακτος ἔλεγεν» καὶ ἐκ τοῦ Εὐσταθίου Παρεκβ. εἰς Ὅμ. σελ. 94, 22 καὶ Μικρ. Ἔργ. σελ. 230, 63. Ἐν δὲ ταῖς εἰς Ὅμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 1373, 38 λέγεται «τοῦ γὰρ εἶσκω καὶ ῥυσκω καὶ κικλήσκω καὶ μιμήσκω καὶ ἄλλων οὐδ' ὅλως εἰσὶ μέλλοντες». Τοῦ διαρρυσκω ἐν τῷ ΘΣ μνημονεύεται μαρτύριον ἐκ τοῦ Φωτίου.

Τέλος ποιοῦμεν γνωστὸν ὅτι τοῦ μεταρρυσκεσθαι ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ ὁ Νικήτας ὁ Χωνιάτης σελ. 300, 3 Bonn. «τὸ τοῦ Ἀρχιλόχου ἀντικρυς ἐπεραίνεται, ὃ φησιν, εἰς ἔντερον πόρνης πολλάκις μεταρρυσκεσθαι τὰ χρόνῳ καὶ πόνῳ συλλεγέντα μακρῶ», ἀνθ' οὗ παρὰ τῷ Αἰλιανῷ Ποικ. Ἰστ. Δ', 14 λέγεται «πολλάκις τὰ κατ' ὀβολὸν μετὰ πολλῶν πόνων συναχθέντα χρήματα κατὰ τὸν Ἀρχιλόχον εἰς πόρνης γυναικὸς ἔντερον κατερρύη»¹, ὅθεν ὁ Cobet ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1859, σελ. 60 κ.έ. ἐξείλκυσε τὸ τροχαϊκὸν τετραμέτρον

Τὰν μακρῶ χρόνῳ πόνῳ τε συλλεγέντα πολλάκις
(Ἀθρό') εἰς πόρνης γυναικὸς ἔντερον κατερρύη.

Δ', 2, 3, «καὶ πολλοὺς κελεύθους διανηξάμενος». Ὁ Reif. ἀντὶ τοῦ πολλούς ἐξέδωκε πελάγους ἀκολουθῶν τῷ Schopen. Τῷ κέλευθος, οὗ ὁ πληθυντικὸς κέλευθοι καὶ κέλευθα, ἀείποτε θηλυκῶς, οὐδέποτε δ' ἀρσενικῶς ἐνετύχομεν. Ἐλέχθη ὑπ' αὐτῆς τῆς Κομνηνῆς «τὴν ταχίστην κέλευθον προαιρούμενοι» (Α', 16, 1) καὶ «ὄλοις ἰστίοις τὴν πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ὑγρὰν ἀπέπλεον² κέλευθον» (ΙΑ', 10, 8) καὶ «τὰς κελεύθους ἐπιτηρεῖν» (ΙΓ', 8, 5) καὶ «τὰς τῆς θαλάττης κελεύθους ἀνυστάκτως ἐπιτηρεῖν» (ΙΔ', 3, 2). Δὲν πιστεύομεν ὅτι ἡ συγγραφεὺς παρεξέκλινε τῆς συνήθους χρήσεως. Εὐφυῶς ὁ Schopen ἔγραψε «πελάγους κελεύθους», ὡς εἶπεν ὁ Πίνδαρος «πόντου κελεύθους» (Πυθ. Δ', 347) καὶ αὐτὴ ἡ συγγραφεὺς «θαλάττης κελεύθους». Ἴσως πρέπει νὰ γραφῇ «πολλ(ὰς ἀλός) κελεύθους» (ἴδε Κριτ. καὶ Γραμματ. σελ. 260 κ.έ.).

Δ', 6, 1 «εἶτα τὰς ἰδίας καταστήσας φάλαγγας τὴν μέσην εἶχετο τοῦ συντάγματος χώραν». Καλῶς ποιήσας ὁ Reif. ἠκολούθησε τῷ Φλωρεντίνῳ κώδικι ἔχοντι εἶχε ἀντὶ τοῦ εἶχετο. Μικρὸν κατωτέρω λέγεται «τοῦ στρατεύματος τὸ λοιπὸν εἰς φάλαγγας διελὼν αὐτὸς

¹ Ὁ κώδιξ ἔχει καταίρουσι, ὅπερ ὁ μὲν Jacobs μεταβάλλει εἰς τὸ καταρρέει, ὁ δὲ Cobet εἰς τὸ κατερρύη.

² Ὁ Leib γρ. ὑπέπλεον, ὁ Reif ἐπέπλεον, ἡμεῖς ἀπέπλεον.

μὲν τὸ μεσαίτατον εἶχε τῆς παρατάξεως» καὶ Ζ', 11, 5 «αὐτὸς μὲν οὖν τὴν μέσῃ τῶν ταγματίων εἶχε χώραν». Πρβ. Ξενοφ. Ἄναβ. Α', 2, 15 «εἶχε δὲ τὸ μὲν δεξιὸν Μένων, τὸ δ' εὐώνυμον Κλέαρχος, τὸ δὲ μέσον οἱ ἄλλοι στρατηγοί».

Δ', 6, 2 ἑτερόκοπα ξίφη. Γρ. *εἰτεροκόπα* τονίζων ἐπὶ τῆς παρατελεύτου.

Δ' 8, 1 «ὥσπερ τις ἀπαθῆς ἀδάμας καὶ λίθος παρατρέχω τὰς τοῦ πατρὸς ξυμφοράς». Ἐρμηνεύεται δὲ γαλατιστὶ «comme si j'étais un diamant ou une pierre» ἤτοι «ὡς ἐὰν ἦμην ἀδάμας (ὁ πολύτιμος σκληρὸς λίθος) ἢ ἀπλοῦς λίθος». Ἄλλ' ἐὰν ἠρμήνευεν ἐπὶ λέξεως «un diamant et une pierre», θὰ ἐδηλοῦτο ἡ ἐξῆς διάνοια «ὡς ἐὰν ἦμην ἀδάμας (ὁ πολύτιμος σκληρὸς λίθος) καὶ ἀπλοῦς λίθος. Ἀμφότερα ἐπ' ἐμοὶ κοιτῆ ἄτοπα. Ἡ διάζευξις, ἦν εἰσήγαγεν ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν μετάφρασιν, εἶναι ὀρθή, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἅμα ὑπάρχει, τοῦ ἀδάμας λαμβανομένου ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ *χάλυψ* (*acier*), ὡς συνήθως, νὰ γράψωμεν ἀντὶ τοῦ καὶ τὸν διαζευκτικὸν σύνδεσμον ἢ «ὥσπερ τις ἀπαθῆς ἀδάμας ἢ λίθος». Οὐκ ἄγνοητέον δ' ὅτι ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων πολλάκις συνεχύθησαν τὸ καὶ καὶ τὸ ἦ, ἦ, ἦ, ἦ. Ὡς ἐλέχθη «ἀδάμας ἢ λίθος», οὕτως ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ «ἔξω δ', ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος ἢ ἐ σίδηρος» (τ. 494) καὶ «ὄφθαλμοὶ δ' ὡς εἰ κέρα ἔστασαν ἢ ἐ σίδηρος» (αὐτ. στ. 211) καὶ ὑπὸ τοῦ Μόσχου «πέτρης ὃ γ' ἔχων νόον ἢ ἐ σιδήρου καρτερόν ἐν στήθεσσι». Ἐλέχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Πινδάρου ἐν Ἀποσπάσματι 123 (88), 3 «ὃς μὴ πόθω κυμαίνεται, ἐξ ἀδάμαντος ἢ σιδάρου κεχάλκευται μέλαιναν καρδίαν ψυχρῶ φλογί» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡλιοδώρου ἐν τοῖς Αἰθιοπικοῖς Δ', 4 «τίς οὕτως ἀδαμάντινος ἢ σιδηροῦς τὴν καρδίαν;», ἐν οἷς χωρίοις ἀδάμας εἶναι ὁ χάλυψ, ὁ βεβαμμένος σίδηρος (Σοφ. Αἴ. στ. 651) διάφορος τοῦ μὴ βεβαμμένου σιδήρου. Ἄλλὰ δύναται νὰ εὐοδωθῆ καὶ ἡ ἐκδοχὴ τοῦ ἀδάμας ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ἀδαμάντινος λίθου (*diamant*), ἐὰν ἐν τῷ προεκκειμένῳ χωρίῳ γράψωμεν «ὥσπερ τις ἀδάμας λίθος παρατρέχω κτέ», ὀβελιζομένου τοῦ καὶ. Συνηθέστατα ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ δύο ὀνόματα συνείρονται, ὧν τὸ μὲν δηλοῖ τὸ γένος, τὸ δὲ τὸ εἶδος. Ἐπὶ παραδείγματος *σμάραγδος λίθος, μάρμαρος λίθος*, ἐξ *ἐβένου ξύλου, σῦς κάπρος, σῦς σιάλος, ταῦρος βοῦς, ἴξαλος αἴξ, ἴρηξ κίρκος, γόμφοι ἰχθύες, ῥυάδες ἰχθύες, ἰχθύς ῥύη, δένδρον πίτυς, λάχανα θριδακίνα, ἐξ ἀσαμίνθου κύλικος, ἠπίαλος πυρετός, καῦσος πυρετός, ὄφις ὕδρος, παῖς κόρη, παῖδες θυγατέρες, νεάνιδες παρθένου κ.ά.*, περὶ ὧν διελάβομεν ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τόμ. ΝΕ', 1949, σ. 3 - 7. Παρασημειωτέον δ' ὅτι ὁ ἀδάμας ὡς λίθος εἶναι γνωστός ἤδη ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Θεοφράστου, ὅστις λέγει ἐν τῷ περὶ Λίθων συγγραμματίῳ Γ', 18 «ἄλλο δὲ τι γένος ἐστὶ λίθων ὥσπερ ἐξ ἐναντίων πεφυκός, ἄκαυστον ὅλως, ἀνθραξ καλούμενος, ἐξ οὗ καὶ τὰ σφραγίδια γλύφουσιν, ἐρυθρόν μὲν τῷ χρώματι, πρὸς δὲ τὸν ἥλιον τιθέμενον ἀνθρακος καιομένου ποιεῖ χροάν». Πάντως δ' ὀνομάσθη καὶ ὁ λίθος οὗτος ὁ «ἀνθραξ καλούμενος» τοῦ Θεοφράστου ἀδάμας κοινῶς *διαμάντι*, διότι εἶναι σκληρὸς ὡς ὁ ἀδάμας ἤτοι ὁ χάλυψ, τὸ ἀτάλι. Ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς γράφει ἐν τόμῳ 35, σελ. 1120 Μί. «ἐν κεφαλαίῳ δὲ εἰπεῖν, δύο λίθων μιμεῖται φύσεις ἐπαινουμένων. Γίνεται τοῖς μὲν παίουσιν ἀδάμας, τοῖς δὲ στασιάζουσι *μαγνητῆς* ἀρρήτῳ φύσεως βίᾳ τὸν σίδηρον ἔλκουσα», ὁ δὲ Ψελλὸς ἐν τῷ περὶ δυνάμεως λίθων

(Phys. et Med. Graec. τ. Α', σελ. 244 Idel.) λέγει «αὐτίκα ὁ ἀδάμας χροῖαν μὲν οὗτος ἔχει ὑελίνην καὶ σιλπνήν, κραταῖός τε ἐστὶν καὶ δύσθραυστος· ἡμιτριταίους πυρετοὺς σβέννουσιν ἔξαρωόμενος». Κεῖται καὶ παρὰ τῷ Περιγητῇ Πausanία Ἄρχαδ. ΙΗ', 6 «τοῦτο δὲ (τὸ ὕδωρ) τὸν ἀδάμαντα λίθων ὄντα ἰσχυρότατον τοῦ τράγου κατατῆκει τὸ αἷμα».

Ἄναγκαῖον δὲ κρίνομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οἱ μεταγενέστεροι, καθ' ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, ποιούμενοι χρῆσιν τοῦ ὀνόματος ἀδάμας μεταφορικῶς ἐπὶ τοῦ σκληροῦ ἢ εὐσταθοῦς, κτλ. ἐξηκολούθησαν νὰ λαμβάνωσιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ *χάλυβος*, οὐχὶ τοῦ *ἀδάμαντος λίθου*, ὡς ἐπὶ παραδείγματος ἡ Ἄννα καὶ ΙΔ', 9, 3 καὶ ΙΕ', 10, 3. Ἄλλ' ὁ Τζέτζης παρεκδέχεται τὸ ἐν τῇ Ἀσπίδι τοῦ Ἡσιόδου στ. 136 κείμενον «*κυνέην ἀδάμαντος*» ὑπομνηματίζων «ὁ γὰρ ἀδάμας λίθος ἐστὶν ἀδάμαστος». Τοῦναντίον ὀρθῶς Ἰωάννης Διάκονος Πεδιάσιμος λέγει «Ἀδάμαντα ἐνταῦθα οὐ λέγει τὸν λίθον, ἀλλὰ τὸν σίδηρον· καὶ γὰρ ὁ σίδηρος, εἰ καὶ μὴ λίαν ἀτέραμος, ἀλλὰ δυσμάλακτος καὶ δυσδάμαστος». Οἱ νεώτεροι Ἕλληες, ὧν πλείστους ἠρώτησα, λέγοντες *ἀδαμάντινος χαρακτήρ*, κτλ. καὶ ἡ δημώδης γλῶσσα λέγουσα *διαμαντένιος ἄνθρωπος*, *διαμάντινη γυναικί* λαμβάνουσιν ἐπὶ τοῦ καλοῦ, ἀγαθοῦ, καθαροῦ καὶ εὐλικρινοῦς. Παραχθέντες δὲ καὶ οἱ λόγιοι ἐκ τούτου μεταφράζουσι καὶ τὸ παρὰ Πλάτωνι Πολιτεία σελ. 360 Β *ἀδαμάντινος*, ὡς ὁ Γρυπάρης, οὐχὶ διὰ τοῦ *χαλύβδινος*, ἀλλὰ διὰ τοῦ *ἀδαμάντινος* καὶ ἄλλος πάλιν ποιητῆς τὸ παρὰ Θεοκρίτῳ ΙΖ', 21 «*ἔδρα ἐξ ἀδάμαντος*» διὰ τοῦ «*διαμαντοκαμωμένος θρόνος*» καὶ ἄλλοι ἄλλα. Εἶναι δὲ τὸ *διαμάντι* καὶ *διαμαντένιος*, ὡς καὶ τὸ *χρυσάλλης* ἀτόπως, καὶ ἡ *ἀχιτίδα*, τὰ ἠδύσματα *deliciae* τῶν ποιητῶν, ἀφ' οὔ καὶ σφυρηλατοῦσι ἢ με χρυσὸ σφυρὶ σὲ διαμαντένιο ἀμόνι, καὶ ἄλλοι πάλιν ὀνειροπολοῦσι *διαμαντόκαστρα*.

Ε', 21 «*προτεθνημότων καταβαλέσθαι*». Τοῦ *προθνημῶ* ἐνεργητικῶς καὶ ἀμεταβάτως μαρτύρια ἐμνημονεύσαμεν ἐν τοῖς Κριτικοῖς καὶ Γραμματικοῖς σελ. 213. Ἀλλαχοῦ τῆς Ἀλεξιάδος φέρεται τὸ κανονικὸν *προτεθνήμηναι*, *προθνημήθη*. Εἶπεν ἡ Κομνηνὴ παρὰ τὸ *παραμνηθῆναι* καὶ *παραμνηθῶ* ἐν Α', 7, 4 «ἀναπαύσασθαι καὶ παραμνηθῆσαι ὑπὸν τὸ σῶμα», περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν τῷ εἰς Κοραῖν Λόγῳ σελ. 213, ἐνθα προσεθήτω καὶ τὸ ἐκ τοῦ περὶ Ἀρχῶν Ἰωάννου τοῦ Λυδοῦ μαρτύριον Γ', 71 (σελ. 164, 9 Teubn.) Ἀλλαχοῦ πάλιν ἐχρήσατο τῷ *ἀναβιώσκων* ἀντὶ τοῦ *ἀναβιωσκόμενος* «*ἀναβιώσκων* τοίνυν τὸν τεθνηκότα οὗτος ὁ ἀλαζών» (Γ', 2, 2).

Ε', 5, 4. «Εἰ γοῦν βοηθῆσαι ἡμῖν θέλων σπεύσεις καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ἐκδιώξαι δυνηθεῖς, τῷ θεῷ χάρις. *Εἰ δὲ οὐ*, τοῦμόν ἤδη πεπλήρωκα». Ἐνταῦθά τε καὶ ἐν ΙΒ', 6, 3 καὶ ἐν ΙΓ', 2, 2 καὶ 12, 8 ἐξέδωκεν ὁ Leib *εἰ δ' οὐ*, ἀντὶ τοῦ τῶν κωδίκων *εἰ δ' οὐν*, ἐν δὲ ΙΓ', 2, 3 ἐξέδωκεν *εἰ δ' οὐ*, ἐνθα ὁ F ἔχει *εἰ δ' οὐν*, ἐν δὲ Δ', 8, 3 ἐξέδωκεν *εἰ δ' οὐν*, ὡς ἔχουσιν οἱ κώδικες, καὶ ἐν ΙΑ, 11, 3 ἐξέδωκεν *εἰ δ' οὐ*, ὁ δὲ Reif. *εἰ δ' οὐν*, καὶ τέλος ἐν Ζ' 2, 8 ἐξέδωκεν *εἰ δ' οὐ*, ὡς ἔχουσι τὰ χειρόγραφα, ὁ δὲ Schopen *εἰ δ' οὐν*, ᾧ ἀκολουθεῖ καὶ ὁ Reif.

Πολλάκις ἐν τε τῷ ἀρχαίῳ καὶ τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ, ἐξ οὗ μάλιστα ἔχομεν πλεῖστα μαρτύρια, δηλοῦται διὰ τοῦ *εἰ δ' οὐν* τὸ ἐναντίον τοῦ ἡγουμένου. Ὅθεν οὐδα-

μῶς ὄφειλεν ὁ ἐκδότης νὰ κινήσῃ τὰ παραδεδομένα, τοῦναντίον τὸ *εἰ δ' οὐ* νὰ μεταβάλλῃ εἰς τὸ *εἰ δ' οὖν*, ὡς ἔπραξεν ὁ Reif. Φέρεται καὶ παρὰ τῷ Φραντζῆ σελ. 166, 20 Teubn. «δεκτέον ἂν εἴη σοι καὶ τοῦτο πρῶτον καὶ μόνον ὄν—*εἰ δ' οὖν*, τοῦτο μὲν ἕατέον κτέ» ἀλλὰ σελ. 139, 10 ἔγραψεν «εἰ μὲν ἦσαν δυνατά, ἐνεργηθῶσιν, *εἰ δ' οὐ* ἀπέλθωμεν», ἀνθ' οὗ γραπτέον «*εἰ δ' οὐ*, ἀπέλθωμεν» ἢ κάλλιον ὡς τὸ μικρὸν χρονικὸν ἔχει «*εἰ δ' οὖν*, ἀπέλθωμεν», ὡς καὶ ἐν σελ. 148, 11 καὶ σελ. 149, 1 ἔχει τὸ μικρὸν χρονικὸν *εἰ δ' οὖν* ἀντὶ τοῦ *εἰ δ' οὐ*, ὡς παρατηρήσαμεν. Ὅμοίως καὶ ἐν σελ. 333, 12 καὶ σελ. 341, 8 Bonn. φέρεται τὸ *εἰ δ' οὖν*.

Ε', 6, 7 «τὸ δέ τι καὶ διὰ τὰ τῶν πεδίλων προάσματα καὶ δρόμον ἀνεπιτήδειον *εὐχειρότατος* τε τηνικαῦτα γίνεται καὶ ἄλλοις παντάπασιν ἢ πρότερον ὀκλαζούσης οἶον καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῷ προθυμίας».

Τὸ *εὐχειρότατος* εἶναι ὑπερθετικὸν τοῦ *εὐχειρο*, ὃ ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ οὐδαμῶς εὐαρμοστεῖ. Ἴνα ἡ γραφὴ πρὸς τὴν ὀρθὴν ἐρμηνείαν τοῦ ἐκδότης ἡρμοσμένα ὑπάρχωσιν, τάχιστα ὀφείλομεν νὰ μεταβάλωμεν τὸ *εὐχειρότατος* εἰς τὸ *εὐχειρωτότατος*. Πρβ. ΙΑ', 6, 3 «τὸ γὰρ ὄλον εἰπεῖν, εἰς πρώτους ἔντηρας ἀνύποιστοί εἰσιν οἱ Κελτοί, τὸ δέ γε μετὰ ταῦτα καὶ *λίαν εὐχείρωτοι* διὰ τε τὸ τῶν ὄλων βάρος καὶ τὸ τῆς γνώμης θυμοειδὲς καὶ ἀλόγιστον». Ὅμοια γραφικὰ παίσματα μνημονεύει ὁ Lobeck ἐν τοῖς Παραλειπομένοις σελ. 38 κέ.

Ε', 8, 3. «τὰ πρὸ τούτου (τοῦ Ἀλεξίου) χλιδάντων τῶν πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων καὶ *ὀρτυγίας* καὶ ἄλλοις αἰσχίοσι παιγνίοις ἐνασχολουμένων διὰ τὴν χλιδήν, λόγον δὲ καὶ παιδείουσιν ἅπασαν τεχνικὴν ἐν παρέργῳ τιθεμένων».

Ὁ Leib ἐρμηνεύει τὸ *ὀρτυγίας* ἀπλῶς διὰ τοῦ *chasse* ἤτοι θήραις. Ὁ Lobeck ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Φρυνίου σελ. 418 γράφει «*vel caecus videat ex ὀρτυγοκοπίαις contractum esse*». Περὶ τῆς παιδιᾶς ταύτης ποιεῖται λόγον ὁ Πολυδεύκης ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ Θ', 107 κέ. Φαίνεται ὅτι καὶ παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, ὡς καὶ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, αἱ ἀλεκτρονομαχίαι καὶ αἱ ὀρτυγομαχίαι ἦσαν συνήθους παιδιᾶ. Ἄξια ἀναγνώσεως εἶναι τὰ ὑπὸ Hermann - Bekker διελημμένα ἐν τῷ Χαρικλεῖ τόμ. Α', σελ. 149 κέ. καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Cobet ἐν *Nov. Lect.* σελ. 154 καὶ *Var. Lect.* σελ. 515. Ὅρθῶς ὁ Lobeck διείδεν ὅτι ἐν τῷ *ὀρτυγία* λανθάνει τὸ *ὀρτυγοκοπία*, λέξις δηλωτικὴ τῆς ἐνασχολήσεως ὀρτυξί (Ἴδε Cobet ἐν Mnemos. 1873, σελ. 129 κ.έ.).

Ε', 8, 6 «διαλεκτικῶν δὲ ἐφόδων ἐμεμέστωτο τούτῳ τὸ σύγγραμμα, καὶ ἡ γλῶττα τῶν ἐπιχειρημάτων *ἐπεφόρητο*».

Οὕτω καὶ ὁ Reif. Τὸ *ἐμεμέστωτο* ἄγει εἰς τὸ *ἐμπεφόρητο*. Πρβ. Θ', 3, 4. ΙΑ', 12, 4 καὶ 5 (Ἴδε καὶ Κόντον ἐν τῇ Ἀθηναῖ τόμ. ΚΕ', σελ. 96).

αὐτ. «ταῖς ἐπαλλήλαις ἐπερωτήσεσι». Γρ. *ταῖς ἐπ' ἀλλήλαις* ἢ κάλλιον *ταῖς ἐπαλλήλοισι*. ζ', 3, 6. Γρ. *Κουτσομίτη* ἀντὶ τοῦ *Κουτσομίτη*.

ζ', 5, 6 «τὰ *ταχύδρομα* τῶν πλοίων». Γρ. τὰ *ταχυδρόμα* τῶν ἐπὶ τῆς παρατελεύτου. αὐτ. Ἀμφοτέροι οἱ ἐκδῶται, ὃ τε Reif. καὶ ὁ Leib ἐξέδωκαν «εὐθύς δεσμήσαντες τὰ

μείζονα τούτων πλοῖα καλωδίους περὶ τὸν λιμένα τῆς Κορυφῶ καὶ συναπαρτίσαντες τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα τὰ σμικρὰ τούτων ἐς μέσον ἤλασαν», ἐν δὲ Δ', 2, 3 «ἐπεὶ οὐκ ἐνῆν αὐτοῖς ταῖς ἀκταῖς προσπελάσαι, νηνεμίας οὔσης, συναρτήσαντες τὰ μείζονα τῶν πλοίων καλωδίους τε δεσμήσαντες καὶ τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα συναρτίσαντες πύργους τε ξυλίνους ἐν τοῖς ἰστίοις (;) αὐτῶν οἰκοδομήσαντες κτέ».

Γρ. καὶ ἐν Δ', 2, 3 συναπαρτίσαντες ἀντὶ τοῦ συναρτίσαντες καὶ ἀντὶ τοῦ ἰστίοις γρ. ἰστοῖς. Περὶ δὲ τοῦ πελαγολιμῆν παρατηροῦμεν ὅτι ὁμοίον εἶναι τὸ Γαληνολιμῆν, ὄνομα δηλωτικὸν τόπου. Σήμερον τοῖς πᾶσι γνωστὸν ὑπάρχει τὸ ἀερολιμῆν. Τὰ ἐκ τοῦ λιμῆν σύνθετα εἶναι ἐπίθετα δευτερόκλιτα, οἷον ἀλίμενος καὶ εὐλίμενος (Εὐριπ. Κύκλ. 348. Ἑλ. 1433), δυσλίμενος, κακολίμενος, πολυλίμενος (μτγ.). Ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ εὔρηται καὶ τὸ εὐρλίμην, δηλοῦν τὸν ἔχοντα εὐρὸν λιμένα.

ς', 7, 6 «ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος—ἡγεμὼν ἑξαιρέτος γέγονεν, ἀγχίνους, εὐπρεπῆς τὴν ὄψιν, ἀστείος ἐν λόγοις—εὐμεγέθης τὸ σῶμα».

Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ Ῥομπέρτος ἦτο καλὸς τε μέγας τε, καλὸς καὶ μέγας. Ὅθεν γραπτέον ἐκπρεπῆς τὴν ὄψιν. Πολλάκις συνεχύθησαν τὸ εὐπρεπῆς καὶ ἐκπρεπῆς.

ς', 9, 1 «τὸν Π. οἱ ἀνεπιδαεῖς αὐτοῦ ἀπέπνιξαν» καὶ ΙΑ', 3, 2 «ὁ δὲ τοῦ Βαϊμούντου ἀνεπιδάδης». Περὶ τῶν προκειμένων διελάβομεν διὰ μακρῶν ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης τόμ. ς', σελ. 35 κέ. (ἀνατύπου).

ς', 9, 6 «τὴν μέντοι κυρίαν τῆς Σινώπης». Οὕτω καὶ παρ' ἄλλοις φέρεται ἀντὶ τοῦ κυρεία ἐκ τοῦ κυριεύω, ἀνθ' οὗ παρὰ μεταγενεστέρῳ δύναται νὰ γραφῆ καὶ κυρεία. Πρβ. ταμείον-ταμῆιον, ἀλιεία-ἀλεία, ὑγεία-ὑγεία.

ς', 10, 2 «ἀναπετάσαντες οἱ Τοῦρκοι εἰς διακοσίους ποσοῦμενοι ἀθρόως κατ' αὐτοῦ ἑξίππασαντο».

Αὐτόματον παντὶ ἐπέρχεται τὸ ἐρώτημα: τί ἀναπετάσαντες; Πολλὰ εἶναι τὰ ἀναπεταννύμενα, ἰστία, χεῖρες, ὀφθαλμοί, βλέφαρα, κτλ. Τάχιστα πρέπει νὰ καταχωρίσῃ ὁ ἐκδότης εἰς τὸ κείμενον τὸ ἀναγκαῖον ἀντικείμενον τὰς πύλας πειθόμενος τῷ Schopen καὶ Reif., διότι δὲν εἶναι τῶν εὐκόλως ἐξυπακουομένων, ὡς συνορᾷ τις καὶ ἐκ τῆς μεταφράσεως «quand les Turcs ouvriren [les portes]». Πρβ. Δ', 6, 3 «οἱ ἐντὸς τοῦ Δυρραχίου τὰς πύλας ἀνεπέτασαν» καὶ ς' 11, 4 «παραχρήμα τὰς πύλας αὐτοῖς ἀπεπέτασαν» καὶ Γ', 3, 2 «τὰς πύλας ἀναπετάσας τοῦ κάστρου» καὶ 6, 2 «ἀναπετάσαντες τὰς πύλας κατ' αὐτῶν ἐξήσαν» καὶ Γ', 11, 5 «ἐπέταττεν ἀθρόον τὰς πύλας ἀναπετάσαι». Ἐλέχθη καὶ «τὴν ἀνωθεν οὔσαν θύραν ἀναπεταννύειν ἠπείγοντο» (Δ', 4, 7) καὶ «τὰς εἰσόδους ἀναπετάσαντες πάροδον τῷ Ῥομπέρτῳ δεδώκασιν» (Ε', 5, 2).

ς', 10, 11 «Ἀλκιβιάδους στρατηγικώτερον». Τοιαῦται παρεκκλίσεις ἐν κινήμασιν ὀνομάτων καὶ παρ' ἄλλοις τῶν μεταγενεστέρων εὔρηται (Ἴδε Λόγ. εἰς Κοραῖν Ἑκατοντ. εἰς Ἀδαμ. Κοραῖν σελ. 193, 1933).

ς', 11, 3 «τὸν Ἀδριάντος πόντον ἔθετο ὄριον». Συνήθως λέγεται ὁ Ἀδρίας τοῦ Ἀδρίου, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα. Ἄλλ' ἡ Κομνηνὴ ἐκ τοῦ Ἀδρίας τοῦ

Ἐπιπέδον ἄδριαντος ἔπλασεν ἐπίθετον ἄδριαντικός, ὡς ἐκ τοῦ Ἄτλας Ἄτλαντος ἐπλάσθη τὸ Ἄτλαντικός, οἷον Προοιμ. Δ', 2 «πρὸς ὄλον Ἄτλαντικὸν πέλαγος ἢ τοῦ Ἄδριαντικοῦ πελάγους τὰ κύματα» καὶ Η', 6, 5 «ὀλίγα μοι εἴρηται ἄκρω δακτύλῳ τοῦ Ἄδριαντικοῦ ἀψαμένῃ πελάγους» καὶ Ι', 2, 1 «ἐκ τοῦ Ἄδριαντικοῦ πελάγους ἀνιμησάμεθα ὀλίγα κτέ».

ζ', 12, 2 «μετὰ δὲ τὴν τούτου ὑποχώρησιν ἐνδεκατέσσαρον ἡμιόνοις χρουσίον ἐπισάξας—ἀπέρχεται».

Οὕτως ὁ τε Reif. καὶ ὁ Leib. Ἄς ἀπαλλάξωμεν τὴν Πορφυρογέννητον τοῦ ἄλλοκότου τούτου ἀριθμοῦ γράφοντες «ἐν δεκατέσσαρον ἡμιόνοις» καὶ μεταφρασθήτω 'sur quatorze mulets', οὐχὶ 'sur quinze mulets'. Πρβ. Η', 6, 4 καὶ ΙΑ', 2, 4 καὶ 11, 6: ἐπισάξας ἐν ἡμιόνοις καὶ Η', 4, 5 καὶ ΙΑ', 2, 3 «ἐπισάξαντες ἐν ἀμάξαις καὶ ζ', 1, 2 «ἐν ἀμάξαις ἐπιφορτίσας». Ἐλέχθη καὶ ἀπροθέτως «ὑποζυγίοις ἐπισάξας» (Β' 6, 2) καὶ «ταῖς ἰδίαις ἐπισάξαντες ἡμιόνοις» (Η', 5, 8). Εἶπε καὶ ὁ Αἰλιανὸς π. Ζῳ. ΙΖ', 32 «ἐπισάξαντες καμήλοις κομίζουσιν», ὁ δ' Ἡρόδοτος, Α', 194 «τὰς δὲ διφθέρας ἐπισάξαντες ἐπὶ τοὺς ὄνους» καὶ Γ', 9 «ἄσκους καμήλων πλήσας ὕδατος ἐπέσαξε ἐπὶ τὰς ζωὰς τῶν καμήλων πάσας».

ζ', 14, 1 «ἀροτριῶντες ἔσπερον κέγχρους τε καὶ πυρούς».

Οὕτω καὶ ὁ Reif. ἔσπερον ἐξέδωκεν, ἀνθ' οὗ ἡμεῖς γράφομεν ἀδιστάτως ἔσπειρον. Ὅμοίως ὁ τε Reif. καὶ ὁ Leib. ἐξέδωκαν ἐν ΙΕ', 8, 3 «καὶ τινες τῶν βογομῶν εἰς τὰ ἀνάκτορα ἦγοντο, ἅπαντες δὲ Βασίλειόν τινα κατήγγελλον διδάσκαλον καὶ κορυφαῖον πρωτοστάτην τῆς βογομῆτικῆς αἰρέσεως» ἀντὶ τοῦ ὀρθοῦ κατήγγελλον» (Ἴδε τὰ ὑπ' ἐμοῦ γεγραμμένα ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τόμ. ΚΒ', σελ. 320). Ὄρθως ὁ Leib ἐν ΙΑ', 5, 5 ἔγραψε «πάντας ἀνηλεῶς ἀπέκτανον» ἀντὶ τοῦ ἀπέκτενον.

Ζ' 2, 6. «τοῦ μὲν ἀγχιστεύς, τῷ δὲ καθ' αἷμα προσήκων». Οὕτω καὶ ἀλλαχοῦ, οἷον Ζ', 3, 6. Β, 12, 4. Γ', 1, 5. Η', 1, 1 καὶ 6, 2 καὶ 8, 3 καὶ Θ', 9, 1 καὶ 2 καὶ Ι', 2, 4 καὶ ΙΕ', 6, 4 συνάψασα ταῦτα ἡ Κομνηνὴ παρεξέκλινε τῆς ἀρχαίας συνηθείας, καθ' ἣν ἡ ἀγχιστεία, ἥτοι ἡ ἕξ αἵματος συγγένεια, παρὰ Ῥωμαίοις cognatio, διακρίνεται τῆς ἐκ κηδεστίας ἢ ἐπιγαμίας ἢ ἐπιγαμβρείας συγγενείας, ἥτις παρὰ Ῥωμαίοις affinitas λέγεται. Πρβ. καὶ Μιχαὴλ Δούκαν σελ. 24, 11 Bonn. καὶ Act. et Diplom. τ. Α', σελ. 76, 19 (ἔτ. 1317) καὶ τ. ζ', σελ. 175 (ἔτ. 1216). Περὶ τοῦ πράγματος διέλαβεν ὁ ἀθόρουβος σοφὸς τῆς Θέμιδος θεράπων Μιχαὴλ Λιβαδάς ἐν τῇ Ἐπιστημονικῇ Ἐπετηρίδι τῆς Νομικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν τ. Α', τεύχ. 2, σελ. 179 κέ (1925), παρ' οὗ διδασκόμεθα καὶ τάδε «Ἡ ἐκ συγγύσεως προελθοῦσα ἐσφαλμένη μετάφρασις τοῦ affinitas διὰ τοῦ ἀγχιστεία ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον παρὰ Θεοφίλῳ τῷ ἀντικλήνωρι (Εἰσηγ. § 6, Α', Ι'), ὅστις πρῶτος ἐπελάβετο τῆς Ἑλληνικῆς παραφράσεως καὶ ἐπέξεργασίας τῶν λατινιστῶν ἐκδοθεισῶν ἰουστιανείων συλλογῶν τῶν νόμων παραφράσας τὰς εἰσηγήσεις κτέ».

Ζ', 3, 5 καὶ Η', 6, 1 καὶ ΙΒ', 8, 6 «τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι». Οὐδεὶς θὰ τολμήσῃ νὰ μεταβάλῃ τὸ ἀκινάκεις εἰς ἀκινάκας ἀποβλέπων οὐ μόνον εἰς τὴν τριτοκλιτοφιλίαν τῶν Βυζαντινῶν (Ἴδε Φιλολ. Ἀνάλεκτα ἐν τῷ ζ' τόμῳ τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης σελ. 29 κέ.), ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ ταραχῶδες τῆς Ἡροδοτείου

παραδόσεως, ἣτις κατέλιπεν ἡμῖν τοῖς ἐπιγιγνομένοις τοὺς τύπους *ἀκινάκεω* ἀλλὰ καὶ *ἀκινάκεος* (Δ', 62), ὅπερ ἐτήρησεν ὁ Hude, *ἀκινάκεα* ἀλλὰ καὶ *ἀκινάκην*, *ἀκινάκεας* ἀλλὰ καὶ *ἀκινάκας*. Δικαίως ὁ Legrand ἐν τῇ Εἰσαγωγῇ σελ. 218 τῆς ἐκδόσεως τοῦ Ἡροδότου ποιούμενος λόγον περὶ τῆς αἰτιατικῆς τῶν πρωτοκλίτων κυρίων ὀνομάτων, ἔτι τῶν προσηγορικῶν *κυβερνήτης δεσπότης, ἀκινάκης* καὶ τοῦ *τριῆρης* γράφει «La répartition de ces formes hétéroclites est tout à fait capricieuse». Διὸ εὐλόγως ἔρχεται ὁμαλιστῆς τούτων.

Z', 2, 8 «προσδόκει γενήσεσθαι». Ἄλλ' ὁ C κῶδιξ ἔχει τὸ κανονικὸν *προσδόκα*. Πρβ. E', 4, 5: *προσδόκα* καὶ H', 5, 1: *προσδοκόμενον*. Πλὴν ἡ ποικιλία δὲν λείπει. Ἐν A', 6, 2: *ἐλλοχεῖν*, ἀλλὰ αὐτ. 11, 7 καὶ Z', 11, 5: *λοχῶντες* καὶ A', 6, 4: *ἐλλοχίζόντων*.

Z', 3, 10 «Ἵνα τί, φησί, βασιλεῦ, τοῦ λοιποῦ ἐνταῦθα ἐγκαρτερεῖν *πειρᾶ*»;», ἐνθα ὁ F καὶ ὁ V κῶδιξ ἔχει *πειρᾶσαι ἐγκαρτερεῖν*, ὁ δὲ Reif. ἐξέδωκε τὸ παλαιογραφικὸν παίγιον *πειρᾶ* σύ ἀντὶ τοῦ *πειρᾶσαι* σημειούμενος ἐν τῷ πρώτῳ τόμ. σελ. XVI «pro infinitivo, cuius nulla ratio est, scripsi leni mutatione *πειρᾶ* σὺ ἐγκαρτερεῖν». Ἄλλὰ τὸ *πειρᾶσαι* δὲν εἶναι ἀπαρέμφατον, εἶναι δεύτερον ἐνικὸν πρόσωπον τοῦ ἐνεστώτος *πειρᾶμαι*. Ἦδη ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ φέρεται τὸ *ὀδυνᾶσαι*, τὸ *καυχᾶσαι* καὶ *κατακαυχᾶσαι*, ἔτι δὲ τὸ *φάγεσαι* καὶ *πίεσαι*, ἀπαντῶντα καὶ ἐν τῇ Παλαιᾷ Διαθήκῃ, ὡς καὶ τὸ *ἀποξενοῦσαι*. Ὁ Χρυσόστομος παρὰ τὸ *καυχᾶ* ἔχει τὸ *καυχᾶσαι* καὶ τὸ *ὀδυνᾶσαι*, καὶ *πλανᾶσαι*, καὶ *ἀκροᾶσαι*, καὶ *πυροῦσαι*, καὶ ἄλλα (Ἴδε Λόγον εἰς τοὺς τρεῖς ἱεράρχας σελ. 51), ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς τὸ *ἐπαφᾶσαι* καὶ τὸ *ἔδουσαι* καὶ ὁ Ἐπιφάνιος τὸ *ἀρνεῖσαι*. Μεγάλην ῥοπήν ἔσχεν ἡ γλῶσσα τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Δὲν ἦτο δυνατόν καὶ ἡ ἀττικίζουσα συγγραφεὺς, πολλὰ δ' ἀνάτικα λέγουσα νὰ μὴ βάψῃ τὸν γραφέα κάλαμον εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν λέξιν. Ἡμεῖς τηροῦντες τὴν παράδοσιν γράφομεν *πειρᾶσαι*, οὐχὶ *πειρᾶ* ἢ *πειρᾶ* σύ.

Z', 4, 1 «φρονήματος μέντοι *ἀπλουστέρον*». Οὕτως ἔγραψεν ὁ Leib ἀντὶ τοῦ τῶν κωδίκων *ἀπαλωτέρον*, ὃ μετέβαλεν ὁ Schopen εἰς τὸ *ἀπλωότερον* καὶ ἀπεδέξατο ὁ Reif. Τὸ εἰκασθὲν ὑπὸ τοῦ Schopen *ἀπλωότερος* εὐρίσκομεν ἐν ταῖς Ἱστορίαις τοῦ Κριτοβούλου A', ε', 6 «ὁ γάρ τοι πατήρ αὐτοῦ *ἀπλωότερόν* πως τοῖς πράγμασι προσεφέρετο». Ἄλλ' ἐν τῷ κώδικι φέρεται *ἀπλοιότερον*, ὅπερ ὁ ἐμὸς διδάσκαλος Κόντος ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τόμ. ΙΘ', σελ. 513 μετέβαλεν εἰς τὸ *ἀπλοϊκώτερον*. Καὶ ἡμεῖς διδασκάλια ἀποτίνοντες μεταβάλλομεν τὸ *ἀπαλωτέρον* εἰς τὸ *ἀπλοϊκώτερον*.

Z, 4, 2. «οἱ δὲ αὐθις ὡς εἰς φωλεὸν τῷ *συνηρεφεῖ* ἄλσει *παλινοστήσαντες* ἑαυτοὺς ἔσωσαν κρυπτόμενοι». Οὕτω καὶ ὁ Reif. ἐξέδωκεν. Ἀνωμάλως καὶ οὐχὶ ἑλληνικῶς ἔχει τὸ *ἐξῆς* τοῦ χωρίου. Ὁ Coislanius κῶδιξ παρέχει τὴν γραφὴν τὸ *συνηρεφές ἄλσος*, δι' ἧς τὸ ὄλον χωρίον ἔχει «οἱ δὲ αὐθις ὡς εἰς φωλεὸν τὸ *συνηρερὲς ἄλσος, παλινοστήσαντες* ἑαυτοὺς ἔσωσαν κρυπτόμενοι». Ὁμοίως ἐλέχθη ἐν A', 4, 2 «ὥσπερ ἐξ ὀρητηρίου τινὸς τῆς πόλεως Δυρραχίου τὰ τῆς ἐσπέρας κατέδραμον». Πρβ. καὶ Γ', 1, 1 «ἐκ τούτων ὡς ἔκ τινος φρουρίου τοὺς κατὰ τῶν Κελτῶν συνίστατο πολέμους» I', 4, 4 «τοὺς δ' ὑπ' αὐτὸν ἀναιρήσαντες ἐν διώρυξί τισιν εὐθέως ἀπέρριψαν ὥσπερ εἷς τινὰς τάφους αὐτοφνεῖς».

Πλείστα παραδείγματα τῆς τοιαύτης συντάξεως, ἣ φιληδοῦσιν οἱ τ' ἀρχαῖοι καὶ οἱ μεταγενέστεροι ἐμνημονεύσαμεν ἐν τοῖς Κριτικοῖς καὶ Γραμματικοῖς σελ. 145 κέ., ἐνθα ἀναφέρονται καὶ πάντες οἱ διαλαβόντες περὶ τῆς χρήσεως ταύτης. Τὸ ἐξῆς τοῦ χωρίου ἔχει ὧδε «Οἱ δὲ εἰς τὸ συνηρεφές ἄλλος ὡς εἰς φωλεὸν παλινοστήσαντες ἑαυτοὺς ἔσσαν κρυπτόμενοι (ἐν αὐτῷ)». Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ *παλινοστήσαντες* εἶναι πανταχοῦ δι' ἐνὸς N γεγραμμένον. Τὸ ὀρθὸν εἶναι *παλινοστήσαντες* διὰ δύο N, ἀλλ' οἱ ἐκδόται ἐτήρησαν τὴν γραφὴν τῶν κωδίκων, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς.

Z', 5, 3 «Καὶ γὰρ ὅπου μὲν Ἀλεξάνδρεια ἢ κατ' Αἴγυπτον, ὅπου δὲ Ἀλεξάνδρεια ἢ κατ' Ἰνδοὺς ἀπ' ἐκείνου (ἦτοι τοῦ Ἀλεξάνδρου) ὀνόμασται. ἴσμεν δὲ καὶ ἀπὸ *Λυσιμάχου* ἐνὸς τῶν ἀμφ' αὐτὸν στρατιωτῶν *Λυσιμαχίαν* κατονομάζεσθαι».

Γραπτέον *Λυσιμάχειαν*. Ὅμοίως καὶ ΙΔ', 7, 8 γρ. *Λυσιμαχεία*.

Z', 6, 2. 3 Γρ. *Μάρκελλαν* ἀντὶ τοῦ *Μαρκέλλαν*.

Z', 7, 1 «*ἀστρατίαν* γὰρ ἐχούσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς διὰ ῥαθυμίαν».

Γρ. *ἀστρατείαν* (Ἴδε Ποικ. Φιλολ. τόμ. Α', σελ. 440).

Z', 9, 3 «αὐτοὺς δὲ μὴ δεδιέναι τὸν αὐτοκράτορα τετραμμένον τε ὄντα ἤδη ἐκ τῆς προτεραίας ἥττης καὶ πρὸς φυγὴν ἔτοιμον». Ἐὰν μὲν θέλωμεν νὰ δηλώσωμεν «ἐκ τῆς προηγουμένης ἥττης», ὀφείλομεν νὰ γράψωμεν «ἐκ τῆς *προτέρας* ἥττης», ἵνα μὴ περιπέσωμεν εἰς τὸ σφάλμα τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων ποιουμένων χρῆσιν πολλὴν τοῦ *προτεραιότης* ἀντὶ τοῦ *προτερότης*. Ἐὰν δὲ θέλωμεν νὰ δηλωθῇ «ἐκ τῆς ἥττης τῆς προηγουμένης ἡμέρας», ὀφείλομεν νὰ γράψωμεν «ἐκ τῆς <τῆς> προτεραίας ἥττης».

Z' 9, 6 «ὡς δὲ τὸ Ἰταμὸν τῶν Σκυθῶν ἐώρα καὶ ὅτι ὅσαι ὄραι *πληθύνουσι* καὶ ἄλλων ἐρχομένων εἰς τὴν αὐτῶν ἀρωγὴν».

Γρ. *πληθύνουσι*, οὐχὶ *πληθύνουσι*. Καὶ ἀλλαχοῦ συνεχύθησαν τὸ *πληθύνω* καὶ *πληθύω*.

Z', 10, 2 «*ληζόμενοι ὁσημέραι τε καὶ νύκτες* τὴν ἡμετέραν χώραν». Ἐμμελέστερον γραπτέον «*ὅσαι ἡμέραι τε καὶ νύκτες*».

H' 2, 4 Γρ. μετὰ τὴν *ἀπόκρωN*. Ὅμοίως ἐν ΙΔ', 2, 8.

H', 2, 4 «*τηνικαῦτα ἐν ἀμφιρύνῳ* εἰσελθὼν» καὶ 4, 1 καὶ ΙΔ', 6, 5. Θαναμαστὸν ὅτι δὲν κατεχωρίσθη εἰς τὸ κείμενον ἢ τοῦ L. Dindorf διόρθωσις *ἀμφηρικῶ*, ὃ παρὰ Θουκυδίδη ἀπαντῶν σημαίνει πλοιάριον ἐκατέρωθεν ἐρεσσόμενον, ἐν ᾧ ἕκαστος τῶν ἐλαυνόντων δικωπία ἐρέττει» (Ἴδε ΘΣ τ. Α', β, σελ. 194 A).

H', 3, 4 «*κατασκοπήσας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν ὑπερκειμένην πεδιάδα καὶ τὸν ἀρέσκοντα τόπον αὐτῷ ὑποδείξας αὐτοῖς (ἀγχοῦ δὲ ἦν ὁ τόπος) πολυχίου τινὸς τοῦ οὕτωσι Χοιρηνοῦς ἐγχωρίως ἐπονομαζομένου ἐξ ἐνὸς μὲν μέρους ἔχων τὸν ποταμόν, ἐξ ἐτέρου δὲ βαλτώδης ὄν), ἐπεὶ ἱκανὸν ὀχύρωμα κτέ».*

Τὸ *Χοιρηνοῦς* δὲν εἶναι ἄκλιτον, ὡς τὸ *Ἀχεραοῦς*, *Γρατζιανοῦς* καὶ ἄλλα, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ὧν λέγονται ἐν H', 6, 3 «ἔρχεται ἐπὶ τινὰ τόπον Καλὰ Δένδρα καλούμενον σταδίους δέκα πρὸς τοῖς ὀκτώ ἀπέχοντα τῶν *Χοιρηνῶν*» καὶ κατωτέρω H', 4, 1 «κατὰ τὴν γενομένην εἰς *Χοιρηνοῦς* ταφρείαν». Καθ' ἡμᾶς ἢ συγγραφεὺς ἔγραψε «τοῦ οὕτωσι *Χοι-*

ρηρῶν ἐγχωρίως ἐπονομαζομένου κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, ἣ φιληδεῖ, οἶον Η', 3, 1 «παραγενόμενοι καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ οὕτω καλουμένου βαθέος ὄτακος» καὶ Θ', 1, 1 «καὶ τὸν ὄλον αὐχένα διαδραμῶν τοῦ οὕτως πῶς ἐγχωρίως καλουμένου Ζυγοῦ» καὶ Ι', 4, 2 «πρὸς τὸν τὴν φυλακὴν πολυχρίου τινὸς Πούτσης¹ ὀνομασμένου πεπιστευμένον» καὶ Ι', 5, 2 «ἡ παραλία ἡ μέχρι τοῦ χωρίου Χηλῆς ἰδυτενῶς καταφερομένη» καὶ Ι', 6, 1 «ἐπήξατο τὸν χάρακα εἷς τι πολίχριον Ἐλενούπολιν ὀνομαζόμενον» καὶ «κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν τοῦ καλουμένου Ἰάσονος βουνοῦ σκοποῦς ἐπιστήσας» καὶ ΙΓ', 6, 2 «κατὰ κράτος διώξας ἄχρι πολυχρίου τοῦ καλουμένου Μύλου» καὶ ΙΔ', 5, 2 «κατέλαβε τόπον τινὰ Αἰγιαλοὺς καλούμενον» καὶ ΙΔ', 5, 3 «τὸν δέ γε Μονόλυκον ποταμὸν τινα διαπεράσαντα Βαρηρὸν ἐγχωρίως καλούμενον, ὄροντα μὲν ἀπὸ τινος ὄρους Ἰβιδος καλουμένου» καὶ ΙΕ', 3, 6 «διὰ τοῦ Ἀρμενοκάστρου καὶ τῶν οὕτω καλουμένων Λευκῶν». Ὅμοιον πρὸς τὸ Χοιρηνοὺς ἀντὶ Χοιρηρῶν σφάλμα εὐρίσκομεν ἐν Ι', 7, 4 «κατὰ τὴν μεσαίχμιον παραλίαν τοῦ τε Δυρραχίου καὶ τόπου τινὸς καλουμένου Πάλους ἀποπτυσθέντος οἶον παρὰ τῶν κυμάτων». Περὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου λόγον ποιουμένη ἡ Κομνηνὴ λέγει ἐν Δ', 2, 3 «εἰς τόπον Παλλία καλούμενον ἀπέχοντα τῆς παρεμβολῆς τοῦ Ῥομπέρτου ἔξωθεν τοῦ Δυρραχίου κειμένης ὡσεὶ σταδίους ὀκτωκαίδεκα». Ἐὰν ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι Πάλος, ὀφείλομεν νὰ γράψωμεν Πάλου, ἐὰν δὲ Πάλιοι πληθυντικῶς, τότε θὰ γράψωμεν Πάλων. Ἀλλὰ ἴσως ἡ συγγραφεὺς ἔγραψε καὶ «τοῦ οὕτως Χοιρηνοὶ καλουμένου» καὶ «τόπου τινὸς καλουμένου Πάλος ἢ Πάλιοι» κατὰ τὴν τῶν μεταγενεστέρων συνήθειαν, ἧς σπανιώτατα αὕτη ποιεῖται χρῆσιν, οἶον Δ', 7, 1 «μέχρι τόπου τινὸς παρὰ τῶν ἐγχωρίων καλουμένου Κακῆ Πλευρά». Ὅμοιον σφάλμα τῷ Χοιρηνοὺς ἀντὶ Χοιρηρῶν εὕρομεν παρὰ Διοδώρῳ βιβλ. Θ', 7, 1 «Μύσων τις ἦν Μαλιεύς, ὃς ὄκει ἐν κόμῃ Χηνάς καλουμένη», ὅπερ σολοικῶς ἔχον ἀναγκαῖον ὑπάρχει νὰ μεταγραφῆ «ἐν κόμῃ Χηναῖς καλουμένη», ὡς καὶ ὁ Valesius ἐκέλευσεν, ἔπειτα καὶ αὕτη ἡ συνήθεια τοῦ Διοδώρου ἀπαιτεῖ λέγοντος «λιμένι, προσαγορευομένῳ Κώθωνι» (Γ', 44, 8) καὶ «ἐν τινι παραθαλασσίῳ πόλει ὀνομαζομένη Σαλμοῦντι» (ΙΖ', 106, 4) καὶ «εἰς τὴν ἐπαρχίαν τὴν προσαγορευομένην Ῥάγας» (ΙΘ', 44, 4). Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ μὲν Διόδωρος καλεῖ τὴν πόλιν Χηνάς (Χηναί), ὡς Χηλαί, Φεραί, ὁ δὲ Πανσανίας Ι', 24, 1 Χήνας (Χῆναι), ὡς Θῆβαι. Ὅμοιον τῷ Χηναί-Χῆναι εἶναι τὸ Φίλαι-Φιλαί. Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ χρησιμὸς παρὰ Διογένηι τῷ Λαερτίῳ, ἔνθα ἡ πόλις οὔτε Χῆναι οὔτε Χηναί λέγεται ἀλλὰ Χῆν «Οἰταῖόν τινά φημι Μύσων ἐν Χῆνι γενέσθαι» (Α', 106). Περὶ τῆς συντάξεως ταύτης διέλαβεν ὁ Κόντος ἐν ταῖς Γλωσσικαῖς Παρατηρήσεσι σελ. κα' κέ. (1882), ἔνθα συνιστᾷ τὸν ἀρχαῖον τρόπον παρατιθέμενος παραδείγματα ἐκ τοῦ Ἡροδότου, τοῦ Θουκυδίδου, τοῦ Θεοφράστου καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Γράφει δὲ καὶ τὰ ἐξῆς «Ἐν τοῖς Γεωγραφικοῖς τοῦ Στράβωνος φέρεται οὐ μόνον «οἱ μὲν δέχονται πολιδίον τι Ὑποθήβας καλούμενον» (σ. 412) καὶ «κεῖται δ' ἐν πεδίῳ πρὸς ὄρει καλουμένῳ Θώρακι» (σελ. 647) ἀλλὰ καὶ «ὑπάρξει πόλεις αὐτόθι, τὴν μὲν καλου-

¹ Ἐξ ὀνομαστικῆς Πούτσα. Πρβ. Ι', 4, 4 «φρουροῦντος τὴν Πούτταν».

μένην Ἑλληνας, τὴν δὲ Ἀμφίλοχοι» (σ. 157), ὅπερ μετατυπωτέον ἴσως εἰς τὸ «τὴν καλουμένην Ἑλληνας, τὴν δὲ Ἀμφιλόχους». Ἄλλ' ὁ Στράβων καὶ ἐν σελ. 649 ἔγραψε «κώμη τῶν Νυσαέων ἐστὶν οὐκ ἄπωθεν τῆς πόλεως Ἀχάρακα», οὐχὶ Ἀχαράκων (ὄνομ. Ἀχάρακα). Παρασημειωτέον δ' ὅτι καὶ ὁ Madvig ἐν *Adversariis Criticis* σελ. 536 (1884) ὁμοίαν τῷ Κόντῳ μεταβολὴν ἐποιήσατο τοῦ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Στράβωνος σελ. 157 ἀπαντῶντος Ἑλληνας-Ἀμφίλοχοι εἰς Ἑλληνας-Ἀμφιλόχους. Οὐκ ἀγνοητέον δ' ὅτι ἱκανὰ ἐγράψαμεν καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ Μνημοσύνῃ τόμ. ΜΓ', 1915, σελ. 208 κέ. ποιούμενοι λόγον περὶ τῆς παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς συνηθείας. Παρατηροῦμεν δὲ νῦν ὅτι ἄνευ ἀνάγκης ὁ Kaibel σελ. 659 A εἰκάζει ὅτι πρέπει νὰ γραφῇ «Μαίσων γέγονεν κωμωδίας ὑποκριτῆς Μεγαρεὺς τὸ γένος, ὃς καὶ τὸ προσωπεῖον εὔρε τὸ ἀπ' αὐτοῦ καλούμενον μαίσων» ἀντὶ τοῦ παραδεδομένου *μαίσωνα*. Ἐλέχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρεταίου ΙΓ' κατὰ πάσας τὰς ἐκδόσεις «τῶν Κελτῶν, οἳ νῦν καλέονται Γάλλοι, τὰς νιτροῦδεις σφαίρας ἧσι ῥύπτουσι τὰς θρόνας σάπων ἐπίκλην», ὃ δὲν τολμῶμεν νὰ μεταβάλωμεν εἰς «σάπων ἐπίκλην». Οὐκ ὀλίγα ἔχομεν παραδείγματα τῆς παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις συνηθείας ἀλλ' ἀρκούμεθα εἰς τὰ τοῦ Γεωργίου Φραντζῆ. Κανονικῶς οὗτος εἶπε σελ. 102, 19 Teubn. «φθιάσας δὲ ἐν τῇ νήσῳ ἐν ἀκρωτηρίῳ τῷ λεγομένῳ Χάρακι προσορμίζεται» καὶ σελ. 122, 6 «ἐν χώρῳ τινὶ Κελλίῳ ἐπονομαζομένη», κατὰ δὲ τὴν τῶν μεταγενεστέρων ἐν σελ. 56, 13 «ἐν τοῖς πύργοις τοῖς λεγομένοις Ἀνεμάδες» καὶ σελ. 238, 14 Bonn. «ἐκ τῆς πόλεως λεγομένης Χάνδαξ». Ἐν σελ. 164, 8 Teubn. ἐξέδωκεν ὁ νέος ἐκδότης «ἀπό τινος ἄστεος τῆς Εὐρύπου ΚάρυστοΝ λεγομένου» καὶ ἐσημειώσατο ὅτι οἱ κώδικες ἔχουσιν *Εὐβοίας*, ὃ δὲ κώδιξ τοῦ Μονάχου καὶ οἱ προηγούμενοι ἐκδοταὶ *Εὐβοιαν*, αὐτὸς δ' ὁ ἐκδότης «scripsit secundum parvum chronicon Κάρυστον». Ἀδιστακτικῶς ἡμεῖς γράφομεν ΚάρυστοΣ. Πρβ. σελ. 194, 22 «εἰς τὴν τῆς Εὐρύπου Κάρυστον ἐπαφῆκ με». Ἴσως δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ μνημονευθέντος «ἐν χώρῳ τινὶ Κελλίῳ ἐπονομαζομένη», ἔνθα ἀντὶ τοῦ ἐπονομαζομένη φέρεται καὶ γραφὴ ἐπονομαζομένῳ, πρέπει νὰ γραφῇ «ἐν χώρῳ τινὶ Κελλίῳ ἐπονομαζομένῳ». Πρβ. σελ. 123, 1 «εἰς τὸν τόπον τὸν ἐπονομαζόμενον Κελλίον» καὶ Ἄνναν Κομνηνὴν ΙΕ', 1, 3 «ἐφθακότες εἷς τινὰ τόπον Κελλία ἐγχωρίως ὀνομαζόμενον».

Πόθεν δὲ προῆλθεν ἡ παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις χρῆσις τῆς ὀνομαστικῆς ἀντὶ τῶν ἄλλων πτώσεων; Ὁ Κόντος ἐν τῷ Χιακῷ Μουσείῳ σελ. 11 (1862) γράφει «Ἐπειδὴ ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι ὁ ὠρισμένος τύπος, καθ' ὃν τὰ ὄντα ὀνομάζονται παριστάμενος τρόπον τινὰ ἐγκεκολαμμένος ἐν ἐκάστῳ αὐτῶν, φαίνεται ὅτι οἱ συγγραφεῖς οὗτοι προτιθέμενοι νὰ μνημονεύσωσί τι κατὰ τὸ ἀπ' ἀρχῆς τεθὲν καὶ γνωστὸν ὄνομα, ὅπερ τὸ αὐτὸ ἐκάστοτε ἐμφανιζόμενον οἷον ἀμετάπτωτον ὑπ' αὐτῶν ἐνομίσθη, ἔκρινον ἀναγκαίαν τὴν ὀνομαστικὴν πτῶσιν, τὴν πτῶσιν δηλονότι καθ' ἣν εἶναι τεθειμένα τὰ ὀνόματα ὑπὸ τῶν ὀνοματοθετῶν. Ἐντεῦθεν ἴσως ὠρμήθη καὶ ἡ συνηθεῖα καθ' ἣν ἀκίνητοι ἀναφέρονται αἱ ἐπιγραφαὶ τῶν συγγραμμάτων αἱ ἐκ πλείονων μάλιστα λέξεων συγκεῖμαι Π.χ. ἐν τῷ Χάρων ἢ ἐπισκοποῦντες (Θωμ. Μάγ. σελ. 409, 14), ἐν τῷ Ζεὺς Τραγοδός (αὐτ. σελ.

51, 2), ἐν τῷ δις κατηγορούμενος (αὐτ. σελ. 163, 1), κτλ. Ἴσως δὲ καὶ ἡ ἄλλη συνήθεια καθ' ἣν λέγεται «ἀπὸ τοῦ νέμομαι τὸ βόσκω νομὴ ἢ βοσκή... ἀπὸ δὲ τοῦ νέμω τὸ μερίζω νόμος» (Θωμ. Μάγ. σελ. 249, 18) καὶ «οὗτω καὶ ἀπὸ τοῦ εἶω τὸ πορεύομαι τὸ ἦεν παράγεται» (Εὐστ. σελ. 5, 22). Ἄξια ἀναγνώσεως εἶναι τὰ ὑπὸ τοῦ Ritschel γεγραμμένα ἐν τῇ ἐκδόσει Θωμᾶ τοῦ Μαγίστρου σελ. XCII καὶ σελ. C κέ. Ἐγραψε καὶ ὁ Κοραῆς «ἐκ τοῦ λόγου τοῦ ἐπιγραφομένου Νικοκλήος» καὶ «διάλογον τὸν ἐπιγραφόμενον Χαρίδημος» (Ἴσοκρ. τ. Β', σελ. 13. 162) καὶ ὁ Κόντος ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τ. Α', σελ. 35 «ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ Κύκλωσ εἰδυλλίῳ».

Η', 4, 2 «καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατέστησαν, προαγοὶ δὲ πάντων ὁ Τογαράκ, ὁ Μανιάκ, καὶ ἕτερος μαχιμώτατος».

Ο C κῶδιξ ἔχει προαγωγοί. Ἐν τῇ Ὀμηρικῇ ποιήσει φέρεται τὸ ὄνομα ἀγός καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ ἀγοί, οἷον ἀγός ἀνδρῶν, ἀγοί ἀνδρῶν. Ἀλλὰ μετὰ προθέσεως σύνθετον οὐδὲν εἰς -αγός ἔχομεν, πάντα λήγουσιν εἰς -αγωγός. Ἴσως ἡ συγγραφεὺς συνέθηκε τὸ ἀγός τῇ προθέσει πρῶ, προαγοὶ θελήσασα ἐναργέστερον νὰ διαστείλῃ τοῦτο τοῦ ἡγεμόνες.

Θ', 2, 1 «ὁ δὲ ἀνεβάλλετο τέως τὴν μάχην οὐχ ὅπως εἰς συμβολὴν πολέμου παρασκευασθησόμενος, ὡς δῆθεν ἀνέτοιμος ὢν».

Ὁρθότερον θὰ εἶχε τὸ παρασκευα(σθη)σόμενος ἢ τοὶ παρασκευασόμενος. Ἀλλ' ἡ Πορφυρογέννητος εἶπε καὶ «ἐκαραδόκει δὲ—ἵνα ἐπιτεθείη καὶ αὐτὸς τοῖς Κελτοῖς» ἀντὶ τοῦ ἐπιθεῖτο. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσῃ λέγεται μὲν διετέθην μέσως ἄλλ' οὐχὶ καὶ ἐπετέθην, ὡς συνηθίζουσιν οἱ νέοι Ἕλληνες, ἀντὶ τοῦ ἐπετέμην. Ἐποιήσατο χρῆσιν ἡ συγγραφεὺς καὶ τοῦ θεῶμαι καὶ ἀκροῶμαι καὶ δέχομαι παθητικῶς, οἷον Α', 3, 4 «μή που καὶ ὄναρ ἐστὶ τὸ θεώμενον» καὶ Πρῶλ. Ἀλεξ. Γ', 1 «θαῦμα γὰρ ἦν ἀντικρυς καὶ δρώμενος καὶ ἀκροώμενος» καὶ ΙΑ', 1, 2 «ἀσμένως δέχεται παρὰ τῶν Τούρκων ἀπειρηκότων ἤδη». Εἶπεν ἡ συγγραφεὺς καὶ Ε', 3, 1 «τὸ ὑποσχεθὲν αὐτῷ—ἐκπληρῶσαι διαβεβαιούμενος» καὶ Θ', 10, 1 «τοὺς προῦποσχεθέντας ὁμήρους ἀποστείλαι». Ὁ δ' Εὐστάθιος καὶ ἄλλοι μεταχειρίζονται τὸ ὑπεσχέθην ἐνεργητικῶς τε καὶ παθητικῶς.

Θ', 2, 3 «οὗτος γὰρ τὴν αὐτοῦ διωκὴν παρὰ τοῦ Δούκα ἐπετέτραπτο».

Ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὀμηρον Παρεκβολαῖς σελ. 579, 25 γράφει «τοῦ δὲ ἰωκάς ἡ διωκὴ, ὡς καὶ τοῦ ἰωκοῦ ὁ διωγμός, ἀπελθόντος τοῦ ἐν ἀρχῇ συμφώνου». Λέγεται καὶ ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις τοῦ Bekker σελ. 525, 3 «Ἰωκὴ: Λεῖπειν σύμφωνα, ὅπου γέ φαμεν τὴν ἰωκάς διωκάς εἶναι». Ταῦτα ἐνεκυμύνησαν καὶ ἐγέννησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν γραμματικῶν, ἵνα ἐτυμολογήσωσι τὸ ἰωκὴ ὡς ἐκ τοῦ διωκὴ προελθόν, ἀλλὰ διὰ τί ἡ Πορφυρογέννητος ἡ ἀνθολογήσασα λεξίδια ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν ὅσα κόνις ψάμαθός τε νὰ υἰοθετήσῃ τὸ ἀμβλωθρίδιον διωκὴ καὶ ν' ἀπορρίψῃ τὸ γνήσιον ἰωκὴ;

Θ', 8, 1 «τῶν μὲν δεσμῶν λύει παραχρῆμα, καὶ γραφεὺς τηνικαῦτα προκαλεῖται γραφίδα κατέχων». Ὁρθῶς ὁ Schopen γράφει προσκαλεῖται, διότι πρόσκλησις, οὐχὶ πρόκλησις γίνεται. Ὁμοίως καὶ ἐν Ι', 4, 4 προτιμῶμεν τὴν γραφὴν «τοῦ φρουροῦντος τὴν Ποῦτσαν ἐπὶ τὸ βαλανεῖον αὐτὸν προσκαλουμένου» ἀντὶ τοῦ προκαλουμένου.

Θ', 9, 1 «εἰς ἔργον ὅμως προῦβέβηκε». Ὅμοίως προῦβέβηκε ἐξέδωκεν ὁ Reif. Ὁ δὲ C κῶδιξ ἔχει προβέβηκε. Ὄρθῳς μὲν λέγεται προεβεβήκει, προέκειτο, προετίθετο καὶ κατὰ συναίρεσιν, οὐχὶ κατὰ κρᾶσιν, προυβεβήκει, προύκειτο, προυτίθετο, ἡμαρτημένως δὲ προυβέβηκε, προύκειται, προυτίθεται. Ὑπὲρ τῶν βαρβάρων τούτων τύπων δυνάμεθα νὰ συνηγορήσωμεν δι' ὁμοίων βαρβάρων εἰλημμένων ἐκ συγχρόνων τῆς Ἑλληνιστικῆς συγγραφῆς, προγενεστέρων καὶ ἐπιγενεστέρων. Οὕτως ὁ Ἰωάννης Τζέτζης ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς ΛΗ' (σελ. 33 Press.) ἔγραψε: προὔτέθνηκε, ὁ Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος ἐν τοῖς Μικροῖς Ἔργοις σελ. 289,29 Taf.: προυγέγραπται, ὁ Πατρῶν Εὐθύμιος Μαλάκης σελ. 57, 14 Μπόνη: προὔτέθνηκεν, ὁ Κωνσταντῖνος Γορδάτος ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Μακάριον κατακεχωρισμένη ἐν τῷ ἔκτῳ τόμῳ σελ. 119 τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Παρνασσοῦ: προυκέκρται. Φέρεται καὶ ἐν Βίῳ Μαξίμου τοῦ μανικοῦ ἐν Analectis Bollandianis σελ. 91, 23: προυτρέφας ἐν τῇ μετοχῇ ἀντὶ τοῦ προτρέφας. Εὐρέθη καὶ ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνος καὶ ἡ ἠϋξημένη κομψῶς προστακτικῇ προύπεμπε (Epi-grammat. Kaibel 452, 12, σ. 180):

δέχεο γηράσαντας ἐν Ἄδου, πότνια νύμφη,
καὶ ψυχὰς προύπεμπε, ὄθι ξανθὸς Ῥαδάμανθυς,

ὅπερ μάτην ὁ Herwerden ἐν *Lex. Supplet.* σελ. 1262 μεταβάλλει εἰς τὸ «ψυχὰς προ(σ)ὺν πέμπε, ὄθι ξανθὸς Ῥαδάμανθυς». Καὶ ὁ μέγας Φώτιος οὐδαμῶς ὠκνησεν, ἐπειδὴ λέγεται προνοῶ, προενόουν - προυνόουν, νὰ γράψῃ ἐν τῷ Λεξικῷ «προυνούστερος: ἀντὶ τοῦ προνοητικώτερος Σοφοκλῆς». Ἄλλ' ὁ τραγικὸς ἐν τῷ Ἄϊαντι στ. 119 οὐχὶ προυνούστερος ἔγραψεν ἀλλὰ «τούτου τίς ἄν σοι τάνδρὸς ἢ προυνούστερος ἢ δρῶν ἀμείνων ἠϋρέθη τὰ καίρια;» ἐκ τοῦ πρόνους. Ὁ Naber ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Φωτίου ἐξέδωκε προυνούστερος ἀναφέρων τὸ σφάλμα εἰς τὸν ἀντιγραφέα, οὐχὶ εἰς τὸν Φώτιον, ὡς ὠφέλει, διότι τὸ λῆμμα προυνούστερος εἶναι ἐντεταγμένον μεταξὺ τοῦ προὔπιον καὶ προύργου. Ὅμοίως παρὰ τῷ Ἡσυχίῳ κεῖται «προυτροπάδην: κατὰ τροπὴν» ἀντὶ τοῦ προιτροπάδην. Τοιαῦται μεταπηδήσεις λαβοῦσαι χώραν καὶ ἐν ἄλλοις κινήμασιν ἐγέννησαν καὶ πάλαι καὶ νῦν παρὰ τοῖς νεωτέροις Ἑλλησι τερατώδη σφάλματα, περὶ ὧν διελάβομεν ἐν τῷ Περιοδικῷ Ἑλευσινίοις' σελ. 16 - 20 (1946). Ἡ Πορφυρογέννητος γράφει πού τῆς Ἀλεξιάδος «ταῦτα ἐνθυμουμένη μοι μειδιᾶν ἐπέρχεται καὶ γέλωσ ἐπιτρέχει τοῖς χεῖλεσι πρὸς λύχνον ἐπισυρούση τὸν κάλαμον». Μὴ ἐνταῦθα ἐπινυστάζουσα καὶ πρὸς λύχνον ἐπισύρουσα τὸν κάλαμον ἔγραψε προῦβέβηκε, ἀφ' οὗ ἀλλαχοῦ ἐγρηγορῦα ὀρθῶς ἔγραψε προβέβηκε (Γ', 5, 4) καὶ προκεχώρηκε (Β', 1, 4); Ἡ εἶναι ἀντιγραφῶς πταῖσμα, ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἔτερος κῶδιξ ἔχων τὸ ὀρθὸν προβέβηκε;

Γ', 1, 3 «πρὸς πᾶσαν κάκωσιν στρέβλας τε καὶ δεσμὰ καὶ ξεσμούς». Προσεδόκα τις ξασμούς, οὐχὶ ξεσμούς. Τὸ ξαίνειν καὶ ξέειν, τὸ ξεσμός καὶ ξασμός καὶ ἀλλαχοῦ συνεχύθησαν (Ἴδε τὰ ὑφ' ἡμῶν διειλημμένα ἐν τῷ εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας λόγῳ σελ. 76).

Γ', 4, 8 «χεῖρας ἰκετίδας εἰς οὐρανὸν αἴροντες». Ὅμοίως ὁ Reif. Γρ. ἰκετίδας, οὐχὶ ἰκετίδας.

I, 5, 2 «κατὰ πολλὴν ἐρημίαν τῶν κωλυόντων» Γρ. τῶν κωλυσόντων καὶ ἐν Β', 1, 6 τὸ ὀρθὸν εἶναι «ἵνα μὴ ἀμφοτέρωι ταῖς πάγαις αὐτῶν ἀλόντες οὐδὲ τὸν ἐπαρήξοντα ἔχωσιν» ἀντὶ τοῦ ἐπαρήγοντα καὶ Δ', 6, 9 «μηδένα τὸν αὐτῷ ἐπαμυνοῦντα βλέπων» ἀντὶ τοῦ τὸν ἐπαμύνοντα. Πρβ. Θ', 2, 4 «ἡ νῆσος ἐδεῖτο τοῦ ταύτην φρουρήσοντος» καὶ ΙΑ' 6, 9 «ἀνεζήτουν τὸν ταύτην φρουρήσοντα» (Ἴδε Λόγ. εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας σ. 69 κέ).

αὐτ. «Ἀναστάσιος ὁ Δίκουρος ἐπεστάτησε». Δὲν πιστεύομεν ὅτι ἔγραψεν ἡ συγγραφεὺς Δίκουρος ῥεμβασιμῶ διανοίας πρὸς τὸ Διόσκουρος, καὶ κοῦρος καὶ κούρη, λησμονοῦσα ὅτι ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ οὐδέποτε ἐλέχθη κούρη. Ὁ Κωνσταντῖνος Μανασσῆς στ. 3009 γράφει «εἰς Ἀναστάσιον φοιτᾷ τὸ τῶν Ῥωμαίων κράτος, ὃς δίκουρος ἐλέγετο τὴν γὰρ ἐτέραν κόρην ἔτυχεν ἔχων μέλαιναν, γλαυκόχρουν δὲ τὴν ἄλλην». Τὰ αὐτὰ λέγει καὶ ὁ Μιχαὴλ Γλυκᾶς σελ. 491, 11.

I, 9, 5-6 «πολλάκις οὖν μεταπεμφάμενος συνεβούλευε τοῦ τοιοῦτου ἀπέχεσθαι ἔργου—Οἱ δὲ οὐ μόνον οὐκ ὑπέκριντο ἀλλὰ καὶ κατεπύκνουν μᾶλλον τὰς φάλαγγας κτέ».

Τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ C κώδικος παραδιδόμενον ὑπήκονον παρέχει νοῦν ὀρθόν, τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ F κώδικος ὑπέκριντο ἀντὶ τοῦ ὑπέκρινον οὐ μόνον ἀφόρητον εἶναι ἀλλὰ καὶ τὸν ζητούμενον νοῦν οὐδαμῶς εὐδοοῖ. Ὅπωςδῆποτε ἵνα τὰ ἠγούμενα συμφωνήσωσι πρὸς τὰ ἐπόμενα, μετ' ὅκνου εἰκάζομεν «οἱ δὲ οὐ μόνον οὐκ ἀπέκριντο ἀλλὰ καὶ κατεπύκνουν τὰς φάλαγγας».

I, 9, 9 «τοῦ δ' οὐκ ἄλλιον βέλος ἐκθορε χειρός». Ὅμ. ἔκφυγε E, 18. Π. 480.

I, 10, 2 «ἐν πλοίοις τούτους ἐνήσι». Δὲν λέγει τὰ εἰωθότα ἐν τῇ ἑλληνικῇ γλώσσει ἐμβάλλει, ἐμβιβάζει, γράφει τι ἄηθες ἢ Πορφυρογέννητος, τὸ ἐνήσι, ὅπερ ἐπὶ πλοίων δὲν λέγεται.

I, 11, 10 «διεσκοπεῖτο, ἵνα, εἰ ἐπιτήδεια πράγματα εὐρήσει, αὐτὸς τὴν Νίκαιαν ἀνέλῃ καὶ μὴ παρὰ τῶν Κελτῶν αὐτὴν σχοίῃ».

Οὕτως ἐξέδωκεν ὁ τε Reif. καὶ ὁ Leib, τοῦ F κώδικος ἔχοντος ἔλῃ. Ἀμφοτέρω λέγονται ἐπὶ πόλεως ἢ χώρας μετὰ τινος διαφορᾶς, ὅτι τὸ μὲν αἰρεῖν ἀπαντᾷ ἐν τε τῷ ἀρχαίῳ καὶ τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῶ, τὸ δὲ ἀναιρεῖν ἐπὶ πόλεως ἢ χώρας παρὰ τοῖς μεταγενεστέροις μόνον, οἷον Πλουτ. Ἠθικ. σελ. 825 D «ὀλίγον ἐδέησε ἀνελεῖν τὰς Σάρδεις» καὶ Βί. Ῥωμύλ. ΚΓ', 12 «οὐ μὴν ἀνεῖλεν οὐδὲ κατέσκαψεν, ἀλλὰ Ῥωμαίων ἀποικίαν ἐποίησεν» καὶ Συγκρ. Ῥωμ. καὶ Θησ. Δ', 2 «ἀναιρῶν δὲ πολλὰς πόλεις ἐπωνύμους βασιλέων» καὶ Ἀλκιβ. ΚΕ', 2 «ἄχθεσθαι δὲ κἀκεῖνον ἤδη καὶ φοβεῖσθαι, μὴ παντάπασι τῆς πόλεως ἀναιρεθείσης ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γένηται μισούμενος». Πausan. Α', 9, 8 «τὴν Καρδιανῶν πόλιν ἀνελὼν Λυσιμάχεια ἀντ' αὐτῆς ὄκισεν» καὶ Β', 17, 5 «Τίρυνθα δὲ ἀνελόντες Ἀργεῖοι κομίζουσι (τὸ ἄγαλμα) ἐς τὸ Ἡραῖον». Μᾶρκ. Ἀντωνῖν. Γ', 3 «Ἀλέξανδρος καὶ Πομπήιος καὶ Γάιος Καῖσαρ ὅλας πόλεις τοσαυτάκις ἀνελόντες—καὶ αὐτοῖ ποτε ἐξῆλθον τοῦ βίου». Στράβ. σελ. 361 «Μεσσήνην δὲ ἀνεῖλον μὲν Λακεδαιμόνιοι πάλιν δὲ ἀνέλαβον Θηβαῖοι» καὶ σελ. 377 «Ἀργεῖοι—ἐπελθόντες ἄρδην τὰς Μυκήνας ἀνεῖλον» καὶ σελ. 448 «λείψανον τῆς ἀναιρεθείσης πόλεως ὑπὸ Ἡρακλέους» καὶ σελ. 517

«περὶ τούτους δὲ τοὺς τόπους καὶ τὸ τῶν Βραγχιδῶν ἄστου (φασὶν) ἀνελεῖν». Σχολ. Εὐριπ. τ. Β', σελ. 277, 17 Schw. «οὔτε ἡ Τροία ὑπὸ σοῦ τοιούτου ὄντος ἀξίως ἐάλω οὔτε σὺ ἀξίως αὐτῆς ἀνεῖλες αὐτήν». Φέρεται καὶ παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ Ἰουδ. Ἀρχαιολ. Θ' 42 «καὶ τὴν πόλιν ὄρων κινδυνεύουσαν ἀναιρεθῆναι κατὰ κράτος», ἀνθ' οὗ ὁ Naber ἄνευ λόγου ἐξέδωκεν *αἰρεθῆναι* (Ἴδε προλεγ. τ. Β', σελ. κη' καὶ Mnemos. 1885, σ. 365). Ὅμοιος κεῖται παρὰ τῷ Παλαιφάτῳ ἐν τῷ περὶ Ἀπίστων ΛΗ (ΛΘ) (Μυθογρ. Γ', 2, σελ. 58, 3 Teubn.) «ἐκπορθεῖ αὐτοὺς ὁ Ἡρακλῆς, καὶ τὴν Ὑδραν ἀναιρεῖ καὶ τὴν στρατιὰν ἀπόλλυσιν», ἀνθ' οὗ ὁ Κοραῆς ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τόμ. Β', σελ. 258 (1811) γράφει «τὴν Ὑδραν αἰρεῖ» λέγων «Κατὰ τὸν μῦθον εἶναι καλὸν τὸ ἀναιρεῖ (tuer)· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐξηγήσιν ἢ παρεξηγήσιν, τοῦ Παλαιφάτου, ἢ Ὑδρα εἶναι πολίχνιον. Ὅθεν εἶναι βέβαιον ὅτι ἔγραψε τὴν Ὑδραν αἰρεῖ (il prit le bourg d'Hydra). Ἡ Ἀνά πρόθεσις ἐγεννήθη ἀπὸ ἀντιγραφείας (ὅμοιον εἰς τὴν σοφίαν μὲ τὸν Παπαδούκαν¹), ὅστις ἐδίπλωσε τὴν τελευταίαν συλλαβὴν τοῦ Ὑδραν». Ὁ δὲ Κόντος ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τ. ΙϚ', σελ. 569 γράφει «Ὅν ἀγνοητέον δ' ὅτι φέρεται καὶ γραφὴ παρὰ τῷ Παλαιφάτῳ «τὴν Ὑδραν καθαιρεῖ», ἣτις πιθανώτατα εἶνε ἢ γνησία».

Περὶ τοῦ «ὙδρAN ἈΝαιρεῖ»—ὙδρAN αἰρεῖ» ὀρθὴν παλαιογραφικὴν παρατήρησιν ποιεῖται ὁ αἰοίδιμος ἀνὴρ ἀλλ' ἐν οὐ δέονται, διότι κατὰ τὰ προεκτεθέντα τὸ ἀναιρεῖν εὔρηται οὐχὶ ὀλιγάκις ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ ἐπὶ πόλεως. Τὸ αὐτὸ θὰ ἔλεγε καὶ περὶ τοῦ «ἶνα—τὴν ΝίκαιAN ANέλη» ἀποφαινόμενος ὅτι μόνον τὸ «ἶνα—τὴν ΝίκαιAN ἔλη» εἶναι ὀρθόν. Ὅμοια σφάλματα ἐκ διττογραφίας προελθόντα κατέλεξεν ὁ Κόντος ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τόμ. ΙϚ', σελ. 563 καὶ σελ. 566 κέ. καὶ τοῦναντίον σελ. 569 κέ, ἔνθα μνημονεύσας τὰ τοῦ Κοραῆ οὐδεμίαν παρατήρησιν ἐποιήσατο περὶ τοῦ ἀναιρεῖν.

ΙΑ', 5, 1 «χωρῶν λεηλασία καὶ παντελὴς ἐρείπωσις». Ὁ Reif. ἐξέδωκεν ἐρείπωσις κατὰ τὸν F κώδικα. Μέγιστος σάλος ἐπικρατεῖ ἐν ἀμφοτέροις ταῖς ἐκδόσεσιν. Ἀλλαχοῦ μὲν γράφουσιν ἐρειπώσας, ἠρείπωσεν, ἐρειπωθῆναι, ἐρειπωθὲν ἠρείπεται, ἀλλαχοῦ δὲ ἠρίπωσεν, ἐξηρίπωσεν, ἠρίπωσαν, ἐριπώσας, ἐριπωθείσας. Ποῖον μέτρον κρατεῖ; Ὁ Εὐστάθιος ἐν ταῖς εἰς Ὀμηρον Παρεκβολαῖς σεκ. 938,60 γράφει «Τὸ δὲ ἦριπε καιρία λέξις ὡς ἐν ποιήσει· διὸ καὶ δισσεύει αὐτήν. Θέμα δὲ αὐτῆς τὸ ἐρείπω, καὶ γίνεται ἐκεῖθεν μὲν τὸ ἐρείπιον, ἐκ ταύτης δὲ τὸ ἐριπῶ ὁμοίως τῷ ἔτυχον τυχῶ, ἔτυπον τυπῶ, ἔστιβον στιβῶ, ἔξ οὗ καὶ ἡ ἀστίβητος, ἔστιχον στιχῶ, ἔξ οὗ τὸ ἐστιχώοντο». Ταῦτα ἀπλῶς αἰτιολογοῦσι τὴν διὰ τοῦ I γραφὴν, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὅμοια πρὸς τὸ ἐρειπιῶ -ῶ—ἐρειπῶ -ῶ. Ἐκ τοῦ ἐρειπιῶν παρήχθη ῥῆμα ἐρειπιῶ -ῶ—ἐρειπιῶμαι, ὅπερ ἄνευ τοῦ I ἐξηγήθη ἐρειπῶ -ῶ, ὡς τὸ ταμειῶν -ταμειῶν, ὑγεία -υγεία, ἀλεία -ἀλεία. Ὑπῆρξε δ' ἀληθῶς calamitosum verbum. Ὁ Σουίδας γράφει «κατερείπω αἰτιατικῇ. καταριπῶ δέ». Φέρεται παρὰ Γεωργίῳ Μοναχῷ σελ. 450, 1 «τὰ μὲν παλαιὰ λείψανα τῆς πόλεως καὶ τοῦ ναοῦ καταριπώσας κτίζει νέαν Ἱερουσαλήμ», ὁ δ' ἐκδότης ὑποσημειοῦται «καταρρηπώσας P

¹ Εἶναι δὲ Παπαδούκας ὁ Νεόφυτος Δούκας.

κατεροπιώσας L κατερειπιώσας V καὶ κατερειπώσας B». Μόνον τὸ κατερειπώσας ἔχει ὀρθῶς. Κεῖται καὶ παρ' Ἰωάννη Λυδῶ ἐν τῷ περὶ Ἀρχῶν Γ', 70 (σ. 164, 7 Wuensch) «ἢ δὲ πόλις ἔρριπτο πυρὶ καὶ χόμασι καὶ λειψάνων ἀμορφία κατάπληκτος», ἔνθα πρέπει νὰ γραφῆ ἤρριπτο (= ἐρήρειπτο καὶ Ὁμ. Ε, 15: ἐρέριπτο).

ΙΑ', 6, 8 «ἐκδειματωθέντες οἱ Τοῦρκοι πρὸ τοῦ συρραγῆναι τὸν πόλεμον εἰς φυγὴν ἐτραπήσαν—κὰν τῷ φεύγειν παραπορήσαντες οἱ πλεῖστοι τῶν βαρβάρων ταῖς δίναις τῶν ποταμίων συσχεθέντες ῥευμάτων ἀπεπνίγησαν».

Ὁ Coislirianus καὶ ὁ Florentinus κῶδιξ ἀντὶ τοῦ παραπορήσαντες ἔχει παραπορίσαντες, ὁ δὲ Vaticanus σφίζει τὴν διὰ τοῦ η γραφὴν, ἣν πάντες οἱ ἐκδοταὶ κατεχώρισαν εἰς τὸ κείμενον, ὁ δὲ ΘΣ γράφει λ. παραπορίζω «Verbum corruptum, cuius facillima, sed fortasse non vera correctio est παραπορήσαντες». Ὁ Leib ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἀλεξιάδος παραλείπει τὴν μετάφρασιν τοῦ παραπορήσαντες, οὗ ὁ νοῦς εἶναι ὅτι διαμαρτόντες τῆς ὁδοῦ εἰσηλθόντες, ἐπέπεσον εἰς τὸν πόρον, εἰς τὸν ποταμόν. Ὑπάρχει ἐν τῷ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ ῥῆμα ἐκπορίζω, ὅπερ ἀπὸ συντάξεως σύνθετον δηλοῖ ἐκ τοῦ πόρου (= Βοσπόρου) ἐξέρχομαι, ἐκπλέω, ἀπαντῶν ἐν τῇ Χρονογραφίᾳ τοῦ Θεοφάνους σελ. 354,8 «ἐκπορίζων ὁ στόλος κατελήφθη ὑπὸ χειμερίου ζάλης» καὶ σελ. 399,7 «ἐν τῷ ἐκπορίζειν τὸν στόλον λαῖλαψ εἰς αὐτοὺς ἐνσκήψας τούτους διεσκόρπισεν». Ὁρθῶς δ' ὁ de Boor σελ. 368 ἔγραψεν «ἐν τῷ Ἰουλιανείῳ λιμένι μεθορμίσας πρὸς τὸ ἐκπορίσαι τῆς πόλεως» ἀντὶ τοῦ τῶν κωδίκων ἐκπλοῦσαι, ἐκπορθῆσαι». Φέρεται δὲ καὶ παρὰ Μάρκῳ τῷ Διακόνῳ § 27 (σελ. 23 Budé) «μεθ' ἡμέρας τρεῖς ἐξεπόρισα ἐκ τοῦ Βοσπόρου καὶ φθάνω δι' ἡμερῶν δέκα τὴν Γαζαίων πόλιν», περὶ οὗ ἴδε τὴν ἐν σελ. 107 ἀξιόλογον τῶν ἐκδοτῶν σημείωσιν. Ἐλέχθη καὶ ῥῆμα ἐξαβυδίζω ἐκ τοῦ ἐκπλέω ἔξω τῆς Ἀβύδου παρὰ Γεωργίῳ Μοναχῷ σελ. 746, 1 Teubn. «οἱ δὲ ἐξαβυδίσαντες—ὑποβρούχοι πάντες ἐγένοντο» καὶ ἐν Var. Sacr. Διήγ. Θανμ. Ἀρτεμ. σελ. 14, 4 Κερ. «ἀναχωρήσας τοῦ ναοῦ ἀπέπλευσεν μετὰ δὲ τὸ ἐξαβυδῆσαι (γρ. ἐξαβυδῖσαι) αὐτοὺς κτέ». Κατὰ ταῦτα δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἐσχημάτισεν ἡ Κομνηνὴ ῥῆμα εἰσπορίζω ἐκ τοῦ εἰσέρχομαι εἰς πόρον (= ποταμόν), ὅπερ καὶ συνέθηκε τῇ προθέσει παρὰ παρ(εἰς)πορίσαντες, ἵνα δηλωθῆ ἢ ἡ ἔννοια τοῦ διαμαρτάνειν.

ΙΑ', 8, 3 «τὴν ἑαυτῶν οὖν πανωλεθρίαν ἐπ' ὀφθαλμῶν ἤδη ὀρῶντες οἱ Κελτοὶ τῆς ἑαυτῶν ζωῆς ἀφειδήσαντες τῇ μετ' αὐτὴν—καρτερῶς ὀπλισάμενοι τὸν μετὰ τῶν βαρβάρων ἀνεδέξαντο πόλεμον».

Ὁ τε Reif. καὶ ὁ Leib ἐξέδωκαν «ἐπ' ὀφθαλμῶν ἤδη ὀρῶντες» παρ' οὐδὲν θέμενοι τὴν γραφὴν ἐπ' ὀφθαλμοῖς τοῦ Φλωρεντίνου κώδικος. Ὑπὲρ μόνης τῆς γραφῆς ἐπ' ὀφθαλμοῖς τοῦ Φλωρεντίνου κώδικος δυνάμεθα νὰ συνηγορήσωμεν, ὁ δὲ νοῦς εἶναι «βλέποντες ἤδη οἱ Κελτοὶ τὴν ἑαυτῶν πανωλεθρίαν πρὸ ὀφθαλμῶν, φανερῶς. Πρβ. Ψελλ. τ. Β', σελ. 28, 12 Budé «σὺν ἀλλήλοις καὶ μετ' ἀλλήλων ἐπὶ τοῖς τοῦ τυραννεύσαντος ἀποθανεῖν ὀφθαλμοῖς». Ὡς δ' ἐλέχθη ἐπ' ὀφθαλμοῖς οὕτω καὶ ἐπ' ὄψει ἢ ἐπ' ὄψεσιν, οἷον Χρυσόστ. τ. 48, σ. 916 Μί. «ἐπ' ὄψει ταῖς ἡμετέραις τὴν νησιεῖαν λύσαντες» καὶ τ. 62, σ. 694

ἀλλά τις (Διονύσιος ὁ τύραννος)¹ πάλιν παρ' αὐτοῖς παρθένους γυμνάς ἐκέλευε παλαίειν ἐπ' ὄψεσιν ἀνθρώπων». Mārk. Διάκ. σελ. 43, 17 Teubn. «μεταπέμπομαι τὸν κυαίστωρα καὶ ἐπ' ὄψεσιν ὑμῶν ἐπιτρέπω αὐτῷ, ἵνα κέ.» καὶ σελ. 106, 3 «ὃς ἐπ' ὄψεσιν αὐτῶν—τὰ βασιλέως ἀνεγίνωσκε γράμματα». Ἐρμιππ. Ἀστρολ. ζ' (σ. 44, 18 Teubn.) «ὁ δημιουργὸς σοφῶς ἄγαν ἔοικεν ἡμῖν ἐγγὺς καὶ ἐπ' ὄψει θεῖναι τὸ τοιοῦτον παράδειγμα». Λέων Τακτ. Θ', 5, 2 «βούλονται διαχοῤῥῆσθαι τούτους ἐπ' ὄψει τῶν ἐχθρῶν». Εὐστάθ. Μικρ. Ἐργ. σελ. 148, 34 Taf. «ἐπ' ὄψει μυριάς καταρριπτῶν τὸν ἀντίμαχον». Βλεμμύδ. σελ. 30, 2 Teub. «τὴν τῆς αὐτῶν διαδόσεως ὑποτύπωσιν ἐπ' ὄψει καὶ ἀκοῇ τῶν ἀξίων ἐν τε κλήρῳ καὶ λοιπῷ συστήματι καὶ λόγου καὶ πίστεως». Κεδρην. τ. Β', σελ. 314, 11 Bonn. «χάοτην ἄγραφον, εἰληφῶς ἐπ' ὄψει πάντων ἔγραψεν». Χιονιάδ. Ἐπιστ. ζ', 10 «τὸν ἐμὸν φεραυγῆ φωσφόρον καὶ αὐτόχρημα ἥλιον ἐφανταζόμενον ἐπ' ὄψεσιν». Σχολ. Εὐριπ. τ. Α', σελ. 48, 7 Schw. «ἔθος γὰρ τοῖς τραγικοῖς μὴ ἐπ' ὄψει τῶν θεατῶν ἀναιρεῖν». Act. et Diplom. τ. Δ', σελ. 411 Miclosich-Muller «λαβόντες ἐπ' ὄψει τῶν κάτωθεν μαρτύρων τὰ κτέ».

Οὐ μόνον δ' ἐπ' ὀφθαλμοῖς, ὡς ἐπ' ὄψει καὶ ἐπ' ὄψει δύναται νὰ λεχθῆ ἀλλὰ καὶ ἐπ' ὀφθαλμοῖς, ὡς ἐπ' ὄψει καὶ ἐπ' ὄψει, οἷον Ἀππιαν. Β', 134 «εἰ τοὺς μὲν ὑπάτον ἐν βουλευτηρίῳ καὶ ἱερὸν ἄνδρα ἐν ἱερῷ χωρίῳ, βουλῆς ἀγγεγεμένης, ἐπ' ὄψει θεῶν κατακανόντας τιμᾶν ἀξιόσομεν κτέ» καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡλιοδώρου Αἰθιοπ. Β', 9 «οὕτω μὲν ἢ κακίστη Θίσβη καὶ δίκας ἐπ' ὄψει νυνὶ ταῖς ἐμαῖς ὑποσχούσα τῶν Ἀθηναίων ἐξέπλευσεν». Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ Naber ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1873, σελ. 326 ἀντὶ τοῦ «καὶ δίκας ὑποσχούσα» γράφει «ἢ δίκας ὑποσχούσα». Φέρεται καὶ παρὰ τῷ Ἰωσήφῳ Ἰουδ. Ἀρχαιολ. ζ', 287 κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Naber «τὰ δ' ἔργα γυμνήν ἐπ' ὄψει τὴν διάνοιαν τίθησιν», ἐνθα τρεῖς κώδικες ἔχουσι τὴν γραφὴν ἐπ' ὄψει.

Κάλλιστα δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπ' ὀφθαλμοῖς ἢ ἐπ' ὀφθαλμοῖς δύναται νὰ λεχθῆ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς, ὡς καὶ ἐν ὄμμασι καὶ ἐν ὄψει, οἷον Ἰώσηφ. Ἰουδ. Ἀρχ. ΙΑ', 246 «ἐν ὄψει τῇ ἐκείνων καλῶς ἔχειν μὴ ἀπιστεῖν». Λυκοῦργ. κ. Λεωκρ. § 142 «ἀλλ' οὕτως ἀναιδῶς ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν πενθησάντων τὰς ἐκείνων συμφορὰς ἠγεῖται δεῖν ἀναστρέφεσθαι». Διόδωρ. Σικελ. ΙΓ', 57 1 «οἱ μὲν γὰρ τὸ μέγεθος τῆς περιστώσεως συμφορὰς ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχοντες περιδεεῖς ἦσαν» καὶ ΙΖ', 43, 6 «οἱ μὲν γὰρ τὸ δεινὸν ἔχοντες ἐν ὀφθαλμοῖς κτέ. Φώτ. Ἐπιστ. σελ. 216, 1 Βαλέτ. «ἐν ὀφθαλμοῖς ἔχοντες τὴν διασποράν», ἐν δὲ σελ. 185 «ἀναγραφάμενός τε καὶ εἰς ὄψιν ἀπάντων προθεῖς». Πλούτ. Δημοσθέν. ΙΗ', 2 «τὸ μὲν οὖν συμφέρον οὐ διέφευγε τοὺς τῶν Θηβαίων λογισμούς, ἀλλ' ἐν ὄμμασιν ἕκαστος εἶχε τὰ τοῦ πολέμου δεινά». Ψευδοθεμιστοκλ. Ἐπιστ. ΙΓ' (σελ. 372 H) «ἐν ὄψει εἶχομεν τὰ καταλειπόμενα». Αἰσωπ. Μῦθ. (σ. 2 Halm) «ἢ ἀλώπηξ προσδραμοῦσα ἐν ὄψει τοῦ ἀετοῦ πάντας αὐτοὺς κατέφαγεν». Τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἐδήλωσεν ὁ μὲν Σοφοκλῆς ἐν τῇ Ἀντιγόνη στ. 760 διὰ τοῦ κατ' ὄμματα «ἄγετε τὸ μῖσος,

¹ Στράβ. σ. 260. Ἴδε καὶ τὰ ἐν Ἀπορρήτοις γεγραμμένα μοι σελ. 153 κέ.

ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα παρόντι θνήσκη πλησίον τῷ νυμφίῳ» καὶ ὁ Ξενοφῶν ἐν τῷ Ἰέρωνι Α', 14 διὰ τοῦ κατ' ὀφθαλμούς «οὐδεὶς γὰρ ἐθέλει τύραννον κατ' ὀφθαλμούς κακηγορεῖν». Λέγεται καὶ ἐμπροθέτως ἐν ὀφθαλμοῖς καὶ ἐν ὄμμασιν ἀντὶ ἀπλῆς δοτικῆς ὀργανικῆς οἷον Ἀλέξ. Θ', 7, 5 «νῦν τὸν μέγαν θεὸν σκέποντά σε ἐν ὀφθαλμοῖς τεθέσθαι». Περβ. καὶ Α', 15, 3 «ἐπιμελὲς ποιησάμενος τὸ αὐταῖς ὄψει τὸν καταβεβλημένον βασιλέα θεάσασθαι» (Ἴδε Jebb ἐν τῇ ἐκδόσει τῆς Ἀντιγόνης στ. 762).

Συχνὴ εἶναι καὶ ἡ σύνταξις ὑπ' ὄψιν λαμβάνειν, ἧς μαρτύρια παρέχει ἡμῖν ὁ Πτολεμαῖος Μαθημ. Συντ. τ. Α', σελ. 536,2 Teubn. «τοῖς γε τὸ γινόμενον πάθος ὑπ' ὄψιν λαμβάνουσιν» καὶ ὁ Πολύβιος Β', 28, 11, «τοῖς δυναμένοις ὑπὸ τὴν ὄψιν λαμβάνειν ἐκ τῶν λεγομένων τὸ γεγονὸς» καὶ ΙΗ', 30, 1 «ἐκ δὲ τούτων ῥάδιον ὑπὸ τὴν ὄψιν λαβεῖν τὴν τῆς ὄλης φάλαγγος ἕξοδον καὶ προβολήν». Εἶπε δὲ ὁ Πολύβιος καὶ θεωρεῖν ὑπὸ τὴν ὄψιν, οἷον Δ', 41, 9 «θεωροῦντας ὑπὸ τὴν ὄψιν τὸν τυχόντα χειμάροον» καὶ Ι', 18, 13 «θεωρῶν ὑπὸ τὴν ὄψιν τὴν ἀκμὴν τῶν Ἀνδοβάλου θυγατέρων» καὶ δεικνύειν ὑπὸ τὴν ὄψιν ΚΖ', 3, 5 «δεικνὺς ὑπὸ τὴν ὄψιν τὰς παρασκευάς» καὶ θεᾶσθαι ὑπ' ἀγῶς Ε', 35, 10 «τεθεσάμενος δὲ ὑπ' ἀγῶς αὐτῶν τὰ πράγματα, κατεγνωκῶς δὲ τοῦ βασιλέως», ἔτι δ' ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Πολυβίου καὶ ἄλλων ὑπὸ τὴν ὄψιν τιθέναι καὶ ὑπ' ὄψιν κεῖσθαι, οἷον Γ', 99, 7 «τιθεῖς ὑπὸ τὴν ὄψιν τὴν τῶν Ῥωμαίων προᾶτητα καὶ μεγαλοψυχίαν» καὶ Δ', 5, 5 «ὑπὸ τὴν ὄψιν ἐτίθει τὰς ἐπομένας ὠφελείας» καὶ ΚΓ' 11, 6 «τιθεῖς ἑναργῶς ὑπὸ τὴν ὄψιν διετέλουν τούτους». Ψευδολογῖν. π. Ὑψ. ΙΕ' «ὅταν ἂ λέγεις ὑπ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ πάθους βλέπειν δοκῆς καὶ ὑπ' ὄψιν τιθῆς τοῖς ἀκούουσι». Φῶτ. Ἐπιστ. σελ. 159 «ποία λοιπὸν ἐλπίς πρὸς τὰ ἄδηλα, ὅτε περὶ τῶν φανερῶν καὶ ὑπ' ὄψιν κειμένων οὕτως ἀποτυγχάνω καὶ διαπαίζομαι». Βλεμμύδ. σελ. 5, 25 Teubn. «ὑπ' ὄψιν αὐτὴν τὰ πράγματα κεῖσθαι». Εἶπε καὶ ἡ Πορφυρογέννητος «πρὸς τὰ ὑπ' ὄψιν καὶ ἐν ποσὶ κείμενα».

Οὐ μόνον δ' ὑπ' ὄψιν λαμβάνω ἐλέχθη ἀλλὰ καὶ ὑπ' ὄψιν ἔχω, οἷον Act. et Diplom. τόμ. Β' σελ. 316 «ἀλλὰ σὺ ἐναγώνιος εἶναι ὀφείλεις ὑπ' ὄψιν ἔχων τὸ πάθος καὶ σαυτὸν ὑποτρέχων» καὶ σελ. 318 «ἐὰν ὑπ' ὄψιν ἔχῃς ἀεὶ τοὺς φόνους καὶ τὰ αἵματα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν φονευθέντων». Φέρεται καὶ παρὰ Γεωργίῳ τῷ Μοναχῷ σελ. 341, 12 Teubn. «τοὺς ἕρεθισμοὺς τῶν ἁμαρτιῶν ἐπ' ὄψιν ἔχοντες», ἀνθ' οὗ καὶ τυφλῷ δῆλον ὅτι πρέπει νὰ γραφῆ ὑπ' ὄψιν ἔχοντες.

Ἐκ τῶν διειλημμένων φανερὸν κατέστη ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ λεχθῆ ἔπ' ὀφθαλμῶν ὀρῶντες ἀλλ' ἐπ' ὀφθαλμοῖς ὀρῶντες, ὡς ἔχει ὁ F κῶδιξ, ἢ ὑπ' ὀφθαλμοῖς. Συχνότατα αἱ προθέσεις ἐπί καὶ ὑπό συγγέονται ἐν τοῖς ἀντιγράφοις. Οὐδὲ θὰ θελήσῃ τις νὰ παραβάλῃ τὸ ἐπ' ὀφθαλμῶν πρὸς τὸ ἐπ' ἐκκλησίας κηρύσσειν καὶ ἄλλα. Θὰ εἶχεν ἔμμελῶς ἢ ὀῆσις, ἐὰν πρὸ τῆς γενικῆς ὀφθαλμῶν ἔκειτο οὐχὶ ἢ προθέσεις ἐπί ἀλλ' ἢ πρὸ, πρὸ ὀφθαλμῶν ὀρῶντες. Συχνότατον δ' εἶναι τὸ πρὸ ὀφθαλμῶν λαμβάνειν καὶ πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν τῷ Μακεδονικῷ Περιοδικῷ, ὅπερ ἐπιγράφεται Ἰῆνες 1938, τεύχ. 23 - 24 σελ. 103.

ΙΑ', 10, 2 «διὰ χαλκῶν καὶ σιδήρων λεόντων». Ὁμοίως ἐξέδωκεν ὁ Reif. ἀντὶ τοῦ

ὄρθου *σιδηρῶν λεόντων*, οὗ ἡ ὀνομαστικὴ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ εἶναι ὁ *σιδηροῦς λέων*.

ΙΑ', 11, 2 «τὸ ἀκρωτήριον τοῦ *Μαλέου*». Δύναται ν' ἀναφέρηται ἡ προκειμένη γενική εἰς τὴν ὀνομαστικὴν ὁ *Μαλέας* (Διόδ. ΙΓ', 64, 6 Σουίδ. Σχολ. Εὐριπ. Β', σελ. 117, 4. 118, 1 Dind. Εὐστ. 1468, 13 «ἡ δὲ Μάλεια καὶ Μαλέας κοινῶς λέγεται» ἢ εἰς ὀνομαστικὴν τὸ *Μάλεον* (Σχολ. εἰς Ὀδύσσ. σελ. 403, 8 καὶ εἰς Εὐριπ. τ. Β', σελ. 117, 27. Ἑσύχ. λ. Κύθηρα). Ὁ ἐπικὸς τύπος εἶναι *Μάλεια*, ὁ Ἡροδότειος *Μαλέη-Μαλέαι*, παρ' Εὐριπίδη Κύκλ. 18 καὶ Ὁρέστ. 262: *Μαλέα*. Παρὰ Στράβωνι πανταχοῦ *Μαλέαι*, ἐν δὲ σελ. 378 λέγεται «ἀφ' οὗ καὶ παροιμιάζονται «*Μαλέας δὲ κάμψας ἐπιλάθου* (γρ. ἐπιλαθοῦ) τῶν οἴκαδε».

ΙΑ', 11, 4 «ἄπερ πρότερον μὲν φόρους τοῖς Σαρακηνοῖς ἐδίδου, ἐν ὑστέροις δὲ παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος πολλοῖς ἰδρωῖσι καὶ πόνοις τῇ Ῥωμαίων ἐπανεσώθησαν».

Ὁ F κῶδιξ ἔχει *ἐδίδου* (=ἐδίδοσαν). Πρβ. καὶ Δ', 3, 2. ΙΓ', 6, 1: *ἐδίδου* καὶ Γ', 3, 4. Ξ', 1, 2. Γ', 2, 6. ΙΑ', 2, 5: *ἐνεδίδου* καὶ Γ', 3, 1: *παρεδίδου*. Ἴσως ἐτήρησαν ὅ τε Leib καὶ ὁ Reif. τὸ *ἐδίδου* χάριν τοῦ ἀττικοῦ σχήματος, ὅπερ ἡ Κομνηνὴ, ὡς καὶ πολλὰκις οἱ Ἀττικοί, δὲν τηρεῖ, οἷον Ε', 8, 1. Ξ', 3, 2. ΙΒ', 3, 7. Ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν τῷ F κώδικι. Περὶ δὲ τοῦ *ἐδίδου*, κτλ. ἀντὶ τοῦ *ἐδίδοσαν* διέλαβεν ὁ Κόντος ἐν τῷ Λογίῳ Ἐρμῆ σ. 346. Πρβ. καὶ Ποικίλ. Φιλολ. Α', σελ. 47 καὶ Ἀθην. ΙΘ', σ. 148 κέ.

ΙΒ', 7, 3. «ἐπομοσάμενος μὴδὲ θεάσασθαι αὐτὸν τὸ παράπαν, μῆτε ὀμιλίας ἀξιῶσαι κατὰ τὴν ὁδόν». Ὁρθῶς ὁ Reif. ἔγραψε «μὴ ὅτι γε ὀμιλίας ἀξιῶσαι», ἵνα ἰσχυροποιήσῃ τὸ δεύτερον μέρος. Πρβ. Δ', 8, 3. ΙΓ', 3, 9. ΙΔ', 7, 6. Ὁμοίως ὀρθῶς ὁ Reif. ἐν Α', 13, 3 ἔγραψε *μὴ ὅτι* ἀντὶ τοῦ *μήτοι* (Ἴδε Gerth Β' β, σ. 260).

ΙΒ', 8, 2 «Υδροῦντα διαπερᾶ, ὅπερ πόλις ἐστὶ κατὰ τὴν παραλίαν». Σφόδρα ἀμφιβάλλομεν ὅτι ἐποιήσατο χρῆσιν τοῦ ὅπερ ἄρσενικῶς ἡ Κομνηνὴ ἀντὶ τοῦ ὅσπερ κατὰ τὸν ἐπικὸν τρόπον (H. 114 Φ. 107). Ἴσως πρέπει νὰ γραφῇ ὅσπερ. Ἀρσενικῶς φέρεται τὸ ὄνομα Ὑδροῦς ἐν Α', 15, 1, θηλυκῶς δ' ἐν Ξ', 5, 3. Περὶ ὀνομάτων πόλεων ἄρσενικῶς καὶ θηλυκῶς εὐρισκομένων διέλαβεν ὁ Κόντος ἐν τῷ Φιλίστορι τ. Γ', 1862, σελ. 519 κέ. Παρασημειωτέον δ' ὅτι καὶ προσηγορικὰ εὐρηγται ἄρσενικῶς τε καὶ θηλυκῶς, οἷον τὸ *τάφρος*, ἄρσενικῶς μὲν ἐν Ε', 5, 3. Ζ', 8, 5. ΙΑ', 1, 7, θηλυκῶς δὲ ἐν Ζ', 11, 1. Η', 4, 6 (δίς). Γ', 5, 2. ΙΒ', 9, 6. Ὁμοίως τὸ *φάρυγξ*, θηλυκῶς μὲν ἐν ΙΕ', 11, 10. ἄρσενικῶς δὲ αὐτ. 11, 14. Ἀλλὰ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν τῷ Κύκλωπι ἄρσενικῶς μὲν στ. 215 ὁ *φάρυγξ*, ὡς ὁ *λάρυγξ*, θηλυκῶς δὲ ἐν στ. 356. Τὸ *δοκός*, ὅπερ ἀείποτε θηλυκῶς ἐκφέρεται ἐν τῷ ἀρχαίῳ ἑλληνισμῷ, ἐν τῇ Ἀλεξιάδι κεῖται ἄρσενικῶς ἐν Δ', 4, 6. 7. Τοῦ ἄρσενικοῦ ἔχομεν ἡμεῖς μαρτύριον ἐκ τοῦ Ψευδοκαλλισθένους Βί. Ἀλεξ. σ. 120, 10 Kr., ἐκ τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1326, 18, ἐκ τοῦ Μαξίμου Πλανούδη Βί. Αἰσώπ. σελ. 295, 5 Eberh. καὶ ἐκ τῶν εἰς Λυκόφροντα Σχολίων σελ. 390, 14 Sch. Θωμᾶς δὲ Μάγιστρος σελ. 102, 14 ἀποφαίνεται «τὸ *δοκός* καὶ ἐπὶ θηλυκοῦ καὶ ἐπὶ ἄρσενικοῦ εὐρηγται», ἐπιφέρει δὲ μαρτύρια τοῦ μὲν θηλυκοῦ ἐκ τοῦ Λιβανίου, τοῦ δὲ ἄρσενικοῦ ἐκ τοῦ περὶ Ἀληθοῦς ἱστορίας τοῦ Λουκιανοῦ Β', 1 «μεγάλΟΙς δοκοῖς», ἀνθ' οὗ δύο κώδικες ἔχουσι

«μεγάλαις δοκοῖς», ὅπερ πρέπει νὰ προτιμηθῆ. Φέρεται καὶ § 30 «πέτραις τραχέειν, ἀλλ' ἢ νέα ἔκδοσις ἢ ὑπὸ τοῦ Nilen ἐπεξεργασθεῖσα ἀπαλλάσσει τὸν Λουκιανὸν τοῦ βαρβαρισμοῦ, ἐν ταύτῃ φέρεται ἐκ κωδίκων «πέτραις καὶ τράχωσιν. Κεῖται ἐν τῇ Ἀλεξιάδι Γ', 8, 9 ἀρσενικῶς καὶ τὸ δρῦς, ὡς καὶ παρ' ἄλλοις μεταγενεστέροις, ὅπερ θηλυκῶς αἰετοτε παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐξεφέρετο.

IB', 8, 3. «Τοιαῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο ἀπαιωροῦσα τὸν τοῦ Κοντοστεφάνου λογισμόν, εἴ που ἐν τῷ μεταξὺ καταλάβοι ὁ ταύτης υἱὸς καὶ τηνικαῦτα τὴν σκηνήν, καθάπερ τοὺς τραγικούς φασὶ ῥήρασα μάχης ἀνθέξοιτο».

Οὕτω καὶ ὁ Reif. Ἐρμηνεύεται δὲ «jetant le masque, comme on le dit les tragédiens». Ἡμεῖς ἀνέγνωμεν πολλαχοῦ ὅτι ἀποτίθεται τις τὸ προσωπεῖον, ἀφεῖλε τὸ τραγικὸν προσωπεῖον, ἐπιτίθημι τὸ προσωπεῖον, περικείμενος προσωπεῖον, ἀνείληφα προσωπεῖον, ἀπεκαλύφθη τὸ προσωπεῖον, ἀπερρίφθη τὸ προσωπεῖον, ὅταν ῥιπῆ τὸ προσωπεῖον, κτλ. (Ἴδε Λόγον εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας σελ. 59-63), ἔτι δὲ ἀνέγνωμεν ὅτι ἐν τοῖς Βατράχοις τοῦ Ἀριστοφάνους ὁ Διόνυσος «σκευὴν ἔχων Ἡρακλέους ἦτοι λεοντὴν καὶ ῥόπαλον, ἔρχεται εἰς Ἄδου (στ. 46 κέ. 108. 523), ὅτι ὁ Κάδμος ἐν ταῖς Βάκχαις τοῦ Εὐριπίδου λέγει πρὸς τὸν Τειρεσίαν «ἦκω δ' ἔτοιμος τήνδ' ἔχων σκευὴν θεοῦ» (στ. 180), πρὸς δὲ τὸν Πενθέα «ὄφθητί μοι, σκευὴν γυναικός, Μαινάδος, Βάκχης, ἔχων» (στ. 914), ἀνέγνων τὴν γελοίαν τοῦ δραπέτου εἰκόνα, ἣν ἐμφανίζει ὁ Σωκράτης τῷ Κρίτῳ συμβουλευόντι, ὅπως δραπετεύσῃ «σκευὴν τέ τινα περιθέμενος ἢ διφθέραν λαβῶν ἢ ἄλλα, οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι οἱ ἀποδιδράσκοντες, καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας», ἀνέγνωμεν τὰ τοῦ Λουκιανοῦ ἐν τῇ Νεκρομαντείᾳ § 16 «οἶμαι δέ σε καὶ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς πολλάκις ἑωρακέσθαι τοὺς τραγικοὺς ὑποκριτὰς τούτους πρὸς τὰς χρεῖας τῶν δραμάτων ἄρτι μὲν Κρέοντας, ἐνίοτε δὲ Πριάμους γιγνομένους ἢ Ἀγαμέμνονας, καὶ ὁ αὐτός, εἰ τύχοι, μικρὸν ἔμπροσθεν μάλα σεμνῶς τὸ τοῦ Κέκροπος ἢ Ἐρεχθέως σχῆμα μιμησάμενος μετ' ὀλίγον οἰκέτης προῆλθεν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ κεκελευσμένος ἤδη δὲ πέρας ἔχοντος τοῦ δράματος ἀποδυσάμενος ἕκαστος αὐτῶν τὴν χρυσόπαστον ἐκείνην ἐσθῆτα καὶ τὸ προσωπεῖον ἀποθέμενος καὶ καταβὰς ἀπὸ τῶν ἐμβατῶν πένης καὶ ταπεινὸς περιείσιν οὐκέτ' Ἀγαμέμνων ὁ Ἀτρέως οὐδὲ Κρέων ὁ Μενοικέως ἀλλὰ Πῶλος Χαρικλέους Σουνιεὺς ὀνομαζόμενος ἢ Σάτυρος Θεογεΐτονος Μαραθῶνιος», ὁμοίως τὰ ὑπὸ τοῦ Χρυσοστόμου ἐν τόμ. 48, 1034 Mi. «καὶ ἕως μὲν καθέζονται οἱ τερπόμενοι, τὰ προσωπεῖα ἴστανται ἐπειδὰν δὲ ἐσπέρα καταλάβῃ καὶ λυθῆ τὸ θέατρον καὶ πάντες ἀναχωρήσωσι, ῥίπτονται τὰ προσωπεῖα καὶ ὁ ἔνδον βασιλεὺς εὐρίσκειται ἔξω χαλκοτύπος» κ. ἄ. (Ἴδε Λόγον εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας σ. 61 κέ.), ἀνέγνων τὴν ἐν τῇ Πολιτείᾳ τοῦ Πλάτωνος σελ. 577 B φράσιν «ἐν οἷς μάλιστα γυμνὸς ἂν ὄφθειν τῆς τραγικῆς σκευῆς» καὶ τέλος τὰ τοῦ Πολυδεύκου ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ Δ', 115 «καὶ σκευὴ μὲν ἢ τῶν ὑποκριτῶν στολή— ἢ δ' αὐτὴ καὶ σωματίον¹ ἐκαλεῖτο—σκευοποῖδς δ' ὁ προσωποποῖδς κτέ.», μεθ' ἧς ἔπακο-

¹ Ὁ Naber ὑποστηρίζει τὴν γραφὴν σωματίον ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1879, σελ. 370. Ἄξια ἀναγνώσεως εἶναι καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ J. Sommerbrood ἐν Scaenicis Collectis σ. 273-277 γεγραμμένα.

λουθεῖ μέγας ὄρμαθὸς εἰδῶν σκευῆς. Πάντα ταῦτα ἀνέγνωμεν ἀλλ' οὐδαμοῦ μὰ τὸν Διόνυσον εἶδομεν τραγικούς ὑποκριτὰς *ρίπτοντας σκηνήν*. Ὅθεν ἡμεῖς, ἵνα ἀπαλλάξωμεν τὴν Πορφυρογέννητον παραδοξολογίας, ἣν αὐτὴ οὐδαμῶς διανοήθη, μετατυποῦμεν τὸ ἐκ παραναγνώσεως τοῦ ἀντιγραφέως προελθὸν *σκηνήν* εἰς τὸ *σκευήν* «καὶ τῆνικαῦτα τὴν *σκευήν*, καθάπερ τοὺς τραγικούς φασι, *ρίψασα κτέ.*». Τὸ αὐτὸ φάρμακον παρέχομεν καὶ ἐν ΙΕ', 8, 6 μεταγράφοντες τὸ *σκηνήν* εἰς *σκευήν* «ἀπορρίπτει τὴν *σκευήν* ὁ βασιλεὺς καὶ ἀναπετιάννυσι *τοῦτο* καὶ τὸ συγκλητικὸν ἅπαν συνήθροιστο κτέ». Ἐρμηνεύεται δὲ τὸ παραδεδομένον ὑπὸ τοῦ Leib «*Le basileus jeta le masque et ouvrit la teinture*» καὶ ἑλληνιστὶ «ὁ βασιλεὺς ἔρριψε τὸ *προσωπεῖον* καὶ ἀνεπέτασε τὴν *σκηνήν*». Ὁ μὲν Leib ἠρομήνευσε τὸ *τοῦτο* ἐκ τῶν ἠγουμένων διὰ τοῦ *σκηνήν* «*παραπέτασμα* γὰρ μεταξὺ τὴν τε γυναικωνίτιν ἀπε¹είχιζε καὶ τοὺς βασιλεῖς μετὰ τοῦ βδελυροῦ τούτου πάνθ', ὅπως εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ, ἐξερευγομένου καὶ ἀναφανδὸν λέγοντος· ὁ δὲ γραμματεὺς ἀπεγράφετο ἔνδοθεν τοῦ *πετάσματος* τὰ λεγόμενα. Καὶ ὁ μὲν λῆρος ἐκεῖνος διδάσκαλος τῷ δοκεῖν ἐγένετο, ἐσχηματίζετο δὲ τὴν μαθητείαν ὁ βασιλεὺς, ἀπεγράφετο δὲ τὰ τῆς διδασκαλίας ὁ ὑπογραμματεὺς». Ὁ Reif. ἀντὶ τοῦ *τοῦτο* εἰκάζει τὸ *ὄφρος*, ἡμεῖς δ' ἐκ τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν λαμβάνοντες τὴν λέξιν, ὅπερ σύμφωνον πρὸς τὴν συνήθειαν τῆς Ἄννης, γράφομεν τὸ *φᾶρος*, τὸ *τοῦτο* γυμνὸν οὐδαμῶς εὐσταθεῖ. Ὁ νοῦς εἶναι ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐπαύσατο ὑποδύομενος πρόσωπον μαθητοῦ πρὸ διδασκάλου, ἀφεῖλε τὸ *προσωπεῖον* ἢ τὴν *σκευήν* τοῦ μαθητοῦ, οὐκ ἐσχηματίζετο τὴν μαθητείαν.

Ὅμοιως γινώσκομεν ὅτι *τὰς ἐσθῆτας καὶ τὰ προσωπεῖα καταρρηγνύουσι καὶ συντριβουσι* (Αἰσώπ. Μῦθ. σελ. 177, 360 Halm. Ξενοφ. Κύρ. Παιδ. Ε', 1, 6), ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν *σκηνήν* ἢ *τὰς σκηνάς*, ὧν τὰς μὲν στρατιωτικὰς *πηγνύουσι καὶ διαλύουσι*, τὰς δ' ἐν θεάτρῳ *ἀναπεταννύουσι*. Ὅθεν καὶ ἐν ΙΕ', 6, 10 ἀντὶ τοῦ «ὁ δὲ Πουχέας τὴν *σκηνήν* *διαρρήγνυσι* καὶ τὸν κρυπτόμενον τῇ δορᾷ λύκον εἰς τοῦμφανὲς ἐξαγαγὼν κάτεισι τῶν τειχῶν, τῷ μὲν Σασάν ὑποσχόμενος κτέ» γράφομεν «*τὴν σκευήν* *διαρρήγνυσι*» ἥτοι ὁ προσποιούμενος τὸ ἄκακον ἄρνιον, τὸν φίλον, Πουχέας ἀποκαλύπτεται ὅτι ἦτο ἔνδοθεν λύκος, ἐκδηλοῦται ὅτι οὐχὶ φίλος ἀλλ' ἐχθρὸς ἦτο.

Κεῖται καὶ ἐν Α', 12, 9 «ἐντεῦθεν τὰ πάντα δραματουργεῖ καὶ *σκηνήν περιτίθησιν* ὡς ὁ βασιλεὺς εἶη Μιχαὴλ ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος, ὡς καθαιρεθεῖη τῶν θρόνων—καὶ ὡς τοῦτον ἀδίκως καὶ παρὰ πάντα δίκαιον λόγον ἀντὶ τῆς ταινίας τε καὶ τοῦ διαδήματος τὸ μοναχικὸν περιέθεντο σχῆμα». Ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ δὲν θὰ μεταβάλλω τὸ *σκηνήν* εἰς τὸ *σκευήν* γράφων «τὰ πάντα δραματουργεῖ καὶ *σκευήν* <ἑαυτῷ> *περιτίθησιν*, ὡς ὁ βασιλεὺς εἶη Μιχαὴλ ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος, κτέ.» καὶ παραβάλλον πρὸς τὸ παρὰ Θεοφυλάκτῳ Βουλγαρίας ἀπαντῶν «δικαστῶν *προσωπεῖον ἑαυτοῖς περιθέντες*» (τόμ. 126, σ. 185 Μί.), ἀλλὰ λαμβάνω τὸ *σκηνήν περιτίθησιν* συνωνύμως τῷ *δραματουργεῖ* ἢτοι *σκηνουργεῖ*, *σκηνοθετεῖ*, ὡς λέγομεν σήμερον. Οὐχὶ ὀλιγάκις αἱ λέξεις *σκηνή* καὶ *δραῦμα* παρὰ τοῖς ἐρωτικοῖς συγγραφεῦσι μάλιστα λαμβάνονται ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ σκευωρήματος, δολίου ἐπιχειρήματος ἢ ἔργου πολυπλόκου καὶ περιπετειῶν γέμοντος κ.τ.λ. (Ἴδε Κόντον ἐν τῷ

Περιοδικῷ Συγγράμματι Σωκράτει τόμ. Α', σελ. 492 κέ.). Σφόδρ' ἀμφιβάλλομεν ἐὰν καὶ ἐν τοῖς μνημονευθεῖσι μικρὸν ἔμπροσθεν χωρίοις εἶναι δυνατὸν νὰ ληφθῇ ἡ λέξις *σκηνή* ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ σκευωρήματος, κτλ. ἢ, ὡς λέγομεν σήμερον, *σκηνοθεσίας*. Οὐκ ἀγνοητέον ὅτι πᾶσαι αἱ ῥηθεῖσαι φράσεις εἰλημμένα ἐκ τοῦ θεάτρου εἶναι στερεότυποι.

Ἐφέρετο δέ ποτε καὶ παρὰ τῷ Σουΐδᾳ «Τραγικὴ σκηνή: πῆγμα μετέωρον, ἐφ' οὗ ἐν θεῶν σκηνῇ τινες παριόντες ἔλεγον» ἀλλὰ ἄνδρες ὀνομαστοὶ διείδον τὸ γραφικὸν πταῖσμα καὶ διώρθωσαν, ὃ μὲν Pierson ἔγραψεν «ἐν θεῶν σκευαῖς», ὃ δὲ Porso «ἐν θεῶν σκευῇ», ὃ καὶ κατεχώρισεν εἰς τὸ κείμενον ἐν τῷ Λεξικῷ ὁ Bernardy τ. Β', σ. 1189 (1853) καὶ ὁ Bekker σελ. 1039 (1854). Ἄλλ' ἢ νέα ἐκδότις τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Σουΐδα οὐ ταχυπειθῆς τις γυνὴ ἐμμένει τῷ γραφικῷ ἁμαρτήματι. Μωραίνει ἀληθῶς οὐχὶ ὀλιγάκις ὁ Σουΐδας, ὥστε νὰ ἔχωμεν καὶ τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀποφθεγματικὴν τοῦ Cobet ἀπόφανσιν, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ μὴ ἐπιφορτίζωμεν αὐτῷ καὶ τὰς ἐκ γραφικῶν ἁμαρτημάτων μωρίας τῶν ἀντιγραφῶν. Μικρὸν ἔμπροσθεν εἶδομεν τὸν Κάδμον «*σκευὴν θεοῦ ἔχοντα*». Νῦν δ' ἡμεῖς παρατηγνύομεν καὶ τὸ διδασκαλικώτατον τοῦ Λουκιλίου ἐπίγραμμα ἐκ τῆς Ἀνθολογίας ΙΑ', 189:

Πέντ' ὀβολῶν πέπρακεν Ἀπολλοφάνης ὁ τραγωδὸς
πέντε θεῶν σκευήν, Ἡρακλέους ῥόπαλον,
 Τεισιφόνης τὰ φόβητρα, Ποσειδῶνος τριόδοντα,
 ὄπλον¹ Ἀθηναίης, Ἀρτέμιδος φαρέτρην.
 Οἱ δὲ θεοὶ παρ' Ζηνὶ καθήμενοι ἐξεδύθησαν
 εἰς βραχὺ σιταρίου κέρμα καὶ οἶναρίου.

ΙΒ', 8, 6 «ἐπανιτέον δ' αὖθις τὸν λόγον πρὸς τὸ προκείμενον». Ὁ Reif. ἀποκατέστησεν τὴν ὀρθὴν γραφὴν ἐπανακτέον παραβαλῶν (Προλεγ. XXI) πρὸς τὸ ἐν βιβλίῳ ΙΓ', 4, 1 κείμενον «ἐπὶ τὸν βασιλέα καὶ αὖθις τὸν λόγον ἐπανακτέον». Ὅρθῶς παρατηροῦμεν, ἢ ῥῆσις ἀπαντᾷ καὶ ἐν Γ', 8, 11 «νῦν δὲ ἐπανακτέον αὖθις αὐτὸν (τὸν λόγον) πρὸς τὸ προκείμενον» καὶ Θ', 7, 1 «ἀλλ' ἐπανακτέον τὸν λόγον αὖθις ὅθεν ἀπερρῆη». Τὸ ἡμαρτημένως ἔχον «ἐπανιτέον τὸν λόγον ἀπαντᾷ καὶ παρὰ Νικηφόρῳ Γρηγορᾷ τόμ. Α', σελ. 123, 1 Bonn. «ἀλλ' ἐπανιτέον τὸν λόγον μικρὸν, ἵνα καθ' εἰρμὸν ὁ λόγος ὀδεύη», ἐνθα ὁ ἐκδότης ὑποσημειοῦται «ἐπανακτέον W. in marg». Ἀδιστάκτως ἐν τε τῷ χωρίῳ τῆς Πορφυρογεννήτου καὶ τοῦ Γρηγορᾷ ὀφείλομεν νὰ γράψωμεν «ἐπανακτέον τὸν λόγον» ἢ νὰ ὀβελίσωμεν τὸ ἀντικείμενον τὸν λόγον «ἐπανιτέον δ' αὖθις πρὸς τὸ προκείμενον» καὶ «ἐπανιτέον μικρὸν, ἵνα κτέ». Πρβ. Φίλ. Ἰουδ. Β', σελ. 80 Lips. «ἐπανιτέον δὲ ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς σκέψιν». Γαλην. τ. Γ', σελ. 642 «ἐπὶ γὰρ τὸ προκείμενον ἐπανιτέον». Θεμιστ. Λόγ. σελ. 174,19 «ἀλλ' ἐπανιτέον ἐπὶ τὸν λόγον τὸν ἐξ ἀρχῆς». Ἰουλιαν. σελ. 75,12 Hertl. «ἐπανιτέον δ' ὅθεν ἐξῆλθον καὶ ἀποδοτέον τὸ τέλος τῆς μάχης». Εὐνάπ. τ. Β', σελ. 499, 53 Did. «ἐπανιτέον δ' ἐπὶ τοὺς φιλοσόφους πάλιν, ὅθεν ἐξέβημεν». Ἐλέχθη ὑπὸ τῆς συγγραφῆος καὶ «ἐπαναγαγέσθω γὰρ αὖθις ὁ λόγος ὅθεν ἐξέπεσε καὶ καθ' εἰρμὸν ἐχέσθω

¹ ὄπλον=ἀσπίς, αἰγίς. Ἴδε τὰ γεγραμμένα μοι ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1909, σ. 254 κέ.

τῆς διηγήσεως» (Σ' 6, 1) καὶ «ὁ λόγος ἀνατρεχέτω αὐθις ὅθεν ἀπερρῦη» (Σ' 4, 1) καὶ ὑπὸ Νικηφόρου Γρηγοῦ τ. Α', σελ. 123. 1 «ἐπὶ τὰ πρότερον πάλιν ὁ λόγος ἐπανελθέτω» καὶ ὑπὸ Ἰωάννου Λυδοῦ περὶ Μην. Α', 12 «ἐπὶ τὰ πρότερα πάλιν ὁ λόγος ἐπανελθέτω».

Ἐκ τῶν διειλημμένων καταφανὲς καθίσταται ὅτι κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι δυνατὸν νὰ λεχθῆ «ἐπανιτέον τὸν λόγον πρὸς τὸ προκείμενον» ἀλλ' ἢ «ἐπανακτέον τὸν λόγον πρὸς τὸ προκείμενον» ἢ «ἐπανιτέον πρὸς τὸ προκείμενον».

ΙΒ', 4, 5 «Κωνσταντινίου φόρου». Γρ. *Κωνσταντινείον*. Ὅμοίως ἐν Β', 12, 4.

ΙΓ', 2, 3 «καὶ τινες ὀρυκτίδας καὶ ἄλλας χωστρίδας». Ὁ Κόντος ἐν τῇ Ἀθηναῖ τόμ. Β', σ. 319 κέ. γράφει: Πλημμελῶς ἔχει τὸ ὀρυκτίδας τὸ κείμενον παρ' Ἀννη τῇ Κομνηνῇ τόμ. Β', σελ. 185, 7 «καὶ τινες ὀρυκτίδας καὶ ἄλλας χωστρίδας». Τὸν ὀρθὸν τύπον βλέπει τις παρὰ τῷ Τζέτζη Ἱστορ. ΙΑ', 609 «χελώνας ὀρυκτίδας».

ΙΓ', 3, 1 «ἐπταβόειον τὸν ὄροφον καὶ τοὺς τοίχους τοῦ μηχανήματος ποιησάμενοι» Μῆ γρ. *πονησάμενοι*; Πρβ. αὐτ. § 7.

ΙΓ', 7, 2. οἱ δέ γε *βορεῖς* (Ἰδε Φιλολ. Ἀναλ. Ἐπετ. Πανεπ. Θεσσαλον. Σ', σελ. 34).

ΙΓ', 10, 4 «συνηγόρει δὲ τῷ μυκτῆρι διὰ τῶν στέρνων καὶ διὰ τοῦ μυκτῆρος τὴν τῶν στέρνων εὐρύτητα».

Μετὰ τὸ *μυκτῆρος* ὁ Reif. σημειοῦται χάσμα. Λεῖπει τὸ ῥῆμα. Ἴσως τὸ *κατηγόρει* ἦτοι ἤλεγχεν, ἐμήνυεν. Πρβ. Γ', 5, 6 «οὐδ' ἀσθένειαν ψυχῶν *κατηγοροῦντος*» καὶ ΙΕ', 2, 2 «καὶ αὐτὸ τὸ χρῶμα *κατηγορεῖ* τῆς ψυχῆς τὴν δειλίαν» (Ἰδε Κόντον Γλωσσ. Παρατ. σελ. 386).

ΙΓ', 10, 5: *διαδιδράσκον* γρ. *διαδιδραῖσκον* προπερισπωμένως.

ΙΔ', 4, 2: *γόννος*. Ὅμοίως καὶ ΙΔ', 4, 8. Πρβ. καὶ Γ', 11, 2: *δόρουσι*. Περιέργον εἶναι καὶ τὸ παρὰ Φραντζῆ ἀπαντῶν *ἄστυα* (σελ. 83, 15. 132, 9 Teubn).

ΙΔ', 5, 1 «ὁ δὲ λόγος ἐχέσθω τῶν Κελτῶν διηγήσεως». Γρ. «<τῆς> τῶν Κελτῶν διηγήσεως». Ὁ Reif. ὀβελίζει τὸ *Κελτῶν*.

ΙΔ', 5, 7 «οἱ δὲ μηδὲ μνειάν ὄλωσ ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος *εἰς νοῦν λαβόντες*» καὶ ΙΑ', 10, 6 «ἀπέπλεον τὸν Βαῖμοῦντον *ἐπὶ νοῦν ἔχοντες*». Ταῦτα κατὰ μίμησιν τοῦ Πολυβίου ΚΓ', 11, 7 «ὧν ἡμεῖς ἀκούοντες οὐχ οἷον *εἰς νοῦν ἐλαμβάνετε κτέ*». Εἶπεν ὁ Πολύβιος καὶ «μηδὲ λέγε ταῦτα μηδ' ἐν νῶν λάμβανε ταῦτα» (ΛΑ', 24, 1) καὶ «*λαμβάνων ἐν νῶν* τὸ τοιοῦτον» (Ε', 38, 10). Τοῦ ἀναλαμβάνειν *εἰς νοῦν* ἐποιήσατο χρῆσιν ὁ Εὐστάθιος σελ. 868, 47 «ἀναληπτέον *εἰς νοῦν* ὅτι κτέ», ἔτι δὲ τοῦ *ἐπὶ νοῦν λαμβάνειν* σελ. 117, 29 «εἴ τις *ἐπὶ νοῦν λάβοι*» καὶ σελ. 277, 5 «εἴ τις *ἐπὶ νοῦν λάβοι* τὸ κτέ» καὶ σελ. 699, 34 «*ἐπὶ νοῦν λαβόντες*». Τοῦ *ἐπὶ νοῦν λαμβάνειν* ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ ὁ Φώτιος Ἐπιστ. σελ. 476, 2 Βαλ. «μηδ' *ἐπὶ νοῦν λαβεῖν*» καὶ ὁ Γρηγόριος Παλαμᾶς σελ. 8, 1 Σοφ. Οἶκον. «*ἐπὶ νοῦν λαβόντες*» καὶ σελ. 28 «τοῦτο *ἐπὶ νοῦν λαβόντες*». Ἐλέχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀθηναίου σελ. 97 Α' «πάντα γὰρ ἐσθίειν καὶ πίνειν ἐθέλουσιν, *ἐπὶ νοῦν οὐ λαμβάνοντες* ὅπερ ὁ θεῖος Πλάτων ἔφη ἐν Πρωταγόρῳ» καὶ σελ. 394 Α' «*ἐπὶ νοῦν λαμβάνοντες* τὰ εἰρημένα» καὶ σελ. 445 C «οὐδ' *ἐπὶ νοῦν λαμβάνεις* ὅτι ὑπὸ μέθης ἀπέθανεν Εὐμένης». Πρβ. καὶ σελ. 430 Α' «τὰ ὑπὸ Ἀλκαίου τοῦ μελοποιοῦ λεχθέντα *ἐπὶ νοῦν βαλόμενος*» καὶ Ἀνν. Κομν. ΙΑ', 6, 4 «*εἰς νοῦν βάλλεται*».

ΙΔ', 5, 8 «περιζώσας τὸν καλαμῶνα διὰ τῶν στρατιωτῶν πῦρ ἐκ μέρους τοῦ καλαμῶνος ἀφεῖναι ἐπέταξεν».

Ὁ Reif. ζητεῖ τὸ ἀπτομαι καὶ γράφει ἀφῆναι, ἀλλὰ κάλλιον ἀφ(θ)ῆναι. Δύσκολον νὰ παραβληθῆ τὸ ἀφῆναι πρὸς τὸ ἀναπαῆναι (=ἀναπαυθῆναι). Πλὴν καὶ τὸ ἀφεῖναι δύναται νὰ μὴ κινηθῆ. Τὸ ἀφιέναι πῦρ καὶ ἐπαφιέναι πῦρ ἀπαντᾷ καὶ ἐν Γ', 9, 3 καὶ ΙΑ', 10, 4. Ὑπὸ τοῦ Ἡροδότου Η', 32 ἐλέχθη «ἐς τὰς πόλεις ἐνιέντες πῦρ καὶ ἐς τὰ ἱερά».

ΙΔ', 7, 4 «μέχρι οὗ τὸ σύγγραμμα τουτὶ γράφω ἢ τῶν συμφορῶν ἐμπορεύεται μοι θάλαττα καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλοις καταλαμβάνει τὰ κύματα».

Ὁ Φλωρεντίνος κῶδιξ ἔχει ἐπωρεύεται, ὅπερ ὁ Reif. ἀπλῶς ὠρθογράφησε: ἐπωρεύεται. Σύνηθες τὸ ὄημα ἐπωρούομαι ἐπὶ θαλάσσης καὶ τῶν κυμάτων. Ἐλέχθη ὑπὸ τῆς συγγραφέως Γ', 12, 4 «ἠγείρετό τε τὰ κύματα καὶ ἐπωρεύετο» καὶ ὑπὸ τοῦ Ψελλοῦ τόμ. Β', σελ. 164, 2 Budé «ἕτερον (κύμα) ἐγείρεται τε καὶ ἐπωρεύεται», ἔνθα ἄνευ ἀνάγκης ὁ Συκουτρῆς ἀντὶ τοῦ ἐπωρεύεται γράφει ἐπόρυνται (ἴδε τὰ γεγραμμένα μοι ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τῆς Φιλοσ. Σχολῆς τοῦ Πανεπ. Θεσσαλονίκης τόμ. Α', σελ. 242). Γράφει καὶ ὁ Θεοφύλακτος Βουλγαρίας τόμ. 126, σ. 928 Μι. ἐν τῇ Ἐξηγ. Προφ. Ἰωνᾶ κεφ. Α' «ἢ γὰρ θάλασσα ἐπορεύετο· τουτέστι πλέον ἐκινεῖτο καὶ ὠγκοῦτο. Τινὰ δὲ τῶν ἀντιγράφων ἐπωρεύετο ἔχει, ἀντὶ τοῦ φοβερὸν ἦχει, ἅτε τῶν κυμάτων ἀλλήλοις καὶ τῷ πλοίῳ προσαραπτομένων». Ἄλλ' ἢ παραδόσις ἔχει ὀρθῶς, εὐθὺς κατωτέρω λέγεται ὅτι «ἔσθη ἢ θάλασσα». Μὴ λησμονῶμεν τὸ παρὰ Θεοδώρῳ τῷ Στουδίτῃ ἀπαντῶν θαλασσοβαδίζω. Καὶ ταῦτα μὲν ἔχουσι καλῶς. Ἄλλ' ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος χωρίῳ ὀρθῶς ὁ Leib προετίμησε τὸ «ἐμπορεύεται μοι θάλαττα» ἀντὶ τοῦ ἐπωρεύεται.

ΙΔ', 7, 4 «ὑπὸ σκιὰν καὶ τρυφήν στρεφόμενον». Ὄρθῶς ὁ Reif. εἰκάζει τρεφόμενον οἰονεῖ σκιατραφόμενον καὶ ἀβρῶς διαιτώμενον.²

αὐτ. 8, 3 ἀποσπάδας (ἴδε τὰ γεγραμμένα μοι ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπ. Θεσσαλονίκης τόμ. Γ', σ. 33).

αὐτ. 9, 3 «τὸν γάρ τοι Κουλέοντα καὶ τὸν Κούσινον καὶ τὸν ἐπὶ τούτοις Φῶλον, ἄνδρας προστάτας τῆς Μανιχαϊκῆς αἰρέσεως καὶ τὰ μὲν ἄλλα κατὰ τοὺς ἄλλους Μανιχαίους, δεινοὺς δὲ ἐνστήναι τῇ ἑαυτῶν κακοδοξίᾳ καὶ πρὸς τὸ πεισθῆναι λόγοις ἀδαμαντίνους, σπαράξαι δὲ τὸ θεῖον λόγιον καὶ κακοσχόλως αὐτὸ ἐκλαβεῖν εἰς ὑπερβολὴν εὐμηχάνους». Ἡμεῖς συνάπτοντες τὸ λόγοις τῷ ἀδαμαντίνους γράφομεν λόγοις ἀδαμαντίνους, ἢ φράσει ἐντυγχάνομεν καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν τῷ Γοργία σελ. 509 Α «κατέχεται καὶ δέδεται—σιδηροῖς καὶ ἀδαμαντίνους λόγοις», ἔπειτα ἐνορῶμεν διπλὴν τοῦ ἐνίστασθαι σύνταξιν μεθ' ἀπλῆς δοτικῆς καὶ ἐμπρόθετον, ἥτοι «ἐνστήναι τῇ ἑαυτῶν κακοδοξίᾳ καὶ πρὸς τὸ πεισθῆναι λόγοις ἀδαμαντίνους». Δὲν συντάσσομεν, ὡς συντάσσοισιν «δεινοὺς ἐνστήναι—καὶ ἀδαμαντίνους πρὸς τὸ πεισθῆναι λόγοις». Ἡ ἐνστασις τῆς Μανιχαϊκῆς αἰρέσεως εἶναι διττὴ «ἀντιλέγοντες ἐπέμενον εἰς τὴν ἑαυτῶν κακοδοξίαν καὶ ἐνίσταντο πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς λόγους τῶν ἀντιπάλων ἐπιχειρούντων νὰ μεταπίσωσιν αὐτούς. Σφόδρ' ἐπέμειναν εἰς τὴν ἑαυτῶν κακοδοξίαν καὶ δὲν ἐπείσθησαν διὰ τῶν ἰσχυρῶν τῶν

ἀντιπάλων λόγων. Οὕτω συντάσσοντες φεύγομεν τὴν οὐδαμοῦ ἀπαντῶσαν σύνταξιν τοῦ ἀδαμάντινος πρὸς *τι* καὶ συναρμόζεται ἅμα ἐνταῦθα τὸ *λόγοις* τῷ προσήκοντι ἐπιθέτω.

αὐτ. 9, 3. «Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὰς πάσας τούτων διαλύων ὡς ἴστων ἀράχνης ἐνστάσεις ἐπέγραπτε μὲν εὐθύς τῶν ἀκαθάρτων τὰ στόματα ὡς δὲ πέπεικεν οὐδαμῶς, τέλος ἀπειρηκῶς πρὸς τὴν τῶν ἀνδρῶν τούτων ἡλιθιότητα, προπέμπει τούτους εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν ἐστίαν ἀποκληρωσάμενος αὐτοῖς τὰς περὶ τὸ μέγα παλάτιον περιδρομούς στοάς. Οὐ μὴν ἄθηρος παντάπασιν ἦν, εἰ καὶ τούτους τοὺς ἀρχηγούς *λόγοις* τῷ τέως οὐκ ἐθήρασεν, ἀλλ' ἡμέρας ἐκάστης προσῆγε Θεῶ ὅπου μὲν ἑκατόν, ὅπου δὲ πλείους τῶν ἑκατόν, ὡς συμποσοῦσθαι τοὺς τε προτεθηραμένους καὶ τοὺς νῦν ὑπὸ τῆς τούτου γλώττης ἑαλωκότας εἰς μυριάς καὶ χιλιάδας ἀνδρῶν πολυαριθμῆτων».

Ἐντὶ τοῦ ἀρχηγούς, ὃ ὁ Reif. εἰσήγαγεν, ὁ κῶδιξ C ἔχει ἀρχαίους, ἐν δὲ τῷ πρώτῳ τόμῳ σελ. XXVI γράφει «Pro ἀρχαίους scripsi ἀρχηγούς. duces enim illos vulgo haereticorum opponit; ἀρχαίους vero non est quo defendas». Ἐν δὲ κατ' ἡμᾶς ἡ τὰ διπολιώδη ἀεὶ ἀνὰ στόμα ἔχουσα Κομνηνόπαις ἐχρήσατο τῷ ἀρχαῖος, ἐφ' ἧς ἐννοίας κεῖται τὸ εὐθήτης, ἥδη δὲ μικρὸν ἔμπροσθεν προσῆψε τοῖς περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνδράσιν ἡλιθιότητα. Τοῦ ἀρχαῖος καὶ τοῦ παλαιός ἐπὶ τῆς τοῦ εὐθήτους καὶ μωροῦ ἐννοίας μαρτυρία ἐκ τῶν Ἀττικῶν ποιητῶν καὶ συγγραφέων κρίνομεν περιττὸν νὰ μνημονεύσωμεν.

IE', 3, 4 «Εἰ δ', ὅπερ εἶπον, καὶ φιλοπάτορας ἡμᾶς συναποδείκνυσιν ὁ καιρὸς οὗτος, οὐ παρὰ τοῦ τὰ τῆς ἀληθείας ἐπηλυγᾶσαι τὸ τῶν ἀνθρώπων μεμψίμοιρον».

Τὸ χωρίον φανερώς εἶναι ἐφθαρμένον. Ὁ μὲν Reifferscheid εἰκάζει «οὐ παραιτοῦμαι περὶ τοῦ τὰ τῆς ἀληθείας ἐπηλυγᾶσαι τὸ τῶν ἀνθρώπων μεμψίμοιρον», ὃ δὲ Leib ἐρμηνεύει «je n'ai pas [à craindre] des hommes le reproche d'avoir caché la verité». Ἡ εὐστοχος ἐρμηνεία τοῦ Leib ἄγει ἡμᾶς νὰ εἰκάζωμεν «οὐ παρα<ντὰ> τοῦ τὰ τῆς ἀληθείας ἐπηλυγᾶσαι τὸ τῶν ἀνθρώπων <δυσωπῶ> μεμψίμοιρον». Τῆς μετὰ γενικῆς συντάξεως τοῦ παραντὰ ἐν τῷ ΘΣ τόμ. 5', σελ. 425 μνημονεύονται δύο παραδείγματα ἐκ τοῦ Θεολόγου καὶ ἐν ἑξ ἐπιστολῆς τοῦ Ψευδοσωκράτους (σ. 618 Herch.). Φέρεται καὶ ἐν Catal. Codd. Astronom. τ. Α', σελ. 171, 7 «ἐὰν φανῶσιν νέφη παραντὰ τοῦ δύναι τὸν ἥλιον, χάλαζαν δηλοῖ ἔσσεσθαι».

Ἐν παρόδῳ δ' εἰρήσθω ὅτι τοῦ ἐπηλυγᾶζω ἐποιήσατο χρῆσιν ἡ Κομνηνόπαις καὶ Δ', 8, 1 «ἐπηλυγᾶζει δέ μου τὸ πρόθυμον ἢ φυσικὴ στοργή, μή πως δόξαιμι τοῖς πολλοῖς ὑπὸ προθυμίας τοῦ λέγειν περὶ τῶν κατ' ἐμαυτὴν τερατολογίας παρέχειν ὑπόληψιν». Πρὸβ. καὶ 5' 7, 6 «ἐντεῦθεν πάλιν ὄθεν ἐξεληλύθειμεν ἀναστρέψωμεν, ἵνα μὴ δοκοῖμεν μετεωρολέσχει τινὲς καὶ τοῖς ἑξ ἀστρολογίας ὀνόμασι τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας καταξοφροῦντες» καὶ Γ', 8, 11 «ὅποσοι ἄτερ πάθους τὴν ἀλήθειαν ἐκκαλύπτειν ἐθέλουσιν».

IE', 4, 1 «κατὰ τῶν ἐν τῷ Ἀμορίῳ βαρβάρων ἀπελθεῖν... το». Τὸ χάσμα συμπληροῖ ὁ Leib διὰ τοῦ ἐκελεύετο. Προκριώτερον τὸ μυριόλεκτον παρεκελεύετο.

αὐτ. 5, 2 γρ. διασπάσαι μετὰ ὀξείας, ὡς καὶ ἐν 5', 2, 1 σπῖλον ἀντὶ τοῦ σπῖλον.

αὐτ. 6, 2 «ἀλλὰ παρὰ μικροῦ—ἐρρῦσθη». Ἐλληνιστὶ λέγεται «παρὰ μικρὸν—

ἐρρύσθη», οὐχὶ «παρὰ μικροῦ—ἐρρύσθη». Ἐσφαλμένως καὶ παρὰ τῷ Φραντζῆ σελ. 27, 16 Teubn. εἶναι ἐκδεδομένον «προσειλήφει καὶ τὰς ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει νήσους μικρὸν πάσας» ἀντὶ τοῦ μικροῦ.

αὐτ. 6, 9 «τῆ δ' ἀληθεία πάγας αὐτῶ... καὶ βόθυνον ὀρύττων ξυνεβούλευε». Ὁ Reif. μετὰ τὸ αὐτῶ σημειοῦται χάσμα γράφων ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ σελ. XXVI «deest verbum ad παγας artum».

Τὸ artum ad πάγας verbum καθ' ἡμᾶς εἶναι τὸ *ιστὰς* ἢ *ιστῶν* «τῆ δ' ἀληθεία πάγας αὐτῶ <ιστὰς ἢ ιστῶν> καὶ βόθυνον ὀρύττων». Γνωστὴ ὑπάρχει ἢ ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς ῥῆσις «ὁ ὀρύσσων βόθυνον εἰς αὐτὸν ἐμπεσεῖται, καὶ ὁ *ιστῶν* παγίδα ἐν αὐτῇ ἀλώσεται» (Σειράχ KZ', 26) καὶ ἢ παρὰ Μακαρίῳ παροιμία «*πάγην* *ιστὰς* ἐν *πάγῃ* ληφθήσῃ» (Ἴδε Ν. Πολίτην εἰς *Παροιμ.* τ. Α', σελ. 562). Ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς ἱστορίας ἐρρήθη «πάγας προστάξει ἐργάσασθαι καὶ ταύτας (*τὰς πάγας*) περὶ τὰ ἀγγῆια ἐν τοῖσι τὰ χρήματα ἐνῆν *στήσαι*» (B', 121). Τῷ *πάγας* ἢ *παγίδας* *ιστάναι* ἢ *ιστᾶν* ἐχρήσαντο καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι, οἷον Χάραξ ἐν Σχολίοις Ἀριστοφάνους Νεφ. στ. 508 «ὁ δὲ *παγίδας* ἔστησεν, αἷς περιπεσὼν Ἀγαμήδης ἀναιρεῖται». Πausan. Βοιωτ. ΛΖ', 6 «*ἴστησιν* οὖν ὑπὲρ τῶν ἀγγείων, ἐν οἷς ὁ τε ἄργυρος ἐνῆν καὶ ὁ χρυσὸς οἱ, *πάγας* ἢ τι καὶ ἄλλο, ὃ τὸν εἰσελθόντα καὶ ἀπτόμενον τῶν χρημάτων καθέξειν ἔμελλεν». Ἀλκίφρ. Ἐπιστ. Β', 19, 1 (Γ', 22, 1) «*πάγην* ἔστησα ἐπὶ τὰς μιὰς ἀλώπεκας». Θεόδ. Στουδ. Μεγ. Κατ. σελ. 579, 1 Κερ. «*ἴστησι* γὰρ ἀεὶ τὰ ἔνεδρα, *τὰς παγίδας*, τὰ θήρατρα, τοὺς λόχους» καὶ σελ. 640, 2 «πολλὰς *ιστῶν* τὰς καθ' ἡμῶν *παγίδας*» καὶ σελ. 691, 1 «*παγίδα* *ιστῶντες*, ἐνεδρεῦντες» καὶ σελ. 785, 15 «*ἴστησι* *παγίδας* καὶ θήρατρα». Χριστοφ. Μυτιλην. 105, 27 (σ. 67 K) «*ιστῶν* δὲ καὶ *φόβητρα* κλέπταις ποικίλα». Αἰσώπ. Μῦθ. σελ. 460, 1 Budé «ὀρνιθοθήρας πτηνοῖς *παγίδας ἴστη*». σελ. 463, 1 «ἐν τῇ ἀρούρη γεωργὸς *πάγας ἴστη*» καὶ σελ. 461, 1. 464, 1. 465, 1. Ἐν σελ. 465, 5 ἔγραψεν ὁ μυθογράφος «*βρόχους στήσας*», οὗ ἐποιήσατο χρῆσιν καὶ ὁ Λόγγος ἐν τοῖς Ποιμενικοῖς Γ', 6 «τούς τε *βρόχους* ἔστησε καὶ τὸν ἱξὸν ῥάβδοις μακραῖς ἐπλήειψεν» καὶ 10 «πάλιν *βρόχους στήσαντες*». Εἶπε δὲ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης ἐν τοῖς Ὀρνισσι στ. 527 «πᾶς τις ἐφ' ὑμῖν ὀρνιθευτῆς *ἴστησι βρόχους, παγίδας, ῥάβδους, ἔρκη, νεφέλας, δίκτυα, πηκτάς*», ἐν δὲ στ. 196 ὁ Ἐποψ ὀρκιζόμενος λέγει «μὰ γῆν, μὰ *παγίδας*, μὰ *νεφέλας*, μὰ *δίκτυα*», περὶ οὗ ποιεῖται λόγον ὁ Εὐστάθιος σελ. 1928, 32 κέ. Λέγει ὁ κωμικὸς καὶ ἐν τοῖς Ἀχαρνεῦσι στ. 687 «*σκανδάληθρ' ἰστὰς ἐπῶν*», ὁ δ' Ἄλεξις Ἀπ. 409 K. «τοῖς ἄρτοις ὅσας *ιστᾶσι παγίδας* οἱ ταλαίπωροι βροτοί». Λέγεται δ' ἐν τῇ κοινῇ γλώσσει *στήνω βρόχια, στήνω ξόβεργες*, κλπ., οἷον «καὶ πιάστηκα στὸ βρόχι ὡσάν τὸ στέγη ὁ κυνηγός» (Ἐρωτοκρ. Α', 991 κ.ἀ), καὶ «*βρόχια* καὶ *βεργιά* θὰ στήσω, νὰ σὲ κάμω νὰ πιαστῆς» (Τραγοῦδ. Ῥωμ. Passow σελ. 557, 772, 2) καὶ «*βρόχια* πολλὰ σοῦ *στένονε*: ἔλα μαζί μου, Ἀνθούλλα» (Σολομ. Ἀνθ. στ. 10). Ὡς δ' ἐλέχθη *πάγην, παγίδα, πάγας, παγίδας*, κτλ. *ιστάναι*, οὕτω καὶ ἄρκυς *ιστάναι* ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἐν τοῖς Κυνηγετικοῖς ς', 5 «τὰς δὲ ἄρκυς *ιστάτω* εἰς ἀμφιδρόμους τραχείας» καὶ ς', 2 «οὐδὲ αἱ ἄρκυες *εστάναι* οὐδὲ τὰ *δίκτυα*» καὶ Γ', 19 «*ἴστανται* μὲν αὐτοῖς αἱ ἄρκυες ἐπὶ

τὰς διαβάσεις τῶν ναπῶν εἰς τοὺς δρυμούς». Ἐλέχθη δ' ἔτι ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἐν τῷ Κυνηγετικῷ «ἴστανται δὲ καὶ ποδοστράβαί ταῖς ἐλάφοις» καὶ «ἴσταναι δὲ τὰς ποδοστράβας διελόντα τῆς γῆς βάρθος πεντεπάλαστον» (Θ', 11, 14). Ὑπὸ τοῦ Πολυδεύκου ἐν τῷ Ὀνομαστικῷ βιβλ. Ε', 35 λέγεται «φαίης δ' ἂν στήσασθαι τὰς ἄρκυς, ἐνστήσασθαι, περιστήσασθαι, περιβαλεῖν, περιβαλέσθαι, κτλ.». Ἐσχηματίσθη δ' ἐκ τοῦ ἄρκυς καὶ τοῦ ἴσασθαι τὸ σύνθετον ἀρκύστατος-ἀρκυστασία. Πρβ. νεφελοστάσια. Ὁμοίως τῷ ἄρκυς ἴσταναι ἐλέχθη τὸ λῖνα ἴσταναι, οἷον Ἡσυχ. «παλευταί: οἱ τὰ λῖνα ἰσιῶντες, οἷς τὰ θηρία παλευταί», ἐξ οὗ ἀποκατεστάθησαν τὰ παρὰ Φωτίῳ ἐν τῷ Λεξικῷ ἐλλείποντα «παλευταί <οἱ> τὰ λῖνα <ἰσιῶντες>, οἷς τὰ θηρία ἀλίσκεται». Ἐκ τοῦ λίνον καὶ τοῦ ἴσταναι, ἴσασθαι: ἐσχηματίσθη καὶ τὸ σύνθετον λινιστατῶ-οῦμαι, λινοστασία. Ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους σελ. 115, 18 ἐλέχθη «τὸν τοῦτο τὸ μηχανήμ' ἐπὶ τὴν πόλιν ἴσταντα» καὶ ὑπὸ τοῦ Φωτίου Ἐπιστ. σελ. 220 Βαλ. «τὰ τῆς κακίας αὐτοῦ βέλη (ὁ πονηρὸς) πέμπει καὶ τὰ μηχανήματα ἴστησιν. Ἐρρήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀκροπολίτου τόμ. Α', σελ. 246, 21 Teubn. «ἐπιβουλὴν τινες—ἰσιῶσιν» καὶ ὑπὸ τοῦ Ψελλοῦ τ. Β', σελ. 85, 12 «στήσαντες τὴν ἐπιβουλὴν».

ΙΕ', 6, 10 «τεθάρρηκε τοῦτο τῇ τιθῆ». Γρ. τῇ τίτθη.

ΙΕ', 8, 2. Παρατιθέμεθα τὴν ῥῆσιν ὀλίγῳ μακροτέρῳ τοῦ δέοντος «ἐσκυθρόπασεν ὁ Βογόμελος καὶ μέχρι θῖνός σκέπεται καὶ κεκυφῶς βαδίζει καὶ ὑποψιθυρίζει τὸ στόμα, ἄνδοθι δὲ λύκος ἐστὶν ἀκάθεκτος. Καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος τοιοῦτον ὃν δυσφορώτατον, ὥσπερ ὄφιν ἐμφωλεύοντα τῇ χειρὶ ἐπφδῶν ἕγξιν ἀπορρήτοις ὁ ἐμὸς πατήρ εἰς φῶς ἐξεκαλέσατο καὶ ἐξήνεγκεν».

Οὕτως ἐξέδωκε τὸ χωρίον καὶ ὁ Reif. Ἐρμηνεύεται δ' ὑπὸ τοῦ Leib τὸ δυσφορώτατον διὰ τοῦ tenébreuse. Ὅπως ἡ ἐρμηνεία συμφωνήσῃ ὀπωσδήποτε πρὸς τὸ κείμενον ἀδιστακτικῶς ἀντὶ τοῦ δυσφορώτατον πρέπει νὰ γραφῆ «δυσφώρατον, ὥσπερ ὄφιν ἐμφωλεύοντα». Πρβ. Α', 11, 4 «ὁ Ῥομπέρτος—βουλὴν βουλεύεται πονηράν. Καὶ προβάλλεται μὲν τὴν εὐνοίαν καὶ τὸ μεταμέλον πλάττεται καὶ ὑπορύττει δόλον δεινὸν καὶ δυσφώρατον». Οὐ μόνον δ' ἐνταῦθα τὸ δυσφορώτατος ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν συνεχύθη πρὸς τὸ δυσφώρατος, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ. Παρὰ Γεωργίῳ τῷ Μοναχῷ σελ. 782, 10 φέρεται «ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ ἀφιλοθείας καὶ πονηρίας ἐξώκειλεν ὁ βίος αὐτοῦ, ὥστε καὶ δυσφορώτατον καὶ δυσκατάληπτον αὐτοῦ τὴν δαιμονιώδη γνώμην καὶ πονηρίαν τοῖς πᾶσι γενέσθαι». Ὁ νοῦς ἀπαιτεῖ «δυσφώρατον καὶ δυσκατάληπτον». Φέρεται καὶ παρὰ τῷ Γαληνῷ τόμ. Θ', σελ. 192 «μιγνυμένου δ' αὐτοῦ τῷ τῆς καταφορᾶς, δυσφορώτατος ἢ κίνησις, καὶ μόνῳ τῷ καθ' ἑκάτερον γνωρίζειν ἀκριβῶς ἐσκεμμένῳ δυνατόν καὶ τὴν μῆξιν ἐπιγνῶναι». Ἐρμηνεύεται δὲ ῥωμαϊστὶ «difficillime motus deprehenditur». Ἄλλ' ἵνα συνάδῃ ἡ ἐρμηνεία τῇ τοῦ Γαληνοῦ λέξει ὀφείλομεν νὰ μεταβάλωμεν τὸ δυσφορώτατος εἰς τὸ δυσφώρατος. Τῷ αὐτῷ φαρμάκῳ χρηστέον καὶ σελ. 675 «ἔτι δὲ δυσφορωτέρα γίνεται ἡ τῶν διαλειπόντων μῆξις τοῖς συνεχέσιν», ἔνθα γραπτέον δυσφωρατοτέρα. Ὁρθῶς κεῖται ἐν σελ. 362 «δυσφωρατοτέρα ἢ διάκρισις» καὶ τόμ. Δ', 369. Σ', 849. 852. Η', 487. Θ', 87. Κεῖται καὶ παρὰ τῷ Νείλῳ τόμ. 79, σελ. 1460 Mi. «τοσοῦτόν ἐστι δυσκαταγώ-

νιστον ὄσον καὶ δυσφωρατότατον» ἀντὶ τοῦ *δυσφώρατον*. Παρασημειωτέον δ' ὅτι, ὡς ἐγράφη ἐσφαλμένως *δυσφορώτατος* ἀντὶ τοῦ *δυσφώρατος*, οὕτω καὶ τοῦναντίον *εὐφορώτατος* παρὰ τῷ Γαληνῷ τόμ. ΙΗ', 2, σ. 28 «διὰ τὴν ἔνδειαν τοῦ πνεύματος—*εὐφορωτάτη* ἢ διάθεσις», ἀνθ' οὗ ὁ Cobet ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1885, σ. 250 ἔγραψεν *εὐφορατοτάτη*. Ὅμοια σφάλματα φέρονται παρὰ τῷ Γαληνῷ τόμ. Β', σελ. 293. 695 τ. Η', σελ. 70. τ. Θ', σελ. 677. τ. ΙΑ', σελ. 288.

ΙΕ', 8, 5 «οὐδενὸς ἐφείσατο θεομισοῦς δόγματος, ἀλλὰ καὶ τὴν θεολογίαν ἡμῶν παρεβλέψατο καὶ τὴν οἰκονομίαν πᾶσαν ἐφάντασε καὶ τοὺς ναοὺς, οἴμοι, τοὺς ἱερούς, ναοὺς δαιμόνων ὠνόμασεν».

Ἐντὶ τοῦ *ἐφάντασε* ὁ Reif. ἤκασεν *ἠφάνισε*. Ἄλλ' ἡμεῖς ἐν τῷ *ἐφάντασε* βλέπομεν τὰ ἴχνη τοῦ *ἠφάντισε* τοῦ ἐκ τοῦ *ἄφαντος* παραχθέντος ῥήματος *ἀφαντόω-ῶ*, οὗ φέρονται μαρτύρια ἐν τῷ ΘΣ ἐκ τοῦ Βυζαντιακοῦ ἑλληνισμοῦ. Κεῖται καὶ παρὰ Μιχ. τῷ Ἄκομινάτῳ τόμ. Β', 42σελ. 397, 7 Λ «πόλιν—λήθης βυθοῖς κρύψαντος *ἠφαντωμένην*» καὶ τῷ Βλεμμύδῃ σελ. 18, 1 Teubn. «ἢ μὴν *ἠφάντωτο* κᾶπειτα κεκαινούργητο;» ἐν δὲ σ. 41, 6 «εἴ τι καὶ λέλειπτο τῆς ἀπεχθείας ἴχνος ἀμυδρόν, *ἐξηφάντωτο*». Τὸ *ἐξαφαντοῦμαι* δὲν μνημονεύεται ἐν τῷ ΘΣ. Ἐκ τοῦ *ἀφαντόω* παρήχθη καὶ τὸ ὄνομα *ἀφάντωσις* ἀπαντῶν ὡσαύτως ἐν τῷ Βυζαντιακῷ ἑλληνισμῷ. Ἄλλ' οὐχὶ ὀρθῶς ὁ Heisenberg ἐξέδωκε παρὰ τῷ Ἀκροπολίτῃ τόμ. Β', σελ. 79, 10 Teubn. «*ἀφάντησι* τῆς οὐσίας αὐτοῦ» ἀντὶ τοῦ *ἀφάντωσιν*. Ὡς δ' ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ *ἄφαντος* ῥῆμα *ἀφαντόω-ῶ*—*ἀφαντοῦμαι*, οὕτως ἐκ τοῦ *ἄιστος* ῥῆμα *ἄιστόω-ῶ*—*ἄιστοῦμαι* ἀπαντῶν ἐν τοῖς Ὀμηρικοῖς ἔπεσι καὶ παρ' ἄλλοις. Φέρεται καὶ ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Φωτίου ἢ γλῶσσα «*ἠκισμένους*· ἠφανισμένους», ὁ δὲ Naber ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Λεξικοῦ τοῦ Φωτίου τόμ. Α', σελ. 257 σημειοῦται «Corrupta glossa quam non intellego». Ὁ Herwerden ἐν τῇ Μνημοσύνῃ 1899, σελ. 386 γράφει «Interpretamentum docet glossam fuisse *ἠσ(τω)μένους*». Ἄλλὰ πρὸ τοῦ Herwerden πολλῷ παλαιότερον ὁ Κόντος ἐν ἔτει 1871 ἐν τῷ Περιοδικῷ «Ἐλληνι Φιλολόγῳ» σελ. 80 ἐποιήσατο τὴν μεταβολὴν τοῦ *ἠκισμένους* εἰς *ἠστωμένους*, ὡς καὶ παρὰ τῷ Ἡσυχίῳ ἀντὶ τοῦ «*ἠτιμωμένην*· ἠφανισμένην» ἔγραψε «*ἠστωμένην*· ἠφανισμένην».

ΙΕ', 8, 7 «τὰ περὶ τὸν ὄροφον *ἐτειρύεσαν*». Γρ. *ἐτειρίγεσαν*. Ὅλος διάφορον εἶναι τὸ *τριζω* τοῦ *τρύζω*, περὶ ὧν ἐγένετο μακρὸς λόγος ἐν τοῖς Ποικίλοις Φιλολογικοῖς τόμ. Α', σελ. 230 κέ.

ΙΕ', 11, 9 «ἀνδράσιν ἐδίδου τοῦτο φέρειν μετέωρον διαδεχομένοις *ἀλλήλους* τὸν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος πόνον».

Ὁ Reif. ἤκασεν *ἀλλήλως* ἀντὶ τοῦ *ἀλλήλους*, πρὸς ὃν συμφωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς. Τοῦ ἐπιρρήματος *ἀλλήλως* ἔχομεν μαρτύριον ἐκ τοῦ Φραντζῆ σελ. 390, 11 «οἱ ἰχθύες *ἀλλήλως* διώκονται καὶ ἀλίσκονται καὶ φθείρονται οἱ ἐλάττονες ὑπὸ τῶν μειζότερων» καὶ ἐκ τῶν Μεσαιωνικῶν Δημοτικῶν ᾠσμάτων τοῦ Wagner σελ. 102, 630. σελ. 144, 99. 251 99 ἐκ τῆς Ἀχιλλίδος στ. 912 (σελ. 47 Haag) καὶ ἐκ τῆς Ἐκλογῆς Μνημ. τοῦ

Μαυροφρύδου σελ. 266, 269. Φέρεται καὶ ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τοῦ Λάσκαρι σ. 195, 3. 206, 22 τὸ ἐπίρρημα *διαλλήλως* καὶ ἐν τῇ Μεγάλῃ Κατηγήσει τοῦ Θ. Στουδίτου σελ. 383, 5 Κερ. τὸ ἐπίρρημα *συναλλήλως*.

ΙΑ', 11, 9 «*δαψιλεῖς τὰς φωταυγὰς ποιουμένην*». Τὸ *φωταυγή* ἀντὶ τοῦ *φωταύγεια*, εἶναι τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ κατασκευάσμα, ὡς τὸ *σκιαγραφὴ*, *ισογραφὴ*, *παιδοτριβή*, **χρονοτριβή*, **λογοτριβή*, *ἔρωτοτριβή*, *ἀκουαγωγή*, **νεκναγωγή*, *φυλλορροή*, *θερμορροή*, *δακρυρροή*, *οἰκοσκευή*, *πλοιοσκευή*, *ἱεροτελετή*, *ὄπλομελέτη*, *ἔρωτοδίκη*, *κυματογῆ* (=κυματοαγῆ) *μυραλοιφή*», κτλ. Πρβ τὰ νεώτερα *ἱπποφορβή*, *πολιτοφυλακὴ*, *ἐμπροσθοφυλακὴ*, *ὀπισθοφυλακὴ* κ.ἄ. (Ἴδε Κόντον Γλωσσ. Παρατ. σ. ιζ', καὶ Κριτ. καὶ Γραμμ. σελ. 67). Περὶ τούτων λεπτομερέστερον ἄλλοτε.

ΙΕ', 11, 10 «ὡσπερ δὲ ἕξ ἄλλης πηγῆς ὀρέματος εἰς τὸν γαργαρεῶνα ἐπενεχθέντος καὶ ὧν οἱ Ἀσκληπιάδαι φασὶν οὐρανῶν ἐπιλαβομένου, καὶ τῶν οὕλων αὐτῶν φλεγμηνάντων καὶ τῆς φάρυγγος *ἀπαρθείσης* καὶ τῆς γλώττης ἐξογκωθείσης, ἐντεῦθεν οἱ πόροι τε ἀπεστενώθησαν πρὸς τὰ ἑαυτῶν πέρατα συνελθόντες, δι' ὧν τὰ τῆς τροφῆς ἔμελλε διελθεῖν, καὶ τὸ τῆς ἀτροφίας δεινὸν παντελῶς [ἀσιτία] ἡμῖν ἐπεκρέματο».

Ὁ Reif. ἀντὶ τοῦ *ἀπαρθείσης* εἰκάζει *ἀπαρθείσης*. Καθ' ἡμᾶς ἡ ἀληθὴς γραφὴ εἶναι *παρθείσης*, ἕξ ἧς ἀπολομένου τοῦ Ε τῆς δευτέρας συλλαβῆς, εὐκόλον ἦτο νὰ προέλθῃ ἡ γραφὴ *ἀπαρθείσης*. Ἡ φάρυγξ *παρείδη*, ἔπαθε πάρεσιν, ἐπαύσατο λειτουργοῦσα. Σημειωτέον δ' ὅτι τῷ παθητικῷ ἀορίστῳ ἤγθην, ἀπήγθην τοῦ ἄγχομαι οὐδαμοῦ ἐνέτυχον.

ΙΕ', 11, 21 «ἄλλ' οὐκ ἔστιν ἄρα κατὰ τὴν τραγωδίαν πάθος καὶ συμφορὰ θεήλατος, ἧς οὐκ ἂν ἄχθος ἀροίμην ἐγώ».

Ταῦτα ἐκ τοῦ Ὁρέστου τοῦ Εὐριπίδου στ. 2. Ἀντὶ τοῦ ἀροίμην γραπτέον ἀραίμην. Τὸ ἀροίμην εἶναι εὐκτικὴ ἀορίστου τοῦ ἄρνημαι.

ΙΕ', 11, 22 «*ἐπέσβη* καὶ ὁ μέγιστος λύχνος, μᾶλλον δὲ ἡ πάμφωτος ἐκείνη σελήνη». Τὸ ὀρθὸν εἶναι *ἀπέσβη*. Οὕτω ποιητικῶς ἐδήλωσεν ἡ Ἄννα τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος. Πρβ. Εὐριπ. Ἄπ. 991 Ν. «ὁ δ' ἄρτι θάλλων σάρκα διοπετῆς ὅπως ἀστὴρ *ἀπέσβη* πνεῦμ' ἀφεις ἐς αἰθέρα» καὶ Παλατ. Ἀνθ. Ζ', 20 «*ἐσβέσθη*, γηραιὲ Σοφόκλεις, ἄνθος ἀοιδῶν Οἰνωπὸν Βάκχου βότρυν ἐρεπτόμενος». Οὐχὶ ὀλιγάκις ἀπαντᾷ τὸ ἀποσβῆναι ἀντὶ τοῦ ἀποθανεῖν, οἷον Ἐπιγρ. παρὰ Διογ. Λαερτίῳ Α', 97 «καὶ γὰρ ἀθυμῆσας ὁ σοφὸς Περίανδρος *ἀπέσβη*». Διογ. Λαερτ. Δ', 65 «φάρμακον Ἀντίπατρος πίων *ἀπέσβη*». Εὐστ. σελ. 1839, 2 «τῶν ἰδίων ἐμφορηθεῖς σαρκῶν *ἀπέσβη*» καὶ σελ. 1959, 20 «μήποτε τῷ αἰφνιδίῳ τῆς χαρᾶς ἀποσβῆ». Σχολ. Θεοκρ. σελ. 147, 4 Τευθ. «φησὶ δὲ ὑπερβολικῶς ὅσον αἶγες φίλαι μοι, τοσοῦτον καὶ σὺ οὕσα προσφιλῆς *ἀπέσβης* ἤγουν ἀπέθανες». Φέρεται καὶ ἐν τοῖς Ἀνεκδότοις τοῦ Bekker σελ. 422, 15 «*Ἀπέσβη*: ἐσβέσθη ἢ ἐπαύσατο, *τέθνηκεν*». Ἐν τοῖς ἀντιγράφοις διεφθάρη τὸ *ἀπέσβη* εἰς *ἀπέστη* καὶ τὸ *ἀπέσβησαν* εἰς *ἀπέβησαν* (Ἴδε Κόντον ἐν τῇ Βυζαντίδι τ. Α', 1909, σ. 378 καὶ Cobet ἐν *Collect. Crit.* σ. 279).

Z', 8, 7 «κἀγὼ μὲν οὖν ἤδη τὸ τῆς ἔχθρας αἴτιον ἀπαγγέλλων ἦκω». Ὁ C. ἔχει τὴν γραφὴν ἀπαγγελάων, ἤτοι ἀπαγγελάων, ἣν ἡμεῖς προτιμῶμεν ἐν τῷ προκειμένῳ χωρίῳ.

Θ', 1, 3 «παρασκευάζεσθαι διὰ τοῦ ἔτι λείποντος ἔαρινου καιροῦ καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν χειμῶνος».

Ὁ Schopen ἤκασε θερινοῦ ἀντὶ τοῦ ἔαρινου. Μὴ γραπτέον ὀπωρινοῦ;

Θ', 8, 4 «ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς λογισμοῖς ἀναλύων εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς κτέ.». Ὁ Reif. ἀντὶ τοῦ ἀναλύων ἤκασεν ἀλύων παραβάλλον πρὸς τὸ ἐν βιβλίῳ Γ', 3, 2 κείμενον «τούτοις (ἦν) ἀλύων τοῖς λογισμοῖς ὁ Ἀλέξιος καὶ παθαινόμενος τὴν ψυχὴν, μὴ κτέ.». Ἄλλὰ τὰ παραβαλλόμενα οὐδαμῶς ὅμοια ὑπάρχουσιν. Τὸ ἀναλύων (=ἐπανερχόμενος) παρέχει νοῦν ὀρθόν. Καὶ Ἑλλην φιλόλογος ἐν τῷ βίῳ τοῦ Εὐριπίδου ἔγραψεν ἀντὶ τοῦ «κἀνταῦθα (ἐν Μακεδονίᾳ παρὰ τῷ Ἀρχελάῳ) ὀψιαίτερον ἀναλύων ὑπὸ βασιλικῶν ἐφθάρη κυνῶν» ἀλύων, ἔνθα τὸ ἀναλύων (=ἐπανερχόμενος) κυρίως κείμενον ἔχει ὀρθῶς. Πρβ. Αὔλον Γέλλιον Att. Noct. ΛΓ', 209 «is cum in Macedoniam apud Archelaum regem esset uteretur eo rex familiariter, rediens noctu ab eius cena canibus a quodam aemulo immissis dilaceratus est» (Ἴδε Nauck εἰς Εὐριπίδην τ. Α', σελ. XXI).

ΠΓ', 2, 4 «μὴ ἐχόντων μήτε τῶν ἵππων χιλῆν μήτε τῶν ἀνθρώπων τροφήν». Ἐκ τοῦ ΘΣ διδασκόμεθα ὅτι τὸ χιλός ἀρσενικῶς ἐλέγεται καὶ τούτου μνημονεύονται ἱκανὰ μαρτύρια, τοῦ δὲ θηλυκοῦ ἢ χιλός ὑπὸ μόνων τῶν γραμματικῶν γίνεται μνεῖα, ὡς καὶ τοῦ οὐδτετέρου τὸ χιλόν ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου. Πρβ. χόρτος (ὁ) καὶ τὸ δημῶδες τὸ χόρτον, τὰ χόρτα. Λέγει καὶ ὁ Σουΐδας «χιλή: τροφή καὶ χιλός ἀρσενικῶς ἢ τροφή». Ἐκ τῆς Πορφυρογεννήτου ἔχομεν τὸ πρῶτον μαρτύριον τοῦ θηλυκοῦ ἢ χιλῆ.

Τὸ δεινὸν τῶν στοιχειοθετῶν ἔθνος, ὡς πανταχοῦ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἱκανὰ διέπραξεν, οἷον τ. Α', σ. 5, 16, 6, 28, 29, 29, 30, 24, 33, 25 κ.ἀ. 41, 5, 44, 22, 54, 15, 55, 22, 63, 8, 67, 25, 88, 18, 92, 1, 93, 4, 110, 24, 111, 8, 125, 5, 13, 144, 15, 166, 17, Β', 7, 13, 16, 24, 18, 19, 62, 13, 88, 16, 97, 1, 100, 10, 22, 102, 1, 122, 7, 130, 30, 142, 10, 154, 1, 15, 171, 7, 172, 3, 173, 7, 179, 5, 189, 5, 214, 2, Γ', 51, 4, 94, 6, 110, 15, 160, 11, 23, 166, 8, 181, 24, 202, 12, 240, 22.

Περὶ τῆς γλώσσης τῆς Ἄννης δὲν θὰ διαλάβωμεν ἐν τῇ παρουσίᾳ μελέτῃ, διότι ἄλλοι ἐπραγματεύθησαν, ἐν οἷς καὶ ἡ Georgina Buckler, ὡς μανθάνομεν ἐξ ὧν λέγει ὁ Leib ἐν τοῖς προλεγομένοις τοῦ πρώτου τόμου σελ. CLXII κέ. Ἄλλὰ τοῦτο μόνον λέγομεν ὅτι δὲν εἶναι ἀττικίζουσα, ὡς συνήθως λέγεται, διότι εἴ τις Φρύνιχος αὐτὴν ἤλεγχε, πολλάκις θὰ ἠκούομεν αὐτοῦ λέγοντος: ἐνεκαλυψάμην εὐρῶν παρ' αὐτῇ τὸ κορυφαίωτος, ἐναυτίασα ἀναγνοὺς ἐν τῇ Ἀλεξιάδι τὸ ἠτιῶ ἀντὶ τοῦ νικῶ καὶ τὸ ἀλλοκῶ ἀντὶ τοῦ αἰρῶ, ἀποδιοπομπητέον τὸ χρόνος ἀντὶ τοῦ ἔτος, τὸ ὀπισθεν¹ ἀντὶ τοῦ ἔμπροσθεν καὶ πρόσθεν,

¹ Θ', 7, 4 «ἀναμινθήσκων ἅμα καὶ τῶν ὀπισθεν». Τοῦ ὀπισθεν ἐπὶ τοῦ παρελθόντος ἀντὶ τοῦ πρόσθεν ἢ ἔμπροσθεν ἔχομεν οὐκ ὀλίγα μαρτύρια ἐκ τοῦ μεταγενεστέρου ἑλληνισμοῦ, οἷον Τζέτζ. Σχόλ. εἰς Λυκόφρ. σελ. 186, 15 Sch. «ὡς ὀπισθεν εἶπον πλατυτέρως» καὶ σελ. 193, 9, 216, 26, 255,

(antea, supra), τὸ ἀκρατῶς² ἀντὶ τοῦ ἀνά κράτος καὶ τὸ νανάγιον ἀντὶ τοῦ ναναγία, τὸ ἀναιρήσαντες ἀντὶ τοῦ ἀνερόντες, ἔκβαλλε τὸ ἐξάδελφος ἀντὶ τοῦ ἀνεψιός καὶ τὸ μάρμη ἀντὶ τοῦ τήθη, μαεῖς ἄν τις χρῆσαιτο τῷ ἐπετέθην ἀντὶ τοῦ ἐπεθέμην καὶ τῷ παραμυθεῖν καὶ προθυμεῖν ἀντὶ τοῦ παραμυθεῖσθαι καὶ προθυμεῖσθαι, ἀηδὲς τὸ ἐνδιδύσκω³ τὸ ὑπόδημα καὶ ἐνδεδυκῶς πέδιλον ἀντὶ τοῦ ὑποδοῦμαι καὶ ὑποδεδεμένος καὶ μυρία ὄσα. Ἡ γλῶσσα τῆς Ἑλληνικῆς εἶναι ἀρχαῖζουσα, οὐχὶ δὲ ἀπηλλαγμένη τῶν καθωμιλημένων, τῶν λέξεων τῆς συνηθείας.

Ἡ Ἑλληνικὴ παιδείας λαμπρᾶς καὶ ἀληθῶς βασιλικῆς. «Ἐγὼ Ἑλληνίς, λέγει αὐτὴ ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς Ἀλεξιάδος, θυγάτηρ μὲν τῶν βασιλέων Ἀλεξίου καὶ Εἰρήνης, πορφύρας τιθήνημά τε καὶ γέννημα, οὐ (μόνον) γραμμάτων οὐκ ἄμοιρος ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλληνίζειν ἐς ἄκρον ἐσπουδακυῖα καὶ δημοτικῆς οὐκ ἀμελετήτως ἔχουσα καὶ τὰς Ἀριστοτελικὰς τέχνας εὖ ἀναλεξαμένη καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς τετρακτύος τῶν μαθημάτων πυκνάσασα». Ἀποτελοῦσι δὲ τὴν τετρακτὺν τῶν μαθημάτων ἡ ἀστρολογία, ἡ γεωμετρία, ἡ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ μουσικὴ (Σχολ. εἰς Ἀριστείδ. σελ. 492, 32 Dind. Ἴδε τὰ ὑφ' ἡμῶν ἐν τῇ Μνημοσύνη τ. ΛΖ', 1909, σ. 246 γεγραμμένα).

Οὕτω συγκεκροτημένη κρίνει καὶ ἀποφαίνεται περὶ τοῦ πολυμαθεστάτου, τοῦ

16. 282, 23. 295, 24. 309, 27. 30. 317, 17. 329, 12. 357, 22. 26. 358, 20. 24. 369, 27. 373, 9. 374, 11. Σχολ. Ἀριστείδ. σελ. 132, 28 Dind. «Οὗτος γὰρ (ὁ Κυνέγειρος) ἀγομένην (γε. ἀναγομένην) τὴν Δάτιδος ναὺν κατασχὼν ἐχειροκοπήθη, ὡς ὀπισθεν ἐφημεν». Σχολ. Εὐριπ. τ. Α', σελ. 197, 5 Schw. «ἡ δὲ ἱστορία τῆς χρυσοῦς ἀρνὸς ἐγράφη ὀπισθεν». Διγεν. Ἀκρίτ. σ. 4319 (σελ. 136 Μηλ.) «καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ Ἀμηνῶς ὡς ὀπισθεν ἐρρέθη». Λέγεται καὶ ἐν τοῖς εἰς Θουκυδίδην Σχολίοις Γ', 59, 1 (σ. 196, 4 Teubn.) «τινὲς λέγουσιν ὅτι τοιαῦτα ὄφειλεν εἰπεῖν, ἐπειδὴ ὀπίσω εἶπεν». Ἐρρήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Ἡσυχίου λ. Ἰωνες «ζήτει ὀπισθεν». Ὡς δὲ τὸ ὀπισθεν καὶ ὀπίσω ἐλήφθη ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ ἑλληνισμῷ ἀντὶ τοῦ antea, supra, οὕτω καὶ τὸ πρόσθεν ἢ ἔμπροσθεν ἐλήφθη ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ἀντὶ τοῦ ἔπειτα, postea, οἷον Νικηφ. Γρηγ. σελ. 265, 7 Budé «εἰρήσεται δ' ἡμῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν». Φραντζ. σ. 94, 12 Teubn. «ὡς ἔμπροσθεν εἰς πλάτος ῥηθήσεται». De Re Metr. σελ. 21 Koster ἐν ἐκδ. Budé «θέσει μὲν οὖν μακρὰ γίνονται τὰ φύσει βραχέα φωνήεντα, ὅταν ἡ δύο σύμφωνα ἔμπροσθεν αὐτῶν ἔχωσιν—ἢ ὅταν σύμφωνον αὐτοῖς προσκῆται». Schol. in Aristophan. σελ. 35, 862 Koster «ὡς ἐν τοῖς ὀπισθέν ἐστι κείμενον» (Ἴδε καὶ Lobeck εἰς Φρόν. σελ. 11). Ἐλέχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Γαληνοῦ τόμ. Δ', σελ. 784 «περὶ μὲν οὖν τούτων ὀλίγον πρόσθεν ἐπισκεπόμεθα», ἀλλ' ἐν τῇ Τεῦβνηρειῷ ἐκδόσει τόμ. Β', σελ. 46, 8 εἶναι ἐκδεδομένον «ὀλίγον ὕστερον ἐπισκεπόμεθα» οὐδεμιᾶς διαφόρου γραφῆς σημειουμένης. Ἐκ μόνης τῆς ἀντιλήψεως ταύτης τοῦ ὀπισθεν δύναται νὰ ὑποστηρικθῇ τὸ ὀπισθενεργός (retroactif), ὅπερ ἤλεγξεν ὁ Θεαγένης Λιβαδάς ἐν τῇ Κλεισίῳ ἐν ἔτει 1883 ἀριθ. 1138, ἀντὶ τοῦ προσθενεργός. Πρβ. Ἀρμενόπ. σελ. 312, 17 H. «περὶ παρελθόντων δημοσίων ἢ τοῖς ὀπισθοτελειῶν οὐκ ἐνάγεται τις μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη» καὶ Κεδρηγ. τόμ. Β', σελ. 40, 21 «ὀκτώ ἐτῶν ὀπισθοτελειῶν τοὺς τῶν ἀρχόντων ἀπαιτηθῆναι οἴκους». Ἀλλ' οὐ δεῖ τὰ χειροῖνα νικᾶν.

² Περὶ τοῦ ἀκρατῶς διέλαβεν ὁ Cobet ἐν Nov. Lect. σελ. 511 καὶ ὁ Naber ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῆ σελ. 417. Φέρεται καὶ ἐν τῷ ἱστορικῷ τοῦ Συντίτα σελ. 27, 25 Eberh. «ὁ δὲ νέος ἅπαντα χαλινὸν χαλάσας ἀκρατῶς ἐκείθεν τὸν ἵππον ἤλαυνεν», ἐν ᾧ χωρίῳ ὁ ἐκδότης εἰκάζει ἀνά κράτος ἀντὶ τοῦ ἀκρατῶς ἐξαπτικίζων τὸν βάρβαρον.

³ Ἴδε τὰ γεγραμμένα μοι ἐν τῷ περιοδικῷ Πλάτωνι τόμ. Α', 1949, σελ. 15 κέ.

ὑπάτου τῶν φιλοσόφων, τοῦ Ψελλοῦ Ἐπὶ δὲ τὰς ἄλλας τέχνας τῶν λόγων οὐ πάνυ τι εὐφυῶς εἶχεν, ἀλλὰ περὶ τε τὴν γραμματικὴν ἐχώλευε τέχνην καὶ τοῦ ῥητορικοῦ νέκταρος οὐκ ἐγεύσατο· οὐδ' ἐκεῖθεν ὁ λόγος τούτῳ ἐφήρμοστο καὶ εἰς κάλλος ἀπέξεστο κτέ.» καὶ τὸ σπουδαιότατον ζήλω Ὀμηρικῶ πρὸς τὴν Ἰλιάδα συγγράφει τὴν Ἀλεξιάδα ἦτοι τὰ πατρὸς κατορθώματα, ἐν οἷς «μὴ βουλομένη τὴν ἱστορίαν ὑποπτον θεῖναι πολλάκις παρατρέχει τὰ τοῦ πατρὸς μήτε αὐξάνουσα μήτε πάθος περιτιθεῖσα κτέ.», τὸ δὲ τῆς ἱστορίας ἀπροσωπώληπτον πολλάκις ἐπικαλεῖται ἐν τῷ συγγράμματι αὐτῆς. Ἄλλ' ἢ στοργὴ εἶναι στοργή, διὸ καὶ ἐνδιατρύβει ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα καὶ περὶ τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ τὸν ἑαυτῆς Καίσαρα, ἦτοι τὸν Βρυέννιον. Τὸν λόγον διανθίζει λέξεσι καὶ ῥήσεσιν εἰλημμέναις ἔκ τε τῆς Ὀμηρικῆς ποιήσεως καὶ τῶν ἄλλων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, τοὺς δὲ τόπους μνημονεύουσιν ἀμφοτέροι οἱ ἐκδότης ὅ τε Reifferscheid καὶ ὁ Leib, ἀλλ' οὐχὶ πάντοτε. Ἡμεῖς ἀναγράφομεν τινα, ἵνα δειχθῆ ἔτι μᾶλλον ἢ πολυαναγνωσία τῆς Ἀννης.

Προοιμ. Α', 1 «*ῥέων ὁ χρόνος κτέ.*». Πρβ. Αἰσχύλ. Εὐμεν. στ. 855 «*οὐπιρρέων—χρόνος*». Ὀμοίως Μ. Ἀκομιν. Α', 78, 14 Λ «*ὁ ἄρτι ῥέων χρόνος*».

Δ', 1 «*ὡ καὶ χάριτος ἐπιτρεχούσης τοῖς μέλεσι καὶ εἶδους οὐκ ἀξίου τυραννίδος*». Ὀμοίως Γ', 7, 6 «*δι' ὅπερ ἄξιον τυραννίδος τὸ εἶδος αὐτοῦ*». Εὐριπ. Ἀπ. 15, 2 Nauck. Πρβ. Ἀκροπολ. τ. Α', σελ. 136, 9 «*ὅ φησί τις τῶν παλαιῶν, τυραννίδος ἄξιον ἔκριναν*».

αὐτ. Τιμόθεος ὁ αὐλητῆς τὸν ὄρθιόν ποτε Ἀλεξάνδρῳ ἀλήσας εἰς τὰ ὄπλα παραχρήμα καὶ τὸ ξίφος ἐκίνει τὸν Μακεδόνα». Πρβ. καὶ Θ', 5, 1. Δίων Χρυσόστομ. περὶ Βασιλ. Α', 1, 1. Εὐστ. 827, 1. Διαφόρως μνημονεύει ὁ Ἰμέριος Φωτ. Βιβλ. σελ. 369, β, 11. Μιχ. Ἀκομιν. Β', 223, 4. Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν αὐλητὴν Ἀντιγενείδην ἐν τοῖς Ἡθικοῖς σελ. 335 Α.

Ἀλεξ. Α', 1, 3 «*νεώτατος γὰρ ἦν καὶ ἄρτι πρῶτως ὑπηνήτης, ὅ φασι*». Ὀμ. κ. 279. Ω. 347. Πλάτ. Πρωτ. 349 Β.

αὐτ. «*τὸν πολὺν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ῥέοντα*». Αἰσχύλ. Ἐπτ. στ. 80.

αὐτ. 2, 4 «*βραδεῖ ποδὶ κατὰ τὴν τραγωδίαν ἔστιχεν*». Τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται ἐν Β', 5, 6. 10, 3. Θ', 2, 2. 9, 3. Γ', 9, 7. ΙΑ', 3, 4: Εὐριπ. Ἀπ. 979, 4 Ν.

αὐτ. 3, 1. «*ὥσπερ ὀστράκου μεταπεσόντος τὴν γνώμην μεταβαλόντες*». Ὀμοίως Γ', 5, 1: Πλάτ. Φαίδρ. σελ. 241 Β. Πολιτ. 501 Α. 605 Ε. Δί. Χρυσ. ΙΑ', 84. ΙΕ', 26. Γαλην. Η', 577. Νικηφ. Γρηγ. Ζ', 2, 7. Παροιμ. Διογεν. Γ', 95. Γ', 54.

αὐτ. Παλαμῆδειόν τι μηγάνημα. Πρβ. Β', 2, 4 «*τὸ δὲ σκέμμα σοφόν τε καὶ Παλαμῆδειον*». Εὐπολ. παρ' Ἀθην. σελ. 17 Ε (Ι. 350 Κ) «*Παλαμηδικὸν γε τοῦτο τοῦξεύρημα καὶ σοφόν σου*».

αὐτ. 5, 2 τῶν τε ἵππων διεγειρομένων ἐς ὄρθον οὖς». Σοφ. Ἦλ. στ. 27.

αὐτ. 5, 4 «*μνησθεῖς θούριδος ἀλκῆς*» καὶ Ζ', 7, 1—Ὀμ. Ζ. 112. Θ. 174.

αὐτ. 5, 9 «*νόστου μνησάμενος*»—Ὀμ. γ. 42.

αὐτ. 7, 1 «*ἔδρασεν ὅτι δὴ καὶ ἔδρασεν*». Ὀμοίως Ἡλιόδωρ. Ε', 1.

αὐτ. 6, 3. θρασύσπλαγχνος. — Εὐριπ. Ἴππ. 424.

αὐτ. 8, 4 «τὸ γὰρ ξίφος τριχθὰ τε καὶ τετραχθὰ διατρουφθὲν ἐξέπεσε τῆς χειρός» — Ὅμ. Γ. 363.

αὐτ. 10, 4. Τὸ δὲ φθέγμα Ὅμηρος μὲν περὶ Ἀχιλλέως ἐποίησεν, ὡς ἄρα φωνήσαντος ἐκείνου προστασίαν ἐσχίκεσαν οἱ ἀκούοντες πολλῶν θορυβούντων» — Ὅμ. Σ. 217 κέ.

αὐτ. 13, 6 «ὥσπερ τις κάπρος ἄγριος τοὺς ὀδόντας κατὰ τούτων ἐτετρίγει καὶ τὸν θυμὸν ἔθηγεν». Ὁ τε ποιητὴς καὶ ὁ κωμικὸς μεταχειρίζονται τὸ *θήγειν* ἐπὶ τοῦ κάπρου, οὐχὶ τὸ *τρίζειν*, τοῦ δὲ *θήγειν* θυμὸν ἔχομεν μαρτύριον ἐκ τοῦ Ἰωσήπου Ἰουδ. Πολ. Γ', 214 καὶ τοῦ Θεολόγου τ. 35, 1112 Μί. Εἶπεν ἡ Ἄννα καὶ «οὐ τὰ ξίφη μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς καρδίας ἔθηγον» (ΙΑ', 10, 3).

αὐτ. 13, 9 «ἔφερε δὲ τούτους κλονέων» — Ὅμ. Χ. 186.

αὐτ. 16, 3 «δεῖ δὴ γὰρ, φησί, χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων». Δημοσθ. Ὀλυνθ. Α', 20.

Β', 1, 4. Τὰ περὶ Πυλάδου καὶ Ὁρέστου ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐν Ταύροις Ἰφιγένειαν τοῦ Εὐριπίδου στ. 308 κέ.

αὐτ. 2, 3 «χαίρειν χαιρούση καὶ λυπουμένη συνανιᾶσθαι». — π. Ῥωμ. ΙΒ', 15.

αὐτ. 3, 4. «Εὐρίπου δίκη». Παροιμ. Διογενιαν. Γ', 39 σημ.

αὐτ. 4, 4 «ἔστι μὲν γὰρ ἄλλως φύσει τὸ δοῦλον τοῖς δεσπότηις πολέμιον» καὶ Γ', 8, 4 «ἔστι μὲν γὰρ τὸ ὑπήκοον ὡς ἐπίπαν δύσνον τοῖς κρατοῦσιν» (Ἴδε τὴν μακρὰν ἀξιόλογον σημείωσιν τοῦ Nauck ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν Ἀποσπασμάτων τῶν Ἑλλήνων Τραγικῶν σελ. XIII). Φέρεται καὶ παρὰ Λέοντι τῷ Χοιροσφάκτῃ σελ. 105, 93 Κόλ. «οὐκ ἀνέγνως Ἐρμογένους (π. Στάσ. 19, σ. 45 Rabe) λέγοντος: φύσει γὰρ ἐχθρὸν τὸ δοῦλον τοῖς δεσπότηις»; (Ἴδε καὶ Πολίτην Παροιμ. τ. Δ', σελ. 567).

αὐτ. 6, 2 «τοῦτο δὴ τὸ πεπαροιμιασμένον, *νοῦν οἶσαντες*» καὶ πληρέστερον ἐν ΙΓ', 12, 1 «ὥσπερ ἄλιεὺς πληγεὶς καὶ ἀπενεγκάμενος *νοῦν*» — Παροιμ. Ζηνόβ. Β', 14. Διογενιαν. Β', 31 «ἄλιεὺς πληγεὶς *νοῦν οἶσει*». Παχυμέρ. Μελέτ. Η', (σ. 157 Boiss.) «μωραίνων καθ' ἄλιεῖς, πληγεὶς παρὰ σοῦ, *νοῦν ἤνεγκα*». Ἐλέχθη καὶ ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου σελ. 1093, 22 «Ὅτι δὲ οὐκ ἐπαινετός ὁ μετὰ τὸ *ἄεθθῆναι* τι νοήσας δηλοῖ καὶ ὁ Ἐπιμηθεὺς καὶ ὁ τῆς παροιμίας ἄλιεύς». Ἐν τοῖς εἰς Πλάτωνα Σχολίοις σελ. 222 Β κεῖται «Ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἐτέρα παροιμία ὁ ἄλιεὺς πληγεὶς *νοῦν φύσει*». Φέρεται καὶ παρὰ τῷ Σουΐδᾳ λ. ἄλιεύς — καὶ παροιμία *ἄλιεὺς πληγεὶς νοῦν οἶσω*, περὶ ἧς ὁ Cobet ἐν *Collect. Crit.* σελ. 162 γράφει «*mendosum οἶσω natum est ex ΦΥσω. Jocosè dicitur νοῦν πῦσαι pro φρόνιμον γενέσθαι*. Ἄλλ' ἐκ τῶν διειλημμένων ὀρθῶς ἔχει τὸ *οἶσω*. Ἄξια ἀναγνώσεως εἶναι καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Πεζοπούλου γεγραμμένα ἐν ταῖς εἰς τὸν Μουζάλωνα κριτικαῖς παρατηρήσεσιν ἐν τῷ περιοδικῷ Ἀκαδημία τεύχ. 1 σελ. 51 (1935).

αὐτ. 7, 1 «πάντα κάλων, ὃ φασι, κινουῦντες» καὶ Ι', 11, 7 «πάντα κάλων τὸ τοῦ λόγου κινουῦντα» καὶ ΙΑ', 7, 7. Συχνωτάτη ἡ παροιμία αὕτη (Ἴδε Κόντον ἐν τῇ Ἀθηνᾶ

τόμ. IZ', 1905, σελ. 367 κέ.). Πρωβ. καὶ Θεόδ. Πρόδρο. Η', 249. Γ', 228. Ἀκροπολ. Α', 168, 3 Teubn. Ἰγνάτ. Βί. Νικηφ. σ. 165, 7 καὶ σ. 190, 19 Teubn. καὶ Παχυμ. Μελέτ. σ. 138 Boiss.

αὐτ. 7, 2 «κοινῶν ἁλῶν μετασχεῖν» (Ἰδε Schmidt Ἡθ. μεταφρ. τ. Β', σ. 612. 429).

αὐτ. 7, 5 «ἐντεῖναι καὶ κατευοδοῦ». Ὡς παρατηρήθη καὶ ὑπὸ τοῦ Leib ἀπαντᾷ ἐν τοῖς Ψαλμοῖς. Ὁ Κόντος ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τομ. ΙΘ', σελ. 278 ποιούμενος λόγον περὶ τῆς φράσεως ταύτης γράφει ἐν τέλει «Ἦκιστα εὐλογος ἡμῖν φαίνεται ἢ διὰ τῆς ΑΙ διφθόγγου ἐκφορὰ ἐντεῖνΑΙ».

αὐτ. 11, 6: γλυκερὸν φάος—Ὅμ. π. 23 ρ. 41.

Γ', 7, 3 «λέξαι τι τῶν νέων σοφώτερον, ὡς ἡ τραγωδία φησίν». Ὁ Leib ἀναφέρει τὴν ῥῆσιν εἰς τὸν Αἰσχύλον Εὐμεν. στ. 848-9 «γεραιτέρα γὰρ εἶ καὶ πολλὰ μὲν σὺ κάρτ' ἐμοῦ σοφωτέρα». Ἡ ῥῆσις ἀναφέρεται εἰς τὸν Εὐριπίδην Φοιν. στ. 529 «ἀλλ' ἡμπεριρία ἔχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον». Τῆς προκειμένης ῥήσεως μνεῖαν ποιεῖται ὁ Ψευδολουκιανὸς ἐν τοῖς Ἔρωσι § 25 τέλ. «ἡ ἐμπειρία ἔχει τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον» καὶ ὁ Εὐσταθίου σελ. 1180, 47. Πρωβ. καὶ σελ. 240, 29 καὶ Ὀβίδ. Μεταμ. 5', 28.

αὐτ. 11, 5 «μηδὲ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο μάχεσθαι ἐνῆν, ὡς ὁ παροιμιώδης αἰνιττεται λόγος»—Παροιμ. Ἀποστόλ. ΙΑ', 34 C καὶ ΙΓ', 29.

αὐτ. 12, 5 «ἐκ πρώτης ἀφετηρίας» καὶ Δ', 1, 2. καὶ 4, 1 καὶ Ε', 8, 3. ΙΓ', 5, 2 Παροιμ. Διογενιαν. Ε', 15.

Δ', 4, 8 «οὐπω πᾶν εἴρητο ἔπος καὶ εὐθὺς ἔργον ἢ τοῦ πύργου πυρκαϊά». Κατὰ μίμησιν τοῦ Ὀμήρου «αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον». Εἶπεν ἡ Ἄννα καὶ «ὁ γὰρ λόγος ἔργον εὐθὺς ἐγεγόνει» (Ζ', 10, 8) καὶ ὁ Χαρίτων ὁ Ἀφροδισιεὺς Ζ', 5, 9 «καὶ εὐθὺς ἔργον ἐγένετο ὁ λόγος» καὶ ὁ Φραντζῆς σελ. 107, 20 Teubn. «βουλήν βουλεύεται ἐν τῇ διανοίᾳ συνετὴν καὶ σοφὴν. καὶ ἦν ἡ βουλή καὶ λόγος καὶ ἔργον εὐθὺς».

αὐτ. 5, 6 «τοῖς μὴ εἰς νοῦν βάπτουσιν».—Ζήνων π. Πλουτ. Βί. Φωκ. Ε'. Στοβ. Ἀνθολ. ΛΓ', 23. Εὐνάπ. Βί. Σοφ. σελ. 13 W. Εὐστ. Μικρ. Ἔργ. σελ. 52, 24, 142, 15 καὶ σ. 375, 2 T. Εὐστ. Μακρομ. Β', 8, 2. Μιχ. Ἀκομ. τ. Β', σελ. 34, 5. Θεόδ. Πρόδρο. Not. et Extr. 5', σελ. 529. Isidor. Orig. II 27 p. 877. Quintil. Institut. Orat. IV. 2. Εἶπε καὶ ὁ Ἀντώνιος ὁ Βυζάντιος ἐν τῇ Χρηστοθηείᾳ σελ. 84 ἐκδ. 1881 Ἀθην. «πανταχοῦ τοὺς λόγους βασάνω καὶ πρὸς στάθμην ἀπηκριβωμένους προφέρειν εἰκός, τὴν γλῶτταν εἰς νοῦν, ἢ Ζήνων ἔλεγεν προεμβάπτοντας». Ὁ δὲ Σουΐδας λ. Ἀριστοτέλης—τὸν κάλαμον ἀποβρέχων εἰς νοῦν». Ἐλέχθη ὑπὸ τοῦ Εὐσταθίου καὶ «βάπτουσι δὲ καὶ εἰς ἐτυμολογίαν οὐ μαλθακὴν». Γράφει καὶ ὁ Κοραῆς ἐν ταῖς Ἐπιστολαῖς τ. Α', σελ. 690 «Εἶπέ τον ὅτι ὅταν κρῖνη ἔθνη ὀλόκληρα πρέπει νὰ βαπτίξῃ τὸν κάλαμόν του ὄχι μόνον εἰς μελάνιον, ἀλλὰ καὶ εἰς NOYN».

αὐτ. 7, 2 «τοῦτο δὴ τὸ τῶν μύθων Πηγᾶσου πτερὰ λαβῶν». Εὐριπ. παρ' Ἀριστοφ. Εἰρ. 135. 76.

αὐτ. 8, 2 «πικρίας δ' ὄλος ἄνθρωπος καὶ ἐν ῥῖσιν ἐπικαθήμενον ἔχων τὸν χόλον». — Θεόκρ. Α', 18 «καὶ οἱ αἶε δριμεῖα χολὰ ποτὶ ῥῖνι κάθηται».

- Ε', 7, 3 «ὁ δ' εὐθύς κύμβαχος κατὰ γῆς ἔκειτο». Πρβ. Ὅμ. Ε. 586.
- Ζ', 3, 3 «εἰς δέον ἀνήλωτο κατὰ τὸν Περικλέα». Πρὸσθες τοῖς ὑπὸ τοῦ Leib γεγραμμένοις καί: Ἀριστοφ. Νεφ. στ. 859.
- αὐτ. 4, 4 «ἀλλ' ὁ καρκίνος ὀρθὰ βαδίζειν οὐκ ἐμάνθανεν» — Ἀριστοφ. Εἰρ. 1083. Παροιμ. Append. Γ', 45.
- αὐτ. 10, 8 «δεινὸς θηροῦσαι ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ λιθίνην μαλάξαι φύσιν». Σοφ. Οἶδ. Τυρ. στ. 334 «καὶ γὰρ ἂν πέτρου φύσιν σύ γ' ὀργάνειας».
- αὐτ. «τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ὃ φασὶ ποιησάμενος». Πρβ. καὶ ΙΓ', 9, 8. Ἴδε Νικ. Πολίτην Παροιμ. τ. Β', σελ. 190.
- αὐτ. «εἰς ἀέρα παίειν». Παροιμ. Γρηγ. Κύπρ. Γ', 17. Παῦλ. π. Κορινθ. Α', 9, 27 «οὕτως πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων». Χρυσόστ. 49, 74 Μι. «καθάπερ ὁ σκιᾶ πυκτεύων καὶ τὸν ἀέρα δέρων οὐδένα πληῖσαι δυνήσεται» καὶ τ. 48, σ. 535 «μάτην καὶ εἰκῆ πυκτεύοντες καὶ ἀέρα δέροντες» καὶ 49, 51 «μηδὲ ἀέρα δέρωμεν». Γρηγ. Ναζ. Λόγ. ΚΑ', σ. 376 «οὐδὲ ταῦτὸν παθεῖν τῶν ἀθλητῶν τοῖς ἀπείροις, οἳ τὸν ἀέρα πλείω παίοντες κτέ». Φώτ. Ἐπιστ. σ. 558 Βαλ. «τὸν ἀέρα κτυπήσαντα». Εὐστ. 663, 18 «ἐν σκιαμαχίᾳ μαχόμενος καὶ ὃ φασὶν ἀέρα δαίρων» καὶ σελ. 1215, 54 «ἠέρα τύψεν (Υ 446), ἕξ οὗ εἰληφθαι παροιμία δοκεῖ τὸ ἀέρα δαίρειν ἐπὶ τῶν ἀπράκτοις ἐγχειρούντων». Τὸ ἀέρα δαίρειν μνημονεύεται καὶ ὑπὸ τοῦ Σουῖδα. Πρβ. Ἰγνάτ. Βί. Νικηφ. σ. 155, 12 Τευβη. «μὴ πρὸς ἀέρα τὴν πυκτικὴν ἐπιδείξασθαι». Ἐκ τῆς θυραίας σοφίας ἔχομεν τὸ παρὰ Λουκιανῷ Ἐρμोट. § 33 «ἀέρα λακτίζειν».
- Ζ', 14, 7 «πεζὸς φασὶ παρὰ Λύδιον ἄρμα». Παροιμ. Διογεν. Ζ', 28. Γρηγ. Κύπρ. Β', 99.
- Ζ', 3, 1 «οὐκ ὄνειρου δεηθεὶς πρὸς μάχην αὐτὸν ἐποτρύνοντος καθάπερ ποτὲ τὸν Ἀτρεῶς Ἀγαμέμνονα». Ὅμ. Β. 56 κέ.
- αὐτ. 6, 6 «πρὸς τὸν ἴδιον ἔμετον ὡς κύνες ἐστράφησαν». Παροιμ. Γρηγ. Κύπρ. Β', 83 «κύων ἐπὶ τὸν ἴδιον ἔμετον». Ἐπιστ. Πέτρ. Β', 2, 22. «κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα». Θεόδ. Στουδ. Μεγ. Κατ. 60, 5 «τί πρὸς τὸν ἴδιον ἔμετον ἐπιστρέφετε; τί ὡς κύων ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα παροιμιακῶς εἰπεῖν ὑπονοστίζετε;».
- αὐτ. 11, 4 «ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείψαντες». Ὅμ. Λ 547.
- Η', 1, 4 «προὔπτος ὁ κίνδυνος». Θουκυδ. Ε', 99.
- Θ', 5, 2 «τὴν ἀλωπεκῆν περιεβέβλητο». Ζηνόβ. Α', 93. Μανασσ. Ἐκφρ. Κυνηγ. 22, 68 Κερ.
- αὐτ. 5, 3 «τρομός ἐλαβε γυῖα ὄχρος τέ μιν παρειάς». Ὅμ. Γ. 34 κέ.
- αὐτ. 6, 4 «Σπάρταν ἔλαχες ταύταν κόσμει». Διογεν. Η', 16 σημ.
- αὐτ. 9, 9 «ἰχθύων ἀφωνότερος». Λουκ. Ὀνειρ. ἢ Ἀλεκτρ. § 1. π. Ἀπαίδ. § 16. Πρβ. Διὶ Τραγ. § 35. Ἀλ. § 51. Γαλην. Ζ', 614. Θ. Λάσκ. Ἐπ. 42, 8 (σ. 54 F). Παλλάδ. 47, 36 Μι.
- αὐτ. 11, 5. Ἐῶπες λόγοι. Πλάτ. Θεαιτ. σελ. 175 Ε.

Γ', 2, 1 «ὡσπερ διανηξάμενος καὶ πολλὴν ἀποκλυσάμενος ἄλμην». Πλάτ. Φαίδρ. σελ. 243 D.

αὐτ. 4, 2 «ταῦτα οὐκ εἶπε μὲν οὐκ εἰργάζετο δέ, οὐδ' ἐπηγγείλατο μὲν, εἰς ἔργον δὲ τὴν ἐπαγγελίαν οὐκ ἤγαγεν». Κατὰ μίμησιν τοῦ Δημοσθένους σ. 288, 179 (Ἴδε τὰ ἐν τῇ Ἀθηνᾶ τόμ. ΛΒ', σ. 183 γεγραμμένα μοι).

Γ', 8, 9 «καθάπερ θηρίον εἰς ἑαυτὸ συστρεφόμενος» καὶ ΙΓ', 8, 1. Περβ. Πλάτ. Πολιτ. σ. 336 B.

αὐτ. Γ', 9, 9 «τοῦ δ' οὐχ ἄλιον βέλος ἔκθορε». Ὅμ. Ε, 18. Π. 480. Ἄλλ' ἀντὶ τοῦ ἔκθορε ὁ Ὅμηρος ἔκφυγε.

αὐτ. 11, 7 πρὸς Κροῖτα κρητίζων». Ζηνόβ. Δ', 62 σημ. Περβ. Εὔστ. 741, 21. 313, 41. 1741, 18. Ἀνθ. Παλατ. ΙΑ', 271. Λέων Χοιροσφ. σ. 103, 45 Κόλ. Λεξ. Φωτ. Α', 351 Nab.

ΙΑ', 1, 5 «ἐπεὶ ὁ ἥλιος ἐπὶ κνέφας ἤλθε» Ὅμ. Α, 475 κ.ἀ.

αὐτ. «τὴν ἐκ πρώτης βαλβίδος ἦτταν». Περβ. ΙΕ', 10, 5 «ἐκ πρώτης, ὃ φασι, βαλβίδος» καὶ Γ', 8, 5 «ἐξ αὐτῶν βαλβίδων τῆς ἡμῶν γενέσεως».

αὐτ. 7, 7 ἄδειν ἐδόκει παρὰ κωφῶ». Παροιμ. Γρηγ. Κύπρ. Γ', 32 σημ. Περβ. Εὔστ. σ. 232, 26. 1826, 32.

αὐτ. 8, 2 «ἐώρα τὸν δεύτερον, ὃ φασι, πλοῦν» καὶ ΙΕ', 6, 7 «ἀναγκαῖον τὸν δεύτερον ὃ φασι πλοῦν». Παροιμ. Γρηγ. Κύπρ. Β', 21 σημ. Περβ. καὶ Ἀριστείδ. ΙΔ', 351, 379. Ἐρμιπ. Ἀστρολ. σ. 4, 6 Теубн. Νικηφ. Γρηγ. Ἐπιστ. σ. 51, 6. Budé.

ΙΒ', 3, 3 «Καὶ ἡ μὲν φιλόσοφος Θεανὼ τοῦ πήχεως αὐτῆς γυμνωθέντος, ἐπειδὴ τις παίζων εἰρήκει πρὸς ταύτην. Ἐκαλὸς ὁ πῆχυς.— Ἄλλ' οὐ δημόσιος εἶπεν ἐκείνη» κτέ. — Πλούταρχ. Ἠθ. σελ. 142 C. Κλήμ. Ἀλεξ. Παιδ. Β', 10, 114 (τ. Α', 325, 15, St.) καὶ Στρομ. Δ', 19 (τ. Β', 301, 22).

αὐτ. 3, 8 «οὐδὲ τῇ κυνέῃ τοῦ Ἀΐδος». Παροιμ. Ζηνόβ. Α', 41 σημ.

ΙΓ', 2, 1 «δοράτων κραδαιομένων καὶ ὡσπερ ἐπιθυμούντων χρωτὸς ἄφασθαι». Περβ. Ὅμ. Φ. 70. Α. 574.

αὐτ. 3, 8 «τοῦτο μὲν ἔργον εἶχε, τὰ δὲ προειρημένα ὄργανα πάρεργον». Ἀγάθων 11, 1 σ. 766 N. Περβ. Ἀριστοτ. Ἠθ. Νικομ. σ. 1098 α 33. Νικήτ. Εὐγεν. Β', 105. Εὔστ. σ. 103, 36 κέ.

αὐτ. 4, 1 «σπάνις γὰρ προσηγορίας κατὰ τὸν Σταγειρίτην πολλὰς φιλίας διέλυσεν». Ἀριστοτ. Ἠθ. Νικομ. 1157 β. 10 «πολλὰς δὲ φιλίας ἀπροσηγορία διέλυσεν».

αὐτ. 12, 4 «ἕως ἂν ἐμπνέω». Πλάτ. Ἀπολ. σ. 29 D.

ΙΔ', 3, 7 «κἂν τοῦ κρασπέδου τὸ ὕφασμα καὶ ἐξ ὀνύχων τὸν λέοντα» καὶ ΙΕ', 10, 4 «οἱ δὲ ἐκ τοῦ κρασπέδου τὸ ὕφασμα κατανοήσαντες». Παροιμ. Διογενιαν. Ε', 15 σημ. Περβ. καὶ Κεδρην. Β', σ. 42, 20. Νικηφ. Γρηγ. σ. 75, 29 Budé.

αὐτ. 6, 4 «Καδμείαν ὡς ἀληθῶς νίκην τὴν νίκην ἐκείνην ἠγεῖτο» καὶ 9, 4 «ὅπως νικήσειαν τὴν λεγομένην Καδμείαν» καὶ ΙΕ', 3, 2 «τὸ γὰρ μετὰ κινδύνου νικᾶν καὶ ἡ Καδμόθεν παροιμία διαφανίζει». Παροιμ. Ζηνόβ. Δ', 45 σημ. Περβ. καὶ Στράβ.

σ. 150 καὶ Γαλην. τ. Ζ', σ. 760 καὶ Αἰλιαν. π. Ζφ. Ε', 11. Διόδ. ΙΑ'. 12. Ἀρισταίν. Β', 6. Εὐσέβ. Δ', 102. Παχυμ. Μελέτ. σελ. 231 Boiss. Εὐστ. 301, 1. 312, 62. 490, 28.

αὐτ. 9, 4 «ὥσπερ Ἀδώνιδος κήπους κτέ». Παροιμ. Διογενιαν. Α', 14 κτέ.

ΙΕ', 2, 2 «ἀλλ' ἐχωρίζετο μὲν (ἢ βασιλῆς) τοῦ αὐτοκράτορος ἄκουσα καὶ πυννὰ περιστρεφόμενη πρὸς ἐκεῖνον καὶ θαμὰ προσβλέπουσα». Ὅμ. Ζ. 496. μετάφρ. τοῦ ἐντροπαλιζομένη.

αὐτ. 7, 9 «εἰς Ἱστορικὴν παρήγγελια καὶ φιλοσοφίας ἠψάμην καὶ μεταξὺ τῶν ἐπιστημῶν πρὸς ποιητὰς τε καὶ συγγραφέας ἤξα καὶ τῆς γλώττης τοὺς ὄχθους ἐκεῖθεν ἐξωμαλίσάμην». Ταῦτα ὑπομιμνήσκουσιν Εὐριπίδην ἐν τῇ Ἀλκῆστιδι στ. 962.

αὐτ. 8, 6 «γυμνῇ τῇ κεφαλῇ». Πλάτ. Φαίδρ. 243 Β' (*Ἴδε Lobbeck εἰς Φρόν. σ. 265 καὶ Λόγ. εἰς τοὺς τρεῖς Ἰερ. σελ. 60 σημ. 1. Περβ. καὶ Φώτ. Ἐπιστ. σ. 328).

αὐτ. 10, 3 «καὶ γένηται ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς πρώτης» — Ματθ. ΚΖ', 64.

αὐτ. 11, 12 τέλ. «ἄστακτὶ ταύτης κατέρρει τὸ δάκρυον». Περβ. Πλάτ. Φαίδ. σ. 117 C «ἄστακτὶ ἐχώρει τὰ δάκρυα».

σ. 10, 4. Πρόσθετες: καὶ ἐκ τοῦ ἀλαλκον - ἀλάλκω νέος ἐνεστὼς ἀλάλκω (Κόιντ. Σμυρν. Ζ', 265).